Vol. IV
No. 1

17th June, 1977.
(Friday)
27 Jyeshtha, 1899, S. E.

THE ANDHRA PRADESH
Legislative Assembly Debates
OFFICIAL REPORT

CONTENTS

	PAGES
Annual Financial Statement (Budget) for 1977-78 (Presentation) ..	1
Business of the House ..	21
Announcement:	
re: Panel of Chairmen ..	23
Appendix ..	24

PRINTED BY THE DIRECTOR OF PRINTING, GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH
AT THE GOVERNMENT CENTRAL PRESS, HYDERABAD.
1979

THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

First day of the Tenth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 17th June, 1977.
The House met at Ten of the Clock

(Mr. Speaker in the Chair)

Annual Financial Statement (Budget) for 1977-78.

Mr. Speaker :—Now the Minister for Finance Sri P. Ranga Reddy will present the Budget.

ఆర్థిక శాఖామాత్యులు (శ్రీ పిడతల రంగారెడ్డి):
అధ్యక్ష మహాశయా,

1977-78 సంవత్సరానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర బడ్జెటు నివేదిస్తున్నాను.

1977 మార్చిలో జరిగిన స్వల్పకాల శాసన సభా సమావేశంలో నాలుగు నెలలకోసం తాత్కాలిక బడ్జెటును ఆమోదించిన విషయం గౌరవనీయ సభ్యులకు తెలిసిందే. అప్పట్లో బడ్జెటును వివరంగా పరిశీలించడానికి అవకాశం లేనందున ఆ విధంగా చేయడం జరిగింది. పూర్తి బడ్జెటు తర్వాత ప్రవేశ పెట్టడం జరుగుతుందని కూడా నేను అప్పట్లో మనవి చేశాను.

తాత్కాలిక బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టిన సమయంలో, యిరవై సూత్రాల పథకం అమలు జరపడంలో మనం సాధించిన ప్రగతి గురించీ, 1977-78 సంవత్సరపు వార్షిక ప్రణాళిక పథకాలలోని కొన్ని ముఖ్యాంశాలను గురించీ నేను క్లుప్తంగా సమీక్షించిన విషయం కూడా గౌరవనీయ సభ్యులకు గుర్తు వుండే వుంటుంది. అందువల్ల ఆ విషయాలే మళ్ళీ చెప్పడం చర్విత చర్వణం అవుతుంది కాబట్టి వాటిని వదలివేసి, అప్పట్లో సమీక్షించబడని మరికొన్ని యితర అంశాల వివరాలను గురించీ, తాత్కాలిక బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టిన తరువాత జరిగిన కొన్ని మార్పులను గురించి మనవిచేస్తాను.

రాష్ట్ర ఆర్థిక స్థితిగతులను గురించి లోగడనే వివరించాను. కాబట్టి మళ్ళీ ఆర్థిక పరిస్థితిని గురించి ప్రస్తావించను. రాష్ట్రంలోని కొన్ని ప్రాంతాలలో అనావృష్టి

*English and Urdu Versions of the Finance Minister's speech e printed as Appendices I & II.

కారణంగానూ, మరికొన్ని చోట్ల వరుసగా తుపానులు సంభవించిన కారణంగానూ, ఖరీఫ్ సీజనులో పంట బాగా పడిపోయిందనే విషయం అప్పట్లో చెప్పాను. అటు తర్వాత రబీ పంట తరుణంలో కూడా వరి పంట విస్తీర్ణంలోనూ, చిరుధాన్యాలూ, పప్పు ధాన్యాల విస్తీర్ణంలోనూ తగ్గుదల కనిపించింది. ఖరీఫ్ తరుణంలోనూ, రబీ తరుణంలోనూ పంట తగ్గిన కారణంగా 1976-77 సంవత్సరపు ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి 1975-76 సంవత్సరపు ఉత్పత్తి కంటే చాలా తక్కువగా వుంటుందనే విషయం స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. ఆ సంవత్సరపు రాష్ట్ర ఆదాయం మీద దీని ప్రభావం సహజంగా పడుతుంది. కాని పరిశ్రమల రంగంలో సాధించిన ఘన విజయాలవల్లనూ, తృతీయ స్థాయి రంగాలలో స్థిరమైన పెరుగుదల కనిపిస్తున్నందు వల్లనూ రాష్ట్ర ఆదాయం మీద పడిన దుష్ప్రభావం కొంతవరకు సర్దుకున్నది.

1976 ప్రథమ భాగం వరకు తగ్గుముఖంగా వున్న ధరల విషయంలో పెరుగుదల కనిపిస్తున్నప్పటికీ యింకా అవి 1975 లో శిఖర స్థాయిని చేరుకున్నప్పటి కంటే తక్కువ స్థాయిలోనే వున్నాయని కూడా నేను అప్పట్లో మనవిచేసి వున్నాను. 1976 77 సంవత్సరంలో వ్యవసాయ వస్తువుల టోకు ధరల సూచీ సంఖ్యలో పెరుగుదల కనిపించినప్పటికీ, ఆ సంవత్సరపు సగటు సూచీ సంఖ్య 161.5 వరకే పెరిగింది. అదే అంతకుముందు సంవత్సరం, అంటే 1975-76 సంవత్సరపు సగటు 170 6 వరకు వున్నది. అయితే 1976-77 సంవత్సరంలో జాతీయ స్థాయిలో వినియోగదారుల ధరల సగటు సూచీ సంఖ్య 301 వుండగా అంతకు ముందు సంవత్సరం, 1975-76 లో 313 వరకు వుండేది. ఐతే జాతీయ సగటు కోసం రాష్ట్రంలో ఎన్నుకున్న కేంద్రాలలోని సగటు సూచీ సంఖ్య 1975-76 లో 308 వుండగా 1976-77 లో 296 వున్నది. ఏమైనప్పటికీ ధరల పెరుగుదల అనేది మన ఆర్థిక వ్యవస్థలో చాలా జాగ్రత్తగా కనిపెట్టి వుండవలసిన ఒక ముఖ్యాంశంగా తయారయింది. ముఖ్యంగా జనసామాన్యం నిత్యం వాడుకునే ఖాద్యతైలాలు పప్పులు మొదలగు విషయాలలో జాగ్రత్త వహించవలసి వుంటుంది. అయితే ధరవరులను అజమాయిషీ చేసే సాధనాలు చాలావరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ స్వాధీనంలో కాక కేంద్ర ప్రభుత్వ స్వాధీనంలోనే వున్నాయి.

ప్రణాళిక పెట్టుబడులు :

1976-77 సంవత్సరంలో అభివృద్ధి కార్యక్రమాల వేగస్థాయిని నిలబెట్టు కోగలిగామనీ, ఆ సంవత్సరపు వార్షిక ప్రణాళిక మొత్తం 1974-75 ప్రణాళిక మొత్తానికి దాదాపు రెండింతలు అయిందనీ లోగడ నా ప్రసంగంలో ఉదహరించాను. తాత్కాలిక బడ్జెటులో 1977-78 వార్షిక ప్రణాళిక రూ. 365.75 కోట్లు. అంతకు ముందుసంవత్సరం, అంటే 1976-77లో యీమొత్తం రూ. 290.38 కోట్లే. 1977-78 వార్షిక ప్రణాళిక యిప్పుడుయింకా రూ. 380.38 కోట్ల వరకు పెంచబడింది. విద్యుచ్ఛక్తి, సేద్యపు నీటిపారుదలవంటి మౌలిక రంగాలకు అదనపు కేటాయింపులు చేయడానికీ, బలహీన వర్గాల ప్రజలకు సంబంధించిన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను పెంచడానికి యీ విధంగా చేశాము. ఇప్పుడు జరిగిన అదనపు కేటాయింపులలో ప్రధానమైనవి : గ్రామీణ

విద్యుదీకరణ పథకాలకు రూ. 5 కోట్లు, మధ్య తరహా సేద్యపు నీటిపారుదల పథకాలకు రూ. 1 కోట్లు, చిన్న తరహా సేద్యపు నీటి పథకాలకు ఒక కోటి, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర నిర్మాణాల సంస్థకు ఒక కోటి, షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు తెగలు వెనుకబడిన తరగతులు, స్త్రీ మరియు యితర బలహీన వర్గాల ప్రజలకు ఉద్దేశించిన పథకాల కోసం రూ. 2,90 కోట్లు.

వివిధ రంగాలకు కేటాయింపులు

వ్యవసాయము దానికి సంబంధించిన సేవా కార్యక్రమాల కోసం 1976-77 లో రూ 19.99 కోట్ల కేటాయింపు జరిగితే 1977-78లో దీనిని రూ 28.58 కోట్లకు పెంచడం జరిగింది. సహకార రంగానికి కేటాయింపు 1976-77లో రూ. 5.15 కోట్లు. ఈ యేడాది ఆరున్నర కోట్లు నీరు, విద్యుచ్ఛక్తి అభివృద్ధి పథకాల క్రింద గత సంవత్సరం కేటాయింపు రూ. 194.11 కోట్లను యీ యేడు రూ 256.17 కోట్లకు పెంచారు. పరిశ్రమలు, గనుల అభివృద్ధి రంగంలో 1976-77లో కేటాయింపు 8.92 కోట్లు అయితే 1977-78లో యిది రూ. 11.27 కోట్లకు పెరిగింది. రవాణా, రహదార్లు పద్దు క్రింద యీ సంవత్సరపు కేటాయింపు రూ. 28.37 కోట్లు. యిది గత సంవత్సరం కంటే 5 కోట్లు ఎక్కువ. ఇందులో రూ. 8.80 కోట్లు రోడ్లకొరకు ఖర్చు జరుగుతుంది సాంఘిక, సామాజిక సేవా కార్యక్రమాలకు గత సంవత్సరం రూ 37.87 కోట్లు కేటాయిస్తే యీ యేడు రూ. 47.56 కోట్లు కేటాయించారు. ఆర్థిక, సాధారణ సేవా కార్యక్రమాల కోసం యీ యేడు రూ 1.93 కోట్లు కేటాయింపు జరిగింది. గత సంవత్సరం యీ మొత్తం రూ. 1.20 కోట్లు మాత్రమే

వ్యవసాయం

వ్యవసాయానికి ఈ సంవత్సరపు కేటాయింపు రూ. 6.90 కోట్లు. 1976-77లో ఈ మొత్తం రూ. 5.18 కోట్లు మాత్రమే వ్యవసాయాభివృద్ధికి సంబంధించిన విషయాలలో ప్రధానాంశం అధిక దిగుబడిని యిచ్చే వంగడాలను ఎక్కువగా వినియోగించడం. ఈ విషయంలో యిప్పటికే చెప్పుకోదగిన ప్రగతి సాధించడం జరిగింది. అధిక దిగుబడి వంగడాల వినియోగం ఎక్కువ విస్తీర్ణంలో జరగాలని లక్ష్యాలు నిర్ణయించబడినవి. ఒక్క సజ్జ పంట విషయంలో తప్ప యీ లక్ష్యాలను అధిగమించడం జరిగింది, వ్యవసాయాభివృద్ధికి కావలసిన ప్రధానాంశం రసాయనిక ఎరువులు. ఇప్పుడు రసాయనిక ఎరువుల విషయంలో కొరత ఏమీ లేదు. రైతులకు అవసరమైన రకరకాల ఎరువులు సకాలంలోనే అందించబడుతున్నాయి. ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి లక్ష్యాలను సాధించటంలో వాతావరణ పరిస్థితులు ప్రధానపాత్ర వహిస్తూనే వుంటాయి. అవి వ్యతిరేకమైన సమయాలలో, నేను యింతకు ముందు మనవి చేసినట్లు అనివార్యంగా ఉత్పత్తి తగ్గిపోతూ వుంటుంది. అయితే సేద్యపు నీటి పారుదల విస్తీర్ణం పెరుగుదలవల్లనూ, అధిక దిగుబడి వంగడాలవ్యాప్తివల్లనూ కలిగే సత్ఫలితాల ద్వారా దానిని వీలయినంతవరకు తట్టుకోవచ్చు. సాంకేతిక పరిజ్ఞాన ఫలితాలు బలహీనవర్గాల ప్రజలకు కూడా అందుబాటులోకి రావాలనే ఉద్దేశంతో, చిన్న కారు రైతుల అభివృద్ధి సంస్థలు, అనావృష్టి ప్రాంతాల సహాయ కార్యక్రమాలు చిన్న కారు రైతుల, వ్యవసాయ కార్మికుల, తీవ్రతర గిరిజనాభివృద్ధి సంస్థలతో వ్యవసాయ

ఉత్పత్తి కార్యక్రమాలను సమీకృతం చేయడం జరుగుతున్నది. వ్యవసాయ సంబంధమైన విజ్ఞానవ్యాప్తి, ఉత్పత్తి అభివృద్ధికి కావలసిన వనరుల సప్లయి అనే యీ రెండు విధులను వేరు చేయడంద్వారా రాష్ట్రంలోని వ్యవసాయశాఖా వ్యవస్థను నక్రమ పద్ధతిలో పటిష్టపరచడం జరిగింది. ప్రాంతీయ స్థాయిలో వ్యవసాయాధికారులకు అదనపు అధికారాలను సంక్రమింపచేయడం కూడా జరిగింది.

పశు పోషణ

1977-78 సంవత్సరంలో పశుపోషణ కార్యక్రమాలకు రూ. 1.32 కోట్లు కేటాయించారు. అంతకుముందు సంవత్సరంలో కేటాయింపు ఒక కోటి రూపాయలే. అంటే యీ ఏటికి చేసిన కేటాయింపు 1976-77 కంటె 32 శాతం ఎక్కువ.

ఇంతేకాక మన రాష్ట్రంలో 19 జిల్లాలలో సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులు, వ్యవసాయ కార్మికుల ప్రయోజనాలకోసం, పశుపోషణ రంగంలో ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు చేపట్టి నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ ప్రత్యేక పథకాలు కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించినట్టివి.

గ్రామీణ ప్రాంతాలలోని బలహీన వర్గాల ప్రజలకు అదనపు ఆదాయపు వనరులు కల్పించడానికి వీలుగా పాల ఉత్పత్తి, గొర్రెల పెంపకం, పందుల పెంపకం, కోళ్ళ పెంపకం మొదలగు ఉత్పత్తి కార్యక్రమాలను అమలు పరచవలసిందని వ్యవసాయ విషయాల జాతీయ కమీషన్ సిఫార్సు చేసింది. మన రాష్ట్రంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం యిటువంటి 19 పథకాలను ప్రవేశపెట్టింది. వీటిలో 5 పథకాలు సంకరజాతి దూడల పెంపకానికి సంబంధించినవి. గొర్రెల పెంపకం పథకాలు ఆరు, కోళ్ళ పెంపకం పథకాలు ఐదు, పందుల పెంపకం పథకాలు మూడు కూడా వీటిలో వున్నవి. ఈ పథకాలవల్ల 5వ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో 55,750 మందికి ప్రయోజనం కలుగుతుంది. ఈ కార్యక్రమాల క్రింద ప్రయోజనం పొందే సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులకు వ్యవసాయ కార్మికులకు సబ్సిడీ పద్ధతిమీద కోళ్ళు, గొర్రెలు మొదలైనవి యివ్వడం జరుగుతుంది. దూడల పెంపకానికి సంబంధించిన పథకాలలో సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులకు 50 శాతం వంతున, వ్యవసాయ కార్మికులకు $66\frac{2}{3}$ శాతం వంతున, సంకరజాతి పెయ్య దూడలను పెంచడానికై, వాటి మేత ఖర్చులో సబ్సిడీ లభిస్తుంది. ఈ పథకాలన్నింటిలోను పెట్టుబడిలో మిగిలిన భాగం ఆర్థిక సహాయ సంస్థల ద్వారా ఋణంగా లభిస్తుంది. హైదరాబాదు, విశాఖపట్టణం, నల్లగొండ, చిత్తూరు, ఖమ్మం జిల్లాలలో దూడల పెంపకం పథకాలు, మహబూబ్ నగర్, అనంతపురం, కడప, మెదక్, శ్రీకాకుళం జిల్లాలలో గొర్రెల పెంపకం పథకాలు, నిజామాబాద్, వరంగల్లు, కర్నూలు, తూర్పు గోదావరి, కరీంనగర్ జిల్లాలలో కోళ్ళ పెంపకం పథకాలు, కృష్ణా, గుంటూరు, విశాఖపట్నం జిల్లాలలో పందుల పెంపకం పథకాలు అమలు జరుగుతున్నవి. ఈ పథకాల అమలుకోసం యీ యేటి బడ్జెటులో రూ. 1.84 కోట్లు కేటాయించారు.

మత్స్య పరిశ్రమ

1977-78 సంవత్సరానికి మత్స్య పరిశ్రమ కార్యక్రమాల క్రింద కేటాయింపు రూ. 20 లక్షలు పెంచడం జరిగింది. ఈ పద్దు క్రింద గత సంవత్సరం రూ. 60 లక్షలు మాత్రమే కేటాయించారు. ఈ యేడు రూ. 80 లక్షలు. కేటాయింపు పెంచడంవల్ల రాష్ట్రంలో మత్స్య పరిశ్రమ అభివృద్ధికి కొత్త పథకాలను చేపట్టడానికి అవకాశం కలిగింది. ఇవి కాక కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన కాకినాడ చేపల రేవు, చేపలు పట్టే గ్రామాలలో అవసరమైన ప్రాథమిక సదుపాయాల కల్పన పథకాలను కూడా అమలు పరుస్తున్నాం. కాకినాడలో పడవలు, సరుకు దింపే సౌకర్యాలు పెంపొందించడానికి వీలుగా చేపల రేవు రెండవ దశ నిర్మాణానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం యిటీవలనే రూ. 77 లక్షలు మంజూరు చేసింది. దీనికోసం అవసరమైన రోడ్లు, విద్యుచ్ఛక్తి, నీరు మొదలగు సౌకర్యాలను రూ. 17 లక్షల ఖర్చుతో సమకూర్చడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. ఈ పథకం మీద మొత్తం 94 లక్షలు ఖర్చు అవుతుంది. దీనివల్ల సుమారు 150 యాంత్రిక పడవలు రేవులో నిలిచివుండడానికి, సరుకు దించడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. చేపల రేవుల మొదటిదశ, రెండవ దశల నిర్మాణాలవల్ల సంవత్సరానికి 15 వేల టన్నుల చేపలు లభ్యమవుతాయని అంచనా. వీటిలో మూడు వేల టన్నుల వరకు రొయ్యలు. వీటి విలువ రూ. 15 కోట్ల వరకు వుంటుంది.

చేపల రేవుల నిర్మాణం కొన్ని ప్రదేశాలకు మాత్రమే ప్రయోజనం చేకూరుస్తుంది. ఇప్పటికీ సముద్రంలో లభ్యమవుతున్న మొత్తం చేపలలో 80 శాతం వరకు దేశీయ పద్ధతులలో చేపలు పట్టడం ద్వారానే లభిస్తున్నాయి. అందువల్ల తీర ప్రాంతంలో ఎన్నిక చేయబడిన కొన్ని గ్రామాలలో, దశల వారీగా, చేపలు పట్టడాని, అవసరమైన ప్రాతిపదిక సౌకర్యాలు వివిధగా సమకూర్చే ఉద్దేశంతో, అంటే రోడ్లుకి నీటి సప్లై, చేపల క్యూరింగ్ యార్డులు, క్యూరింగ్ ప్లాట్ఫారములు, ఐస్ ప్లాంట్లు, శీతల గిడ్డంగులు, రవాణా వాహనాలు, కమ్యూనిటీహాలు, సహకార సంఘం, ఆఫీసు, స్టోర్సు మొదలగు సౌకర్యాలు కలుగజేసే ఉద్దేశంతో కొత్తగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన పథకం అమలుపరచడం జరుగుతున్నది. 1977-78 సంవత్సరానికి విశాఖపట్టణం జిల్లాలోని ఓడ చీపురుపల్లి, కృష్ణా జిల్లాలోని కోర్లన్‌గొంది గ్రామాలను ఎన్నిక చేశారు. ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మిగిలివున్న కాలంలో మొత్తం రూ. 42 లక్షల ఖర్చుతో యీ పథకం అమలు జరుగుతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ మత్స్య పరిశ్రమ సంస్థ వారు రెండు మెక్సికో ట్రాలర్లను కొనడానికి ఒడంబడిక చేసుకున్న విషయం గౌరవనీయ సభ్యులకు తెలిసిందే. ఈ ట్రాలర్లు త్వరలో రాబోతున్నాయి. వీటికోసం రూ. 20 లక్షల కేటాయింపు జరిగింది. మత్స్య పరిశ్రమ సంస్థవారు రొయ్యచేపలను విదేశాలకు ఎగుమతి చేయడానికి కూడా ఏర్పాట్లు చేశారు. దీనివల్ల విలువైన విదేశీ మారకద్రవ్యం ఆర్జించారు.

అడవులు

1976-77 వార్షిక ప్రణాళికలో అటవీ వ్యవహారాల అభివృద్ధి రంగాలో రూ. 88 లక్షలు కేటాయింపు జరిగింది. ఈ యేటి వార్షిక ప్రణాళికలో దీనిని రూ. 1.10 కోట్లకు పెంచారు. ఈ రంగంలో ప్రణాళిక పెట్టుబడిని పెంచడానికి తోడు, లోగడ అమల్లో వున్న కంట్రాక్టర్ల ద్వారా అటవీ సరుకులు సేకరించే పద్ధతికి బదులుగా అటవీ శాఖా ద్వారానే వాటిని సేకరించే కొత్త పద్ధతి ప్రవేశ పెట్టడం జరిగింది. ఈ కొత్త పద్ధతిని దశల వారీగా ప్రవేశపెడతారు. ఖమ్మం, తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి, ఆదిలాబాదు, నిజామాబాదు, మహబూబ్‌నగర్, ప్రకాశం, కర్నూలు జిల్లాలలో యిప్పుడు యీ కొత్త పద్ధతి అమలు జరుగుతున్నది 1977-78 సంవత్సరానికి, అటవీశాఖ ద్వారా సరుకులు సేకరించే పథకం అమలు పరచడానికి బడ్జెటులో రూ. 2.32 కోట్లు కేటాయించారు

1975 జూన్‌లో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర అటవీ అభివృద్ధి సంస్థ ఏర్పాటు చేయబడింది. రాష్ట్రంలో కలప అవసరమయ్యే పరిశ్రమలకు ముడి పదార్థం సప్లయ్ చేయడానికి వీలుగా అడవులలో ఆయా చెట్లు అభివృద్ధి చేయడానికి యీ సంస్థ ఉద్దేశించబడింది. ప్రస్తుతం తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో ఆరేండ్ల కాలపరిమితిలో ఏడు వేల హెక్టార్ల విస్తీర్ణంలో యూకలిప్టస్ చెట్లను పెంచే కార్యక్రమాన్ని, ఖమ్మం జిల్లాలో 3,400 హెక్టార్లలో యూకలిప్టస్ చెట్లు, 6,600 హెక్టార్లలో వెదురు చెట్లు పెంచే కార్యక్రమాన్ని యీ సంస్థవారు అమలు పరుస్తున్నారు. ఈ కార్యక్రమాలకు మొత్తం రూ. 3 కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది. దీనిని కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు సమాన మొత్తాలలోనూ, వ్యవసాయ రీఫైనాన్సు అభివృద్ధి కార్పొరేషన్ వారు యిచ్చే రూ. 1.35 కోట్ల ఋణ సహాయంతోనూ సేకరిస్తారు. యిది కాక, గుంటూరు, ప్రకాశం, నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాలలో 7,600 హెక్టార్ల విస్తీర్ణంలో జీడి మామిడి తోటల పెంపకానికి కూడా యీ కార్పొరేషన్‌వారు రూ. 6 కోట్లు ఖర్చు అయ్యే పథకాన్ని తయారు చేశారు. ఈ పథకాన్ని వ్యవసాయ, రీఫైనాన్సు అభివృద్ధి కార్పొరేషనువారు పరిశీలిస్తున్నారు. వరంగల్లు జిల్లాలో స్థాపించబోతున్న రేయాన్ ఫ్యాక్టరీకి కావలసిన చెక్కను సప్లయ్ చేయడానికై, ఎనిమిదేండ్ల కాలపరిమితిలో వరంగల్లు, కరీంనగర్ జిల్లాలలో 12 వేల హెక్టార్లలో యూకలిప్టస్ చెట్లను పెంచడానికి కూడా యీ సంస్థ సంకల్పించింది. ఈ పథకం కూడా వ్యవసాయ రీఫైనాన్సు అభివృద్ధి కార్పొరేషనువారి పరిశీలనకు సిద్ధంగా వుంది.

భారీ సేద్యపు నీటి పారుదల పథకాలు

తాత్కాలిక బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టిన సందర్భంగా నా ప్రసంగంలో సేద్యపు నీటి పారుదలపథకాల అమలులోజరుగుతున్న వేగస్థాయిని గురించి వివరంగా ప్రస్తావించాను. ఈయేడు నాగార్జునసాగర్ క్రింద కేటాయింపును రూ. 22 కోట్ల నుండి రూ. 37.50 కోట్లకు పెంచిన విషయం గౌరవనీయ సభ్యులు గుర్తించాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా పోచంపాడు ప్రాజెక్టు క్రింద 1976-77 వార్షిక ప్రణాళిక కేటాయింపు రూ. 18 కోట్లు కాగా యీయేటి ప్రణాళికలో దీనిని రూ. 20 కోట్లకు పెంచడం జరిగింది.

మార్చి నెల బడ్జెట్ ప్రసంగంలో నేను సూచించిన విధంగా, గోదావరి మీద ధవళేశ్వరం వైపు ఆనకట్టకు పడిన గండిని పూడ్చడం జరిగింది. గండి పడక పూర్వం ఆనకట్ట ఏ స్థితిలో వుండో ఆ స్థితి మళ్ళీ యిప్పుడు వచ్చింది. ఇటీవలనే మన ముఖ్యమంత్రిగారు తూర్పు డెల్టా ప్రాంతాలకు నీరు విడుదల చేశారు కూడా. గోదావరి బ్యారేజి నిర్మాణ కార్యక్రమాన్ని త్వరితం చేయడానికి గాను యీయేటి బడ్జెటులో రూ. 11 కోట్లు కేటాయించారు.

మధ్యతరహా, చిన్నతరహా సేద్యపు నీటి పారుదల:

1977-78 సంవత్సరపు తాత్కాలిక బడ్జెటులో మధ్యతరహా నీటి పారుదల పథకాలకు రూ. 34.82 కోట్ల మొత్తం కేటాయించిన విషయం గౌరవనీయ సభ్యులకు తెలిసిందే. ఈ పథకాలకు వుండే ప్రాధాన్యం దృష్ట్యా యీ మొత్తాన్ని యింకా రూ. 3 కోట్లు ఎక్కువగా పెంచాం. ఇప్పుడు మొత్తం యీయేటికి కేటాయింపు రూ. 37.82 కోట్లు అయింది ఇది కాక తమ్మిలేరు పథకానికి అదనంగా ఒక కోటి రూపాయలు కేటాయించాం.

ఈ పద్దు క్రింద చూపిన మొత్తాన్ని ముఖ్యంగా నాలుగు పెద్ద ప్రాజెక్టుల మీద, అంటే తుంగభద్ర ఎగువ కాలువ రెండవ దశ, వంశధార, నిజాంసాగర్, సోమశిల అనే నాలుగు పథకాల మీద ఖర్చు చేస్తారు. ఇవి కాక 21 కొత్త ప్రాజెక్టులు, 9 పని మిగిలివున్న మధ్యతరహా సేద్యపు నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులు, యింకా ప్రాజెక్టుల ప్రాథమిక పరిశీలన, యింజనీరింగ్ పరిశోధన, రాష్ట్రంలో జల మార్గాల ద్వారా రవాణా సౌకర్యాలకే కాక, కేంద్ర డిజైనుల సంస్థ, ఆధునీకరణ కేంద్ర స్థాపన, మెట్రిక్ పద్ధతి అమలు మొదలగు రాష్ట్రవ్యాపిత పథకాలు ప్రారంభించుటకు కూడా యీ మొత్తంలో నుంచి ఖర్చు జరుగుతుంది. 1977-78 సంవత్సరంలో పై నాలుగు పెద్ద పథకాల క్రింద అదనంగా 55,270 హెక్టార్లకు సేద్యపు నీటి పారుదల అవకాశాలు లభిస్తాయని అంచనా. పని మిగిలివున్న 9 మధ్యతరహా పథకాలు, సంకల్పించిన 21 కొత్త మధ్యతరహా పథకాల క్రింద పనులు వివిధ దశలలో జరుగుతున్నవి. ఈ 21 కొత్త మధ్యతరహా నీటి పారుదల పథకాలలో కృష్ణాపురం రిజర్వాయరు, కొత్తపల్లి లిఫ్టు యిరిగేషన్ అనే రెండు పథకాలు అనావృష్టి ప్రాంతాల నివారణ పథకంక్రింద చేపట్టడం జరిగింది. దీనికి కొంతవరకు కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక సహాయం కూడా లభిస్తుంది. నాలుగో ప్రణాళికకాలంలో మిగిలిపోయిన మధ్యతరహా సేద్యపునీటి పారుదల పథకాలన్నింటిని అయిదో ప్రణాళికకాలంలో పూర్తి చేయాలని సంకల్పించారు. మురుగు పారుదల పథకాలకోసం చేసిన కేటాయింపు రూ. 4.50 కోట్లు. ఇందులో తమ్మిలేరు ప్రాజెక్టు మీద ఖర్చు కోటి రూపాయలు కూడా కలిపి వుంది.

సేద్యపునీటి పారుదల ప్రణాళికలో చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకాలకు ప్రత్యేక ప్రధాన్యం యిచ్చారు. త్వరగా ఫలితాలనిచ్చేవి కావడంవల్లనూ, అనేక ప్రాంతాలకు ప్రయోజనకారులు కావడంచేతనూ వాటికి ఆ ప్రాధాన్యం వుంటుంది. అందువల్లనే చిన్నతరహా సేద్యపునీటి పారుదల పథకాల మీద కేటాయింపు రూ. 7.08 కోట్ల నుండి రూ. 8.08 కోట్లకు పెంచడం జరిగింది. ఇంతేకాక తుఫానువల్ల దెబ్బ

తిన్న చిన్నతరహా సేద్యపునీటి పారుదల వనరుల మరమ్మత్తుల కోసం ప్రణాళికేతర ఖర్చుక్రింద ఒక కోటి రూపాయల మొత్తాన్ని వినియోగం చేయడం కూడా జరిగింది. భూగర్భజలాలను సద్వినియోగపరచుకోవాలంటే దీనికి సంబంధించి తగిన పరిశీలనలు జరుపవలసి వుంటుంది. ఇందుకుగాను భూగర్భజలాల శాఖను ఏర్పాటుచేశారు. ఈశాఖ కార్యక్రమాల కోసం యీ యేటి ప్రణాళికలో రూ. 60 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

రాష్ట్రంలో భూగర్భజలాల శాఖవారు యిదివరకు చేసిన పరిశీలనల ఫలితాలను బట్టి చూస్తే, గొట్టపు బావులు, బోరింగుల ప్రవ్వకందార్వా భూగర్భజలాలను సద్వినియోగ పరచుకునే కార్యక్రమాలను యితోధికంగా కొనసాగించవలసిన ఆవశ్యకత వున్నట్లు స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. ఈ కార్యక్రమాలను తీవ్రంగా కొనసాగించినట్లయితే భూగర్భజలాలను గొట్టపు బావులద్వారా వినియోగంలోకి తెచ్చుకోవడం వేగంగా జరిగి, తద్వారా రాష్ట్రంలో వ్యవసాయోత్పత్తి స్థిరపడే అవకాశం కలుగుతుంది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర యిరిగేషన్ అభివృద్ధి కార్పొరేషన్ ఏర్పాటు చేయడంలో యిదొక ప్రధానమైన లక్ష్యం.

1974 సెప్టెంబరు నెలలో రూ. 10 కోట్ల అధికృత వాటాధనంతో ప్రారంభమైన రాష్ట్ర యిరిగేషన్ అభివృద్ధి కార్పొరేషన్‌వారు, రాష్ట్రంలోని వెనుకబడిన ప్రాంతాలు, గిరిజన ప్రాంతాలకు ప్రయోజనకరమైన అనేక లిఫ్టు యిరిగేషన్ పథకాలు, గొట్టపుబావుల త్రవ్వకం పథకాలను పరిశీలించి చేపట్టి, అమలు పరుస్తున్నారు. రాష్ట్రంలో రూ. 2.93 కోట్ల ఖర్చుతో యీ కార్పొరేషన్‌వారు 250 గొట్టపు బావుల త్రవ్వకం పథకాలను రూపొందించారు. ఈ బావుల క్రింద 1977-78 సంవత్సరంలో ఐదు వేల హెక్టార్లలో ఖరీఫ్ వరిపంట, పది వేల హెక్టార్లలో రబీకాలంలో నీటిపారుదలతో పెరిగే మెట్టపంటలు పండించవచ్చునని అంచనా. 1977-78 సంవత్సరంలో యీ కార్పొరేషన్‌కు వాటాధనంగా విడుదలచేయడానికి ప్రణాళికలో కోటి రూపాయలు కేటాయించారు.

విద్యుచ్ఛక్తి పథకాలు

తాత్కాలిక బడ్జెటులో విద్యుచ్ఛక్తి పథకాల క్రింద రూ. 140 కోట్లు కేటాయింపు జరిగినట్లు గౌరవనీయ సభ్యులకు తెలుసు. ఇందులో శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుకు రూ. 32 కోట్లు కొత్తగూడెం పథకానికి రూ. 12.30 కోట్లు, విజయవాడ థర్మల్ పథకానికి రూ. 41 కోట్లు, గ్రామీణ విద్యుదీకరణ పథకాలకు రూ. 12.85 కోట్లు, విద్యుచ్ఛక్తి రవాణా, పంపిణీ కార్యక్రమాలకు రూ. 23.80 కోట్లు వున్నాయి. గ్రామీణ విద్యుద్దీకరణ పథకాల మీద కేటాయింపు యింకా రూ. 5 కోట్లు పెంచాము. ఇప్పుడు యీ పద్దు క్రింద మొత్తం రూ. 17.85 కోట్ల కేటాయింపు జరిగింది. గ్రామీణ విద్యుదీకరణ పథకాలను విస్తృత పరచడానికై యీ విధంగా పెంచడం జరిగింది.

కొత్తగూడెం పథకం క్రింద 110 మెగావాట్ల శక్తిగల ఏడవ యూనిట్ పని చేయడం ప్రారంభించింది. మరొక యూనిట్ కొద్ది నెలల్లో ప్రారంభమవుతుంది.

సంవత్సరంలోనే దిగువ సీలేరు వద్ద మూడవ . నాల్గవ యూనిట్లు కూడా పని ప్రారంభిస్తాయి.

నాగార్జునసాగర్ జలవిద్యుత్పథకం క్రింద పనులు మరుసగా కొనసాగుతున్నవి. ఈ సంవత్సరం 110 మెగావాట్ల శక్తిగల సాంప్రదాయిక పద్ధతి విద్యుచ్ఛక్తి యంత్రం పని ప్రారంభిస్తుంది. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు క్రింద కూడా నగస్థాయి ఏ మాత్రం తగ్గకుండా పనులు చురుకుగ జరుగుతున్నవి.

సౌదీఅరేబియా అభివృద్ధినిధి నుండి శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్ జలవిద్యుత్పథకాల అమలుకోసం 353 మి లియనుల సౌదీరియాల్లు (అంటే 100 మిలియనుల అమెరికన్ డాలర్లు) ఋణ సహాయం కూడా లభించటం మనందరికీ సంతోషకరమైన వార్త. 1977 జూన్ 2వ తేదీన సౌదీఅరేబియాతో జరిగిన ఋణ, ప్రాజెక్టుల ఒప్పందము మీద కేంద్ర ప్రభుత్వమూ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వమూ సంతకాలు చేశాయి. సౌదీ అరేబియా నుండి మన దేశానికి లంభించిన ఋణ సాయం పొందుతున్న ప్రథమ రాష్ట్రం మనదే.

మన రాష్ట్రంలో విద్యుచ్ఛక్తి స్థాపిత యంత్రశక్తి పెరిగినప్పటికీ, గత కొన్ని నెలలుగా రాష్ట్రం విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో గడ్డు పరిస్థితిని ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది. పరిశ్రమలకు వాడుకునే విద్యుచ్ఛక్తి మీద కోత విధించవలసివచ్చింది. దిగువ సీలేరు పరీవాహ ప్రాంతంలో గత సంవత్సరం వర్షాలు పడక, జల విద్యుచ్ఛక్తి, ఉత్పత్తి తగ్గినందువల్లనూ, కొత్తగూడెం వద్ద పనిచేస్తున్న యంత్రాలలో యిబ్బందులు ఏర్పడినందు వల్లనూ, విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో ఆ విధమైన గడ్డుపరిస్థితి ఏర్పడింది. ఈ పరిస్థితిని తట్టుకోడానికి అవసరమైన చర్యలన్నీ తీసుకు టున్నారు. త్వరలోనే విద్యుచ్ఛక్తి సప్లై పరిస్థితి మెరుగుపడుతుందనీ, మామూలుగా జరిగే సప్లై పునరుద్ధరించబడుతుందనీ ఆశిస్తున్నాం.

గ్రామాలకూ, హరిజన వాడలకూ విద్యుచ్ఛక్తి సప్లై చేసే విషయాలలో అత్యంత శ్రద్ధవహించబడుతున్నది. మొత్తం 27,221 గ్రామాలకు గాను యింత వరకు 18,496 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సౌకర్యం ఏర్పడింది. గ్రామాలతో పాటు వాటి హరిజన వాడలకు కూడా విద్యుచ్ఛక్తి యివ్వాలనే విధానం అనుసరించబడుతున్నది. 1977-78 సంవత్సరంలో కొత్తగా 1750 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి యివ్వాలనీ, 27,000 వ్యవసాయపు పంపుసెట్లకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లై చేయాలనీ సంకల్పించబడింది.

పరిశ్రమలు

రాష్ట్రంలో పరిశ్రమల అభివృద్ధికి ప్రభుత్వం తీసుకున్న వివిధ చర్యలను గురించి తాత్కాలిక బడ్జెటు ప్రసంగంలో వివరంగా మనవి చేశాను. వార్షిక ప్రణాళికలో 1976-77 లో పరిశ్రమల రంగానికి రూ. 7.57 కోట్లు కేటాయించబడింది. దీనిని యీ యేటి ప్రణాళికలో రూ. 8.03 కోట్లకు పెంచాము.

ఇది కాక సహకార పంచదార ఫ్యాక్టరీలకోసం యీ యేటి బడ్జెటులో అదనంగా రూ. 4.21 కోట్లు కేటాయింపు జరిగింది. ఈ రంగానికి పెరుగుతున్న ప్రాధాన్యత

దృష్ట్యా యీ అదనపు కేటాయింపు జరిగింది. ప్రణాళికలోనూ, ఆరు సూత్రాల పథకం క్రిందనూ లభించే మొత్తాలతో యీ యేడు ఆరు సహకార పంచదార ఫ్యాక్టరీల నిర్మాణం ప్రారంభమవుతుంది. నెల్లూరు జిల్లా కోవూరులోనూ, ఖమ్మం జిల్లా పాలేరులోనూ, కర్నూలు జిల్లా నంద్యాలలోనూ, కృష్ణా జిల్లా హనుమాన్ జంక్షన్ లోనూ, గుంటూరు జిల్లాలో గురజాల, తెనాలిలోనూ యీ ఫ్యాక్టరీలు నిర్మాణం అవుతాయి. ఇవికాక యిటీవలనే నిజాం పంచదార ఫ్యాక్టరీవారు అనంతపురం జిల్లా హిందూపురంలో పంచదార ఫ్యాక్టరీ నిర్మాణం ప్రారంభించారు. మిర్యాల గూడెం లోని పంచదార ఫ్యాక్టరీ యీ యేడు మార్చి నెలలో ఉత్పత్తి ప్రారంభించింది. భారత పారిశ్రామిక అభివృద్ధి బ్యాంకువారు మంజూరు చేసిన ఋణాలతో నిజాం పంచదార ఫ్యాక్టరీ వారు తమ షక్కర్ నగర్ కేంద్రంలో ఆధునీకరణ కార్యక్రమం ప్రారంభించుటకు ఉద్దేశించారు.

విద్య

ప్రణాళిక క్రింద విద్యాసౌకర్యాలకు జరిగిన కేటాయింపు రూ. 6.15 కోట్లు. దీనిలో కనీస అవసరాల కార్యక్రమం క్రింద ప్రాథమిక విద్యకు రూ. 3.34 కోట్లు ఖర్చు జరుగుతుంది.

ప్రాథమిక విద్యా రంగంలో, 1-5 తరగతులలో అదనంగా 63 వేల మంది బాలురనూ, 62 వేల మంది బాలికలనూ చేర్చుకోవాలనీ, 6, 7 తరగతులలో 38 వేల మంది బాలురను, 37 వేల మంది బాలికలను అదనంగా చేర్చుకోవాలనీ నిర్ణయం జరిగింది. ఈ లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి అదనంగా ఉపాధ్యాయ పదవులను ఏర్పాటు చేస్తారు. వీటిలో చాలా భాగం పదవులను, హరిజన వాడలలోనూ గిరిజన ప్రాంతాలలోనూ పాఠశాలలు లేని చోట్ల వాటిని ఏర్పాటు చేయడానికి వినియోగించుకుంటారు. "అర మిలియన్ ఉద్యోగాల" పథకం క్రింద స్టయిపెండు అభ్యర్థులుగా పనిచేస్తున్న శిక్షణ పొందిన పట్టభద్రులందరినీ రెగ్యులర్ పదవులలోకి మార్పుచేయడం జరిగిందనే విషయం గౌరవనీయ సభ్యులకు తెలిసిందే. ఆ పదవులను వీరిని రెగ్యులర్ చేయడానికి ఏర్పాటు చేశారు. ఇందుకోసం యీ యేడు బడ్జెటులో రూ. 1.30 కోట్లు కేటాయించబడింది. పేదరికం మొదలగు కారణాలవల్ల, లభ్యమవుతున్న పాఠశాల సౌకర్యాలను ఉపయోగించుకో లేకపోయిన పిల్లల విద్యాభ్యాసం నిమిత్తం కృష్ణా, ఖమ్మం, కడప, ఆదిలాబాదు జిల్లాలలో నాన్ ఫార్మల్ విద్యా విధాన కార్యక్రమం ప్రారంభించబడింది. ప్రత్యేకంగా హరిజనులు, బలహీన వర్గాల పిల్లలకోసం యీ కార్యక్రమాన్ని యీ యేడు యింకా రెండు జిల్లాలకు విస్తృత పరచాలనే సంకల్పం వున్నది.

మహబూబ్‌నగర్, నల్లగొండ, కరీంనగర్, హైదరాబాదు, పశ్చిమ గోదావరి, గుంటూరు, కర్నూలు, చిత్తూరు, వరంగల్లు, విశాఖపట్టణం జిల్లాలలో రైతుల విద్యా వ్యాప్తి, వృత్తిదారుల అక్షరాస్యతా పథకాలు అమలుజరుగుతున్న విషయం గౌరవనీయ సభ్యులకు తెలుసు. ఈ పథకం లక్ష్యం నిరక్షరాస్యులైన రైతులకు అక్షరాస్యులుగా చేసి తద్వారా వారు తమ ఫారం ప్రణాళికలను తయారు చేసుకోగలగడం, చిన్న చిన్న

లెక్కలు రాసుకోవడం, పరపతి మొదలగు విషయాలమీద అవసరమైనప్పుడు అధికారులకు ఉత్తరాలు రాసుకోవడం మొదలగు విషయాలు వారికి నేర్పాలని.

ప్రాథమిక విద్యకు సంబంధించి ఇప్పుడు అమలు జరుగుతున్న పథకాలు కాక కనీస అవసరాల కార్యక్రమం క్రింద రూ. 22.52 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తం షెడ్యూలు కులాల పిల్లలకు ప్రత్యేకంగా ప్రోత్సాహక ప్రయోజనాలు కల్పించడానికి ఉద్దేశించబడింది. 6-10 సం. ల మధ్య వయస్కులైన షెడ్యూలు కులాల పిల్లలకు ఉపకార వేతనాలు, రొక్కరూపంలో ప్రోత్సాహక మొత్తాలు ఇవ్వటానికీ, ఏడవ తరగతి పరీక్షకు హాజరవుతున్న షెడ్యూలు కులాల విద్యార్థులకు బోధన తరగతులు ఏర్పాటుచేయటానికి, హరిజన వాడల్లో ఆశ్రమ పాఠశాలలు ప్రారంభించడానికీ ఈ మొత్తం వినియోగించబడుతుంది.

సెకండరీ విద్యా రంగంలో ఈ ఏడు 8-10 తరగతులలో అదనంగా 37 వేల మంది విద్యార్థులనూ, 36 వేల మంది విద్యార్థినులనూ చేర్చుకోవాలని సంకల్పించారు. షెడ్యూలు కులాల విద్యార్థులకు రూ. 6 లక్షల ఖర్చుతో నివాస వసతి పాఠశాలలు ఏర్పాటు చేయాలనీ, పదవ తరగతి పరీక్షలకు హాజరయ్యే షెడ్యూలు కులాల విద్యార్థులకు బోధన తరగతులు ఏర్పాటు చేయాలని కూడా ఉద్దేశించారు.

ఉన్నత విద్య విషయంలో జూనియర్ కళాశాలలకోసం రూ. 59 లక్షలు, యూనివర్సిటి విద్యకోసం రూ. 89.22 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. 1976-77లో మన రాష్ట్రంలో ఆరు ప్రభుత్వ జూనియర్ కళాశాలలు, ఒక డిగ్రీ కళాశాల ప్రారంభించబడినవి. ఇవికాక ఖమ్మంలోని ఆంధ్ర బాలికల కళాశాలను ప్రభుత్వం స్వాధీన పరచుకున్నది. ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో కళాశాల భవన నిర్మాణం కోసం రూ. 37 లక్షలు కేటాయింపు జరిగింది.

గడిచిన సంవత్సరంలో వరంగల్లు, గుంటూరు పట్టణాలలో కొత్తగా రెండు విశ్వవిద్యాలయాలు వెలసిన సంగతి గౌరవనీయ సభ్యులకు తెలిసిందే. గడిచిన సంవత్సరం భవనాల నిర్మాణానికి, ఈ రెండు విశ్వవిద్యాలయాలలోని వివిధ శాఖలను బలపరచడానికీ రూ. 20 లక్షలు మంజూరు చేయడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం ఆరు సూత్రాల పథకం నిధులలో నుండి కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయానికి రూ. 85 లక్షలు నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయానికి, రూ. 20 లక్షలు అనంతపురంలోని పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు కేంద్రానికి రూ. 15 లక్షలు కేటాయించాలని నిర్ణయం జరిగింది.

"యుగయుగాల తెలుగుజాతి" సాంస్కృతిక వస్తు ప్రదర్శనశాల నిర్మాణానికి రూ. 5 లక్షలు, ఉరుదూ అకాడమీ అభివృద్ధికి గ్రాంటుగా రూ. 2 లక్షలు కూడా కేటాయించబడినవి.

దశలవారీగా, మూడేళ్ళ కాలపరిమితిలో 1977 ఏప్రిల్ 1 వ తేదీకి ముందు ఉన్న పాఠశాలలు, కళాశాలలన్నింటినీ సహాయక గ్రాంటుల పథకం క్రిందికి తీసుకరావాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. నిర్ణయించబడిన షరతుల పరిధిలో ఉండి, నిర్ణీతకాల పరిమితి పూర్తి చేసిన అన్ని పాఠశాలలకు, కళాశాలలకు ఇది వర్తిస్తుంది. ఎయిడెడు పాఠశాలలలోని ఉపాధ్యాయులందరు కనీస పెన్షన్‌కు అర్హులవుతారని కూడా

ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది యీ నిర్ణయాలను అమలు పరచడానికి అవసరమయిన నిధులు బడ్జెటులో కేటాయించబడినవి. ఈ సంవత్సరం ఇంటర్ మీడియేట్ తరగతి స్థాయివరకు బాలికలకు ఉచితంగా విద్యాబోధన చేయాలని కూడా ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. దీనికి కావలసిన కేటాయింపు కూడా బడ్జెటులో జరిగింది.

వైద్య సౌకర్యాలు

1976-77 సంవత్సరంలో 17 ఆసుపత్రులలో 333 పడకలను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా ఆసుపత్రులలో పడకల సంఖ్య పెరిగింది. అదే సంవత్సరంలో తాలూకా ఆసుపత్రులలో 15 దంత చికిత్సా కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయబడినవి. 22 అంబులెన్సులు కూడా ఏర్పాటు చేశారు. 1976-77 నుండి పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ తరగతులలో షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు జాతులు, వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులకోసం సీట్లు ప్రత్యేక కేటాయింపు జరిగింది. 1977-78లో అంటే ఈ ఏడు పది తాలూకా ఆసుపత్రులలోనూ, రెండు జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్సు ఆసుపత్రులలోను సుమారు 250 పడకలు అదనంగా ఏర్పాటు చేయాలని సంకల్పించారు. ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలోకి వచ్చిన నిజాము ఆర్థోపెడిక్ ఆసుపత్రిలో ఆర్థోపెడిక్సు కార్డియాలజీ, కార్డియో-తెరాసిక్ సర్జరీ, న్యూరాలజీ, న్యూరోసర్జరీ మొదలగు శాఖలలో ఉన్నతమైన, సునిశితమైన ప్రావీణ్యంగల ప్రత్యేక చికిత్సా సౌకర్యాలను దశలవారీగా ఏర్పాటు చేయాలని సంకల్పించారు. ఈ ఏటి నుండి ఈ ఆసుపత్రి అన్ని విధాలైన సౌకర్యాలతో పనిచేస్తుంది. ఆసుపత్రులలోని రోగులకు ఇచ్చే మందులు, ఆహారం పరిమితి పెంచినందు వల్ల 1976-77 సం.లో రూ. 1 40 కోట్లు ఖర్చు అదనంగా సమకూర్చబడింది. 1977-78 సంవత్సరంలో ఆసుపత్రుల లోని ఔట్ పేషంట్ శాఖలకు కావలసిన మందులకోసం రూ. 1 70 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు జాతులకు సంబంధించిన వైద్య విద్యార్థులకు ప్రయోజనం కల్పించడానికి రూ. 5 లక్షలు ఖర్చు అయ్యే ఒక పథకాన్ని 1977-78లో ప్రారంభించాలని నిర్ణయం జరిగింది. ఈ పథకం క్రింద షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు జాతుల విద్యార్థుల హాస్టళ్ళకు మందుల సప్లయి కోసం రూ. 2 లక్షలు, వైద్య కళాశాలల్లోని ఈ జాతుల విద్యార్థులకు పుస్తకాలు, పరికరాలు సప్లయి చేయటానికి రూ. 3 లక్షలు ఖర్చు అవుతుంది.

రాష్ట్రంలోని వైద్య విద్యా స్థాయిని పెంచడం కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ మెడికల్ సర్వీసులో టీచింగ్ కేడర్లు ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం ఉత్తరువులు జారీ చేసింది. ఈ ఉత్తరువులకు అనుగుణంగా చర్యలు తీసుకోబడుతున్నవి.

1977 ఫిబ్రవరి నుండి వరంగల్లులోని కాకతీయ వైద్య కళాశాలను ప్రభుత్వం తీసుకున్నది. ఈ ఏడు ఏప్రిల్ నెలాఖరు నుండి కాకినాడలోని రంగరాయ వైద్య కళాశాల నిర్వహణను కూడా ప్రభుత్వం తీసుకున్నది

ప్రజారోగ్యం

1977-78 సం.లో 20 లక్షల మందికి ప్రయోజనకరంగా రోగ నిరోధక చికిత్సా కార్యక్రమం నిర్వహించబడుతుంది. దీనిలో 8 వైద్య కళాశాలల్లోని

ఉపాధ్యాయ సిబ్బంది, వైద్య విద్యార్థులు కూడా పాల్గొంటారు. వీరు కాక ప్రజారోగ్య శాఖ సిబ్బంది, బహుళార్థసాధక కార్యకర్తలతో సహా, పాల్గొంటారు.

గ్రామీణ ప్రాంత ప్రజల ఆరోగ్య సంరక్షణ కోసం ప్రారంభమైన 'హెల్త్ కేర్ డెలివరీ'' అనే క్రొత్త పద్ధతి క్రింద 1976-77లో రాష్ట్రంలోని నాల్గు జిల్లాలలో బహుళార్థ సాధక ఆరోగ్య కార్యకర్తల పథకం అమలు జరుపబడింది. ఈ పథకానికి భారత ప్రభుత్వ సహాయం లభిస్తున్నది. ఈ ఏడు ఈ పథకాన్ని ఇంకా నాల్గు జిల్లాలకు విస్తృత పరచాలని సంకల్పించటమైంది.

కేంద్ర ప్రభుత్వము సంకల్పించిన కుష్ఠువ్యాధి నివారణ పథకానికి ఈ సంవత్సరపు బడ్జెటులో రూ. 54.59 లక్షలు కేటాయించబడింది.

1976-77లో ప్రివెంటివ్ మెడిసిన్ సంస్థలో పిచ్చికుక్క ద్వారా లభించే రాబీ వ్యాధి నిరోధక టీకాల మందును ఉత్పత్తి చేసే పథకం ఒకటి ప్రారంభించబడింది. ఈ సంస్థలో 'టెటానస్ టాక్సాయిడ్' పథకాన్ని కూడా అమలుపరచాలని సంకల్పం. 'ఫ్లోరోసిస్' నివారణ పథకాన్ని కూడా ప్రయోగాత్మక పద్ధతిలో ప్రకాశం, నల్గొండ జిల్లాలలో ప్రారంభించాలని ఉద్దేశించబడింది.

కుటుంబ నియంత్రణ

1976-77 సం.లో నాలుగు లక్షల మందికి కుటుంబ నియంత్రణ శస్త్ర చికిత్సలు చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు. 1977 మార్చి 31వ తేదీ వరకు, లోగడ జరిగిన వాటితో సహా మొత్తం 7,57,780 శస్త్ర చికిత్సలు జరిగాయి. స్టెరిలైజేషన్ కార్యక్రమాలలో వివిధ ప్రభుత్వ శాఖలు ఐచ్చిక సంస్థలు, గ్రామాలలోని అనధికార నాయకులు బాగా పూనుకుని పాటించేటట్లు ప్రోత్సహించేందుకై వారికి కొన్ని ప్రోత్సాహకాలను ప్రకటించడం జరిగింది. కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమాలను అభివృద్ధి పరచడం కోసం బ్రిటిష్ సహాయక గ్రాంటునుండి మూడు తాలూకా ఆసుపత్రులకూ, పది ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకూ సహాయం ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ యేడు ఇటువంటి సహాయమే 17 తాలూకా ఆసుపత్రులకూ, 40 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు లభింప చేస్తారు.

గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాల నీటి సప్లై

గ్రామీణ ప్రాంతాల నీటిసప్లై పథకాల క్రింద ప్రధాన గ్రామాలకే కాక శివారు గ్రామాలకూ, హరిజన వాడలకు కూడా త్రాగడానికి మంచి నీటి సప్లై చేయటానికి మనం కృషిచేస్తున్నాం. 1977-78 సంవత్సరానికి గ్రామీణ ప్రాంత నీటి సప్లై పథకాలకు రూ. 4.25 కోట్లు కేటాయించటం జరిగింది. ఇందులో రక్షిత (పంపుల ద్వారా) నీటి సప్లై పథకాలకు ఖర్చు అయ్యే రూ. 1.08 కోట్లు కూడా కలిసి వున్నవి. ఈ ఏటికి చేసిన కేటాయింపుకు తోడు ఇంకా రూ. 1.17 కోట్లు ఆరు సూత్రాల పథకం నిధుల నుండి సమకూర్చడం జరుగుతుంది. పట్టణ ప్రాంతాల నీటి సప్లై పథకాల కోసం ఈ ఏడు రూ. 11.50 కోట్లు కేటాయించారు.

జంటనగరాల నీటి సప్లయ్ అభివృద్ధి కొరకు రూ. 7.51 కోట్లు ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో కేటాయించబడింది. ఇప్పుడు అమలులో వున్న మంజీరా నీటి సప్లయ్ పథకం కాక సింగూరు పథకము కూడా చేపట్టబడింది. సింగూరు పథకమునకు పై మొత్తములో రూ. 2.25 కోట్లు కేటాయించుటకు ఉద్దేశించబడినది. పురపాలక సంఘాల నీటి సప్లయ్ పథకాలకు గాను 1977-78 సంవత్సరానికి రూ. 3.28 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

గృహ నిర్మాణం

ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహ నిర్మాణ సంస్థ ఇంతవరకు సుమారు ఏడు వేల గృహాలను నిర్మించింది. ఇంకా 640 గృహాల నిర్మాణం వివిధ దశలలో కొనసాగుతున్నది. ఈ సంస్థ కార్యకలాపాలు ఇప్పుడు రాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లాలకు వ్యాపింపచేయబడినవి. గ్రామీణ ప్రాంతాల గృహ నిర్మాణ అవసరాలను గురించి ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించడం కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహ నిర్మాణ సంస్థవారు గ్రామీణ ప్రాంతాల గృహ నిర్మాణ విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేసియున్నారు. ఈ విభాగం గ్రామీణ ప్రాంతాలలో గృహాల నిర్మాణానికి ఉండే గిరాకీని అంచనా వేసి, తగిన గృహోపకరణ పరికరాలను, విధానాలను నిర్ణయించి, అక్కడి గృహ నిర్మాణ కార్యక్రమాలను పెంపొందిస్తుంది.

ప్రభుత్వోద్యోగులు సొంత ఇండ్లు నిర్మించుకునేందుకు వీలుగా సహకార రంగంలో ఒక పథకం అమలు జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగుల సహకార గృహ నిర్మాణ సంఘాల తరపున ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహ నిర్మాణ సంస్థవారు స్వల్పాదాయ తరగతుల గృహాల నిర్మాణాన్ని చేపడుతారు. ఈ సహకార సంఘాలు నిర్మించ దలచిన మధ్య ఆదాయ తరగతి గృహాల నిర్మాణానికి, సహకార గృహ నిర్మాణ సంఘాల ఫెడరేషనువారు ఆర్థిక సహాయం అందిస్తారు. గృహ నిర్మాణానికి అడ్వాన్సులుగా ఖర్చులో 25% వరకు ఇవ్వటానికి ప్రభుత్వం అంగీకరించింది.

జంట నగరాలలో మురికిపేటలలోని ఇళ్ల పునర్నిర్మాణానికి, మురికిపేట వాసుల పునరావాసానికి సంబంధించి, ఒక సమగ్ర పథకం అమలు జరుగుతున్నది. ఈ ప్రాంతాలలో పరిసరాల అభివృద్ధి కార్యక్రమాన్ని హైదరాబాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషన్‌వారు, హైదరాబాదు నగర అభివృద్ధి సంస్థవారు నిర్వహిస్తున్నారు. ఆమోదించిన ప్లానులు, డిజైన్ల ప్రకారం మురికిపేట వాసులు తమ ఇండ్లను పునర్నిర్మించుకోడానికి ఒక్కొక్కరికి రూ. 4 వేల వరకు వ్యాపార బ్యాంకులు ఋణాలు మంజూరు చేస్తాయి. ఇటువంటి పథకాలే విశాఖపట్టణం, విజయవాడ, గుంటూరు పట్టణాల్లో కూడా చేపట్టడం జరుగుతున్నది. త్వరితగతిని పారిశ్రామిక కేంద్రాలుగా అభివృద్ధి చెందుతున్న రామచంద్రాపురం, మౌలాలీ మొదలగు ప్రాంతాల అభివృద్ధిని క్రమబద్ధం చేయుటకు, ఉప పట్టణాలను అభివృద్ధి చేయటానికి హైదరాబాదు నగరాభివృద్ధి సంస్థ కృషి చేస్తున్నది. హైదరాబాదు నగరాభివృద్ధి సంస్థ నివాస వసతికీ, వ్యాపార లావాదేవీలకూ అవసరమైన భవన సముదాయాలను ఏర్పాటు చేస్తున్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వ సహాయంతో జరిగే సమీకృత పట్టణ ప్రాంత అభివృద్ధి పథకాన్ని కూడా అమలు పరుస్తున్నది.

స్త్రీ-శిశు సంక్షేమం :

స్త్రీ, శిశు సంక్షేమ శాఖ కార్యక్రమాలను కేవలం అజమాయిషీ చేసే పద్ధతిలోనే కాకుండా, స్త్రీ శిశు సంక్షేమానికి సంబంధించిన సామాజిక ఆర్థిక అభివృద్ధి కృషిలో ఈ శాఖ ప్రముఖంగా పాల్గొనే విధంగా పునర్నిర్మించటానికి ప్రయత్నం జరిగింది. ఈ దృష్టితో అనుగుణంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళా సహకార ఆర్థిక కార్పొరేషను రూ. 1.74 కోట్ల ఖర్చుతో అమలు జరిగే పథకాలను తయారు చేసింది. వీటివల్ల 16,437 మంది స్త్రీలకు లాభం చేకూరింది. ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో ఈ కార్పొరేషను కు షేర్ క్యాపిటల్ నిమిత్తం రూ. 20 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఉద్యోగాలు చేసే స్త్రీల కొరకు యోగ్యమైన పరిస్థితులను కల్పించటానికై ఉద్యోగినుల హాస్టళ్ళను అనాథులైన పిల్లల సంరక్షణ కోసం అనాథ గృహాలను ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా ఐచ్ఛిక సంస్థలను ప్రోత్సహించటం జరిగింది.

అనంతపురం జిల్లాలోని కంబదూరు బ్లాకులోను, ఆదిలాబాదు జిల్లాలోని ఉట్నూరు బ్లాకులోను సమీకృత పిల్లల అభివృద్ధి సేవా కార్యక్రమాల పథకాలు ప్రయోగాత్మకంగా ప్రారంభించడానికి ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. ఈ పథకం క్రింద బలవర్ధక ఉపాహారాలు పిల్లలకు ఇవ్వటం, రోగ నిరోధక చికిత్సలు, ఆరోగ్య సంరక్షణ, తల్లులకు బలవర్ధక ఆహార విషయంలో ప్రబోధం, పిల్లలు బడిలో చేరకముందు అవసరమయ్యే విద్యాబోధన, క్రీడలు మొదలైన విషయాలు అమలు జరుగుతున్నాయి. తక్కువ స్థాయి సాంఘిక స్థితిగతులు గల పిల్లలలోను, గర్భిణీ స్త్రీలు, బాలింతలలోను పోషకాహార పదార్థ లోపాన్ని గురించి ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరాన్ని ప్రభుత్వం గుర్తించింది. ఫలితంగా రాష్ట్రంలోని 20 పురపాలక సంఘాలలోని మురికిపేటల ప్రాంతాలలో 1,50,000 మందికి ప్రయోజనకరంగాను, గిరిజన ప్రాంతాలలో సుమారు 2 లక్షల మందికి ప్రయోజనకరంగా వుండే ప్రత్యేక పోషకాహార పదార్థాల కార్యక్రమాన్ని ప్రభుత్వం అమలు పరుస్తున్నది. ఈ పథకం క్రింద ప్రతి ఒక్కరికి 300 క్యాలరీలు, 15 గ్రాముల ప్రోటీన్లు ఉండే విధంగా ఉపాహారం పంపిణీ చేయబడుతుంది. పోషకాహారం పద్దుక్రింద ప్రణాళికలో రూ. 150 కోట్లు కేటాయింపు జరిగింది.

ఈ ఏటి బడ్జెటులో ప్రణాళిక ఖర్చుల క్రింద స్త్రీ, శిశు సంక్షేమ కార్యక్రమాలకు మొత్తం రూ. 55.15 లక్షల కేటాయింపు జరిగింది. ఇదికాక ప్రణాళికేతర వ్యయం క్రింద రూ. 1.35 కోట్లు ఖర్చు జరుగుతుంది.

బలహీన వర్గాల సంక్షేమం

తాత్కాలిక బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టిన సందర్భంలో షెడ్యూలు కులాల సంక్షేమానికి రూ. 2.43 కోట్లు, షెడ్యూలు జాతుల సంక్షేమానికి రూ. 1.92 కోట్లు, వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమానికి రూ. 1.17 కోట్లు కేటాయింపులు జరిగాయని నా ప్రసంగంలో మనవి చేశాను. బలహీన వర్గాల సర్వ సమగ్రాభివృద్ధి లక్ష్యానికి ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉన్నదనే విషయం గౌరవనీయ సభ్యులకు విదితమే. ఈ విధానానికి అనుగుణంగా ఈ వర్గాల ప్రజల సంక్షేమ కార్యక్రమాల కోసం కేటాయింపులను ఇంకా రూ. 2.90 కోట్లకు పెంచడం జరిగింది.

ఇళ్ల స్థలాల సేకరణకోసం కేటాయించిన రూ. 4 కోట్ల మొత్తం ఇప్పుడు రూ. 5 కోట్లకు పెంచబడింది. అదే విధంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ షెడ్యూలు కులాల సహకార ఆర్థిక కార్పొరేషన్ అమలుపరిచే పథకాల కోసం జరిగిన కేటాయింపు రూ 152 కోట్ల వరకు పెంచబడింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ వెనుకబడిన తరగతుల సహకార ఆర్థిక కార్పొరేషన్ అమలు పరిచే పథకాల కేటాయింపు రూ. 1.01 కోట్లకు పెంచారు. గత కొలది నెలలలో ఈ కార్పొరేషన్లు సమాజంలోని బలహీన వర్గాల ప్రజలకు చాలా పెద్ద మొత్తాలలో ఋణాలను మంజూరు చేయటం సంతోషకరమైన విషయం. ఆంధ్రప్రదేశ్ షెడ్యూలు కులాల సహకార ఆర్థిక కార్పొరేషన్ వారు యింతవరకు రూ. 14.99 కోట్లు అడ్వాన్సులు మంజూరు చేశారు. వీటి వల్ల 1,00,982 మందికి ప్రయోజనం కలిగింది. అదే విధంగా 99.643 మందికి ప్రయోజనం కలిగిస్తూ ఆంధ్రప్రదేశ్ వెనుకబడిన తరగతుల సహకార ఆర్థిక కార్పొరేషన్ వారు రూ. 16 68 కోట్ల ఋణాలు మంజూరు చేసిన రూ. 38.89 లక్షల మొత్తం వల్ల 3.567 మందికి లాభం చేకూరింది.

లోగడ నేను మనవి చేసినట్లు, రాష్ట్రంలో హాస్టలు సౌకర్యాలు వినియోగించుకుంటున్న షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు జాతులు, వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులకు యిచ్చే ఆహారపు ఖర్చుల పరిమితిని ప్రభుత్వం ఇటీవల పెంచింది. సంవత్సరానికి రెండు జతల దుస్తులు లభించే విధంగా దుస్తుల పరిమితికూడా పెంచబడింది, ఇందుకోసం ఒక కోటి రూపాయలు అదనంగా కేటాయించారు. అదే విధంగా పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలలోని షెడ్యూలు కులాల విద్యార్థులకు యిచ్చే స్టయిఫెండు నెలకు రూ. 40 నుండి రూ. 75 కు పెంచబడింది. ఆర్థికంగా వెనుకబడివున్న తరగతుల సంక్షేమం కోసం ప్రణాళికలో రూ. 45 లక్షలు కేటాయింపు జరిగింది.

షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు జాతులు, వెనుకబడిన వర్గాలకు చెందిన విద్యార్థుల కోసం హాస్టళ్లను నిర్మించడానికి, వ్యాపార బ్యాంకుల ద్వారా తీసుకున్న ఋణాలతో ప్రభుత్వం రూ 2 కోట్లు ఖర్చయ్యే కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించింది. షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు జాతులు, వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులకు ఉచితంగా జాతీయం చేయబడిన పాఠ్య పుస్తకాలను యివ్వడం కోసం రూ. 58 51 లక్షలు కేటాయించబడింది. మెట్రిక్యులేషన్ స్థాయి వరకు చదువుతున్న షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు జాతుల విద్యార్థులందరికీ ఉచితంగా పాఠ్య గ్రంథాలు సప్లయి చేయడంలో మొదటిసారిగా నూరుశాతం ఫలితం సాధించ గలిగాము.

అనావృష్టి ప్రాంతాల, సన్నకారు రైతుల, చిన్నకారు రైతుల పథకాలు

అనంతపురం, కర్నూలు, కడప, చిత్తూరు, మహబూబ్‌నగర్, నల్లగొండ, ప్రకాశం జిల్లాలలో అమలు జరుగుతున్న అనావృష్టి ప్రాంతాల సహాయక పథకం ఈ ఏడు కూడా అమలు జరుగుతుంది. ఈ పథకం క్రింద అనుసరించబడుతున్న ప్రధాన పద్ధతి ఏమంటే, అనావృష్టి వల్ల ఏర్పడే గడ్డు పరిస్థితిని తట్టుకోడానికి ఆ ప్రాంతాన్ని సమగ్రంగా అభివృద్ధి పరచడం, సంఘంలోని బలహీన వర్గాల ప్రజలకు లాభదాయకమైన

మైన పని పాటలు ... రూ. 9.04 కోట్లు ... రూ. 4.12 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది.

సన్నకారు రైతులు, చిన్నకారు రైతులు వ్యవసాయ కార్మికులకు ఉద్దేశించి మన రాష్ట్రంలో 16 అభివృద్ధి సంస్థలు ... సభ్యులకు తెలిసినదే. ... ఈ అభివృద్ధి సంస్థల వివిధ పథకాలకు ... కూరుస్తుంది. అవసరమైన ప్రోత్సాహక సదుపాయాలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కల్పిస్తుంది.

అరు సూత్రాల పథకం

1977-78 సంవత్సరంలో అరు సూత్రాల పథకం క్రింద కార్యక్రమాలకు జరిగే ఖర్చు రూ. 21.50 కోట్లు వరకు ఉంటుందని లోగడ నా ప్రసంగంలో మనవి చేశాను. ఇందుకుగాను అరు సూత్రాల పథకం క్రింది సాధారణ కార్యక్రమాలకు రూ. 18 కోట్లు, జంటనగరాల అభివృద్ధికి రూ. 3.50 కోట్లు ఇప్పుడు కేటాయించడం జరిగింది ఇదికాక రూ. 46 లక్షలు క్రిందటి సంవత్సరంలో మంజూరైన పథకాలను పునరుద్ధరించే నిమిత్తం కేటాయించాను. దీనితో అరు సూత్రాల పథకం క్రింద మొత్తం జరిగిన కేటాయింపు రూ. 21.96 కోట్లు.

నిర్వహణ గ్రాంట్లు, సహాయక గ్రాంట్లు

గత మూడేండ్ల కాలంలో ఆయేటి కాయేడు ఎక్కువగా అభివృద్ధి కార్యక్రమాల మీద పెట్టుబడులను పెంచుకోవడమే కాకుండా, ప్రణాళికేతర పద్దుల క్రింద ఖర్చు కూడా పెంచుతూనే వున్నామని, యీ ఖర్చు యిదివరకే సమకూర్చుకున్న ఆస్తులను సక్రమంగా నిర్వహించుకోడానికీ, అభివృద్ధి శాఖలు సక్రమంగా పనిచేయడానికీ, వాటిని అధీకరించుకోడానికీ, ప్రభుత్వోద్యోగుల సంక్షేమ చర్యలు అమలు పరచడానికి కావలసివుందనీ తాత్కాలిక బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టిన సమయంలో నేను సభవారికి మనవి చేసుకున్నాను. అందువల్లనే యిరిగేషన్ పథకాల రేట్లు పెంచడం జరిగింది. రోడ్ల నిర్వహణ గ్రాంటును రూ. 10.86 కోట్ల నుండి రూ. 14 కోట్లకు పెంచాము. వివిధ స్థానిక సంస్థలకు సహాయక గ్రాంట్లు లోగడ నా ప్రసంగంలో సూచించిన ఎక్కువ రేట్ల ప్రకారం అందజేయటానికిగాను రూ. 4.84 కోట్ల కేటాయింపు జరిగింది. మందుల కొనుగోలుకూ, రోగుల ఆహారానికీ, అవుట్ పేషంట్లకు మందులు యివ్వడానికీ అధికంగా కేటాయించామనే విషయం కూడా లోగడ ప్రస్తావించాను.

సంస్థాగత ఆర్థిక సహాయం

మన రాష్ట్రంలో చేపట్టిన పథకాల అమలులో ఆర్థిక సంస్థలు పాల్గొనడానికి ఈ ఆర్థిక సంస్థలతో చక్కటి సమన్వయం సాధించుకుంటూ ఏవిధమైన చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకున్నదో క్లుప్తంగా పేర్కొంటాను.

రాష్ట్రస్థాయిలో ఏర్పాటు చేయబడిన సంస్థాగత ఆర్థిక సహాయ సమన్వయ సంఘము, వ్యవసాయ పరపతికి, వ్యవసాయేతర పరపతికి సంబంధించి ఏర్పాటుచేసిన దాని రెండు ఉపసంఘాలు తరచుగా సమావేశాలు జరుపుతున్నాయి. వివిధ ఆర్థిక సహాయ సంస్థలద్వారా, వివిధ అభివృద్ధి రంగాలకు లభిస్తున్న ఆర్థిక సహాయం గురించి సమీక్షిస్తూ, దీనికి వచ్చే అడ్డంకులనూ, సమస్యలనూ పరిష్కరించుకుంటూ యీ సంఘాలు పని చేస్తున్నవి. లీడ్ బ్యాంకులు సమావేశ పరుస్తున్న జిల్లా సంప్రదింపుల సంఘాలుకూడా చురుగ్గా పనిచేస్తున్నవి. అవి జిల్లా పరపతి సౌకర్యాల ప్రణాళికలను చిత్తశుద్ధితో తయారుచేసి అమలు పరచటానికి కృషిచేస్తున్నవి. పదిహేడు జిల్లాలలో యీ ప్రణాళికలు తయారై సిద్ధంగా వున్నవి. మిగిలిన నాలుగు జిల్లాలలోకూడా త్వరలోనే యీ పని పూర్తి అవుతుంది. జిల్లా ప్రణాళిక సిద్ధమైన చోట్ల దానిలో వున్న వివిధ కార్యక్రమాలను అమలు పరచటానికి యీ సంఘాలు శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నవి. బ్యాంకు సర్వీసులు లభించని కేంద్రాలలో, వచ్చే రెండేండ్ల కాలంలో తమ శాఖలు ప్రారంభించడానికి అన్ని బ్యాంకులు అంగీకరించాయి. ఈ విషయంలో కూడా సంస్థాగత ఆర్థిక సహాయ సమన్వయ సంఘాలు శ్రద్ధగా కృషి చేస్తున్నవి.

ఈ సంవత్సరం భారతీయ బ్యాంకుల సంఘంవారు తుఫాను దెబ్బ తగిలిన ప్రాంతాల పరిశీలనకు ఒక పరిశీలక బృందాన్ని పంపారు. ఈ ప్రాంతాలలో జరుగదగిన సహాయానికి సంబంధించిన పథకాలను ఈ బృందం వారు సూచించారు. బ్యాంకులు వాటిని మంజూరు చేయటానికి, సహాయం అందజేయడానికి వీలుగా తగు చర్య కూడా తీసుకున్నారు.

ఇక ఈ సంవత్సరపు బడ్జెటులోని ఆర్థిక వ్యవహారాలను గురించి మనవి చేస్తాను.

1975-76 లెక్కలు

రివిన్యూ ఖాతాలో మిగులు మొదట్లో అనుకున్న రూ. 57.56 కోట్లు చివరకు రూ. 147.14 కోట్లుగా తేలింది. రాష్ట్రం విధించే పన్నుల వసూళ్లు ఎక్కువగా జరిగినందువల్లనూ, కేంద్ర ప్రభుత్వపు పన్నులలో రాష్ట్రం వాటా పెరిగినందువల్లనూ, కొంతవరకు ఖర్చు తగ్గినందువల్లనూ యీ విధంగా రెవిన్యూ మిగులు పెరగడం సంభవించింది. ఆ సంవత్సరం రూ. 29.11 కోట్ల లోటుతో ముగించింది. పబ్లిక్ ఖాతాలో పెట్టిన పెట్టుబడివల్ల ఈ లోటు ఏర్పడింది.

1976-77 సవరించిన అంచనాలు

మొదట్లో అనుకున్న అంచనాల ప్రకారం రివిన్యూ మిగులు రూ. 89 74 కోట్లు ఉండగా సవరించిన అంచనాలలో ఇది రూ. 48.48 కోట్లకు పెరిగింది. రివిన్యూ ఆదాయం ఎక్కువగా వచ్చినందువల్ల ఈ మార్పు జరిగింది. ముఖ్యంగా రాష్ట్రం విధించే పన్నులు బాగా వసూలుకావడం, కేంద్ర ప్రభుత్వపు పన్నులలో రాష్ట్రపు వాటా పెరగటం దీనికి కారణాలు.

1976-77 లో పెట్టుబడి ఖర్చు రూ. 35 కోట్లు పెరిగింది. ప్రణాళిక పెట్టుబడిని పెంచినందువల్లనే ఇది జరిగింది. మొదట్లో అనుకున్నట్లు రూ. 42.69 కోట్ల లోటుతో కాకుండా, ఈ సంవత్సరం కోటి రూపాయల కొద్దిపాటి మిగులుతో ముగుస్తుందని అంచనా.

1977-78 బడ్జెటు అంచనాలు

తాత్కాలిక బడ్జెటుతో పోల్చి చూసినప్పుడు, వ్యాపార పంటల మీద పన్ను రద్దు చేయడంవల్ల భూమి శిస్తులో వచ్చిన తరుగు రూ. 5 కోట్లు తీసివేసిన తరువాత కూడా, ఇప్పటి పూర్తి బడ్జెటులో రివిన్యూ ఆదాయంలో నికరంగా రూ. 5.73 కోట్ల ఆధిక్యత కనిపిస్తున్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వపు పన్నులలో రాష్ట్రపు వాటా పెరగడమూ, కేంద్ర ప్రభుత్వపు పథకాలకోసం కేంద్ర ఆర్థిక సహాయమూ దీనికి ప్రధాన కారణాలుగా చెప్పవచ్చు.

తాత్కాలిక బడ్జెటులో చూపిన విధంగా కాక యిప్పటి బడ్జెటులో రివిన్యూ ఖర్చులో నికరంగా రూ. 10.85 కోట్లు ఎక్కువ కనిపిస్తున్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పథకాల క్రింద రూ. 73.36 లక్షలు, కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకాల క్రింద రూ. 4.47 కోట్లు అదనపు ఖర్చు కావటమే కాక ప్రణాళికేతర అంశాలకోసం రూ. 5.64 కోట్లు అదనపు ఖర్చు కూడా యిందుకు కారణం. ఇప్పటి పూర్తి బడ్జెటులో ప్రణాళికేతర అంశాల క్రింద అదనంగా కేటాయించబడిన ప్రధానమైన పద్దులు ఏమనగా — పాఠశాలలు, కళాశాలలకు సహాయక గ్రాంటులు యివ్వాలనే ప్రభుత్వ నిర్ణయం ప్రకారం గ్రాంట్లు పొందే అర్హత గల సంస్థలకు యివ్వవలసిన గ్రాంట్లు ఉపకార వేతనాల కోసం చేసిన అదనపు కేటాయింపు, ఇంటర్మీడియట్ తరగతి వరకు బాలికలకు ఉచిత విద్యా సౌకర్యం కలుగచేసినందువల్ల అయ్యే ఖర్చు ఆసుపత్రులలో మందులకోసం చేసిన అదనపు కేటాయింపు ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యం క్రిందికి వచ్చిన కాకతీయ, రంగరాయ వైద్య కళాశాలల మీద జరిగే ఖర్చు షెడ్యూల్డు కులాలు, షెడ్యూల్డు జాతుల హాస్టళ్లలో విద్యార్థులకు సౌకర్యాలు కలుగచేయటానికి అయ్యే అదనపు ఖర్చు మొదలగునవి.

తాత్కాలిక బడ్జెటుతో పోల్చి చూస్తే రాష్ట్ర పథకాలకుగాను రూ. 7.18 కోట్లు, కేంద్ర పథకాలకుగాను రూ. 8.52 కోట్లు యిప్పటి బడ్జెటులో అదనపు ఖర్చు చేరింది.

ఋణాలు అడ్వాన్సుల పద్దు క్రింద కూడా రాష్ట్ర ప్రణాళిక లో రూ. 10.17 కోట్లు, కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకాల క్రింద రూ. 56.95 లక్షలు యిప్పటి బడ్జెట్లో అదనంగా కేటాయించడం జరిగింది.

1976-77 సం॥లో ప్రణాళిక, ప్రణాళికేతర పథకాల కోసం ఆగంతుక నిధి నుండి మంజూరుచేసిన అడ్వాన్సులను తిరిగి రాబట్టుకోవడంకోసం క్యాపిటల్ పెట్టుబడి, ఋణాల ఖాతాల క్రింద మొత్తం 4.68 కోట్లు కేటాయింపు చూపబడింది. ఈ మొత్తం ఆగంతుక నిధిలో జమకట్టబడింది.

పైన పేర్కొన్న అన్ని అంశాల ఫలితంగా ఇప్పుడు సభవారికి సమర్పిస్తున్న 1977-78 బడ్జెటు తుది వ్యత్యాసాన్ని, 1976-77 సవరించిన అంచనాలతో గల తేడాలను పరిశీలిద్దాం.

గడిచిన సంవత్సరం సవరించిన అంచనాల ప్రకారం రివిన్యూ ఆదాయం రూ. 688.07 కోట్లు. ఈ సంవత్సరపు రివిన్యూ ఆదాయం రూ. 769.09 కోట్లు ఉంటుందని అంచనా. పన్నుల వాటాక్రింద వచ్చే ఆదాయమే ఈ యేడు రూ. 421.83 కోట్లు ఉంటుంది. సవరించిన అంచనాలలో ఇది రూ. 367.67 కోట్లు.

ఈ యేటి బడ్జెటు అంచనాల ప్రకారం రివిన్యూ ఖర్చు రూ. 708.40 కోట్లు. 1976-77 సవరించిన అంచనాలలో ఇది రూ. 639.64 కోట్లు. ఈ సంవత్సరం ప్రణాళికలో రివిన్యూ ఖర్చు గత సంవత్సరపు సవరించిన అంచనాలకంటే రూ. 14 కోట్లు ఎక్కువ అయింది. అంతేగాక లోగడ పేర్కొన్న వివిధ అంశాల క్రింద ప్రణాళికేతర బడ్జెటులో అధికంగా కేటాయింపులు జరిగాయి.

1976-77 సవరించిన అంచనాల ప్రకారం పెట్టుబడి ఖాతా క్రింద ఖర్చు రూ. 163.90 కోట్లు. అది ఈ యేటి అంచనాల ప్రకారం రూ. 211.88 కోట్లకు పెరిగింది. ఈ పెరుగుదల ముఖ్యంగా రాష్ట్ర ప్రణాళిక మీద పెట్టుబడి, కేంద్ర పథకాల క్రింద ఖర్చు పెరిగినందువల్ల సంభవించింది.

పైన పేర్కొన్న వివిధ అంశాల ఫలితంగా ఈ సంవత్సరం రూ. 71.86 కోట్ల లోటుతో ముగుస్తుందని అంచనా వేయబడింది. రివిన్యూలు, బకాయిలు బాగా వసూలు చేసుకోవడం ద్వారానూ, కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక సహాయం పెరుగుదల ద్వారానూ రిజర్వు నిధుల నుండి తీసుకోవటం ద్వారాను ఈ లోటును భర్తీ చేసికో వచ్చుని ఆశిస్తున్నాము.

ముగింపు

ప్రణాళిక క్రింద కానీ, ప్రణాళికేతర పద్దుల క్రిందగానీ రివిన్యూ లేక పెట్టుబడి పద్దుల విషయంలోగానీ, ఉత్పాదక పథకాలు లేక సంక్షేమ పథకాల విషయంలో గానీ మనకు ఉండే అవసరాలను చక్కగా సమన్వయపరచుకోడానికి ఈ బడ్జెటులో ప్రయత్నం జరిగింది. గడిచిన రెండు సంవత్సరాల కాలంలో మన వనరులు అభివృద్ధి చెందటం ద్వారా ఇది సాధ్యమైంది. అయితే ప్రణాళిక లక్ష్యాలను సిద్ధింపచేసుకోడానికి వనరుల సమీకరణ, పథకాల ప్రాధాన్య క్రమ నిర్ణయం ఎంత అవసరమో వాటిని సక్రమంగా అమలు పరచుకోవటం కూడా అంతే అవసరం. ఈ బడ్జెటులో ఇంతకు ముందుకంటే ఎక్కువగా కేటాయింపులు జరిగిన వివిధ పథకాలు సమర్థవంతంగా, త్వరితగతిలో అమలుజరపడానికి శ్రద్ధగా కృషి చేస్తామని సభవారికి హామీ ఇస్తున్నాను. ఆ విధంగా జరిగినప్పుడే సాంఘిక న్యాయంతో కూడిన అభివృద్ధి అనే మన లక్ష్యాన్ని అందుకోగలుగుతాము. ఈ కృషిలో సభలోని అన్ని వర్గాల వారి సహాయం మాకు లభిస్తుందని నేను విశ్వసిస్తున్నాను

అధ్యక్ష మహాశయా, ఇంతటితో నా ప్రసంగం ముగించి, ఈ బడ్జెటును ఆమోదించవలసిందని సభవారిని కోరుతున్నాను.

జై హింద్

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ పి. జనార్ధన రెడ్డి : నిన్న మొన్న జరిగిన అరెస్టుల గురించి మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. దానిని ఎప్పుడు నేను మాట్లాడదలచుకున్నాను.

Mr. Speaker.- I have seen. The representation can be made afterwards.

Sri P. Janardhan Reddy:—I want time.

Mr. Speaker ; -Not to-day. No other business could be trascnted to-day.

శ్రీ పి. జనార్ధన రెడ్డి : -ఎమర్జన్సీలో జరిగినట్లుగా ఇప్పుడు ఈ అరెస్టులు జరగడం ఏమిటి ?

Mr. Speaker:—That is different. I can do nothing.

శ్రీ పి. జనార్ధన రెడ్డి :—అలా జరగకుండా మీరు ప్రొటెక్షన్ ఇవ్వాలి.

Mr. Speaker :—Chief Minister is taking note of it.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :- -మమ్మల్ని గేటునుండి రానివ్వలేదు. మెంబర్సును హౌస్ లోకి రానీయకుండా చేయడం ఏమిటి ?

Mr. Speaker :- -I will examine that, I will see that no obstuction is caused. I would like to bring to the notice of the House one importantant thing. Speaker and the Deputy Speaker of the House seek leave to be absent from the sittings of this House on 20th to 23rd in order to attend the 25 years' celebration of the Rajya Sabha which is being celebrated at Delhi. I take it that the leave is granted. After leave is granted we shall consider whether we should attend or not.

Sri E. Ayyapu Reddy :—You are extremely kind and courteous in informing us in advance about your programme. Practically there is no necessity for us to grant you leave. You are perfectly at liberty.

Mr. Speaker :—It is not a question of liberty. It is my duty to take leave of the House. If leave is granted, then I will decide whether I should go or not. I take it that the leave is granted.

Sri C. V. K. Rao :—Mr. Ayyapu Reddy is getting a cabinet rank. I congratulate him.

Sri A. Sriramulu :—This is a matter which our party will have to decide.

Smt. J. Eshwaribai :—In foreign countries the opposition leader is given Cabinet rank.

Mr. Speaker :—We will discuss later.

Sri Vanka Satyanarayana : -Sir, I raise a Point of Order.

ఇవాళ్ల బడ్జెటు తప్పితే సభలో మరే ఇతర వ్యవహారం జరపడానికి వీలు లేదు.

Mr Speaker : -There is no transaction of business here except some interruptions and interference by Hon. Members.

Sri Vanka Satyanarayana :—Transaction has already taken place. You have already taken permission of the House for attending the Celebrations of Rajya Sabha, at Delhi.

Mr. Speaker :—That is not transaction.

Sri Vanka Satyanarayana : -Now you have to announce to the House about the strength of the Janata Party and under what rule you have recognised them as an apposition party. How can we go without that information ?

Sri S. Jaipal Reddy :—Sir, I raise a Point of order.

Sri Vanka Satyanarayana :—A member has a right to know.

Mr. Speaker :—I will give you all this information the next day.

Sri Vanka Satyanarayana :—Why not to-day, Sir.

Mr. Speaker :—To-day I am not in a position to give. I am not having full information.

Sri Vanka Satyanarayana :—That is exactly my point of order.

Mr. Speaker : -I am sorry. You have not understood me properly. I have recognised them according to Rules.

Sri Vanka Satyanarayana : -According to Rules you have to announce on the floor of the House.

Sri S. Jaipal Reddy :—I raise a Point of Order.

Sri V. Srikrishna:—When I met you last, you asked me about the recognition of the party. It was accepted gladly. I said that if they have the strength of 30 members you should recognise, because there are precedents. You said that they have already got 30 and you have recognised them. To-day in the Indian Express it is stated from the official quarters that their strength in the Legislature is 27. I don't know how you could get the information of 30. I don't mind recognising a party of 30, because it is a parliamentary practice.

Sri S. Jaipal Reddy:—The Speaker said that no other business could be transacted on the day of presentation of the Budget. To listen to this point of order and to give a ruling would amount to transaction of business. Therefore the Point of Order raised by the Hon. Member may be ignored and the Speaker need not give a ruling on this.

Mr. Speaker:—I don't entirely agree.

Sri C.V.K. Rao: I raise a Point of Order Sir.

Sri V. Srikrishna: There are precedents already. When a party has 30 members and if it is an All India Party recognised as such, then it is the bounden duty of the Speaker to recognise that party as the main opposition group and also it can be given recognition as an opposition party. Last time when you gave me the information you said that the party has got 30 members and you have recognised them as the recognised opposition and you have circulated a letter to me also. To-day in the Press I have seen that there are only 27 and it may not be a recognised opposition.

Mr. Speaker: —I will place all the information before the House. What you have seen in the Press is different. Regarding the point raised by Mr. Reddy I would say that this does not amount to transaction of business.

Sri E. Ayyapu Reddy:—Hon. Member Sri V. Srikrishna could have contacted you and verified the information with regard to strength or he could have verified from me instead of depending on a mere press statement.

Sri Vanka Satyanarayana:—When you are there, we have every right to ask you. You should give the names.

Mr. Speaker:—If it is requisite that I should make an announcement and if I fail to announce, it is my mistake. I will announce it on Monday.

Sri C.V.K. Rao:—On a Point of Order Sir. I would like to know why you have demoted Mr. Srikrishna from the leader of Opposition.

Sri V. Srikrishna:—I have already explained.

Mr. Speaker:- I have not demoted him.

ANNOUNCEMENT

re : Panel of Chairman:

Mr. Speaker:—I nominate the following members to be on the panel of Chairman, for the tenth session.

(1) Sri Kaza Ramanatham
(2) Sri M. Narayana Reddy
(3) Smt. T.E.S. Anandabai
(4) Sri Vanka Satyanarayana
(5) Smt. Vijayalakshmi
(6) Sri Appanna Dora

Mr. Speakar:—The House stands adjourned to meet again at 8-30 a.m. on Monday, the 20th June, 1977.

(The House then adjourned to meet again at 8-30 a.m. on Monday, the 20th June, 1977).

APPENDIX I

Speech of Sri P. Ranga Reddi, Finance Minister presenting the Budget for 1977-78 to the Andhra Pradesh Legislature on 17th June, 1977.

Sir,

I rise to present the Budget of Andhra Pradesh for 1977-78.

Hon'ble Members are aware that in March 1977 at the brief session of the Legislature, a "Vote-on-Account" for a period of four months was obtained as it was not possible to take up a detailed consideration of the Budget then and I had stated that the final Budget would be presented later.

Hon'ble Members will recall that while presenting the "Vote-on Account" Budget, I had briefly reviewed the progress in the implementation of the 20-Point Programme and had given some of the more important details in regard to Plan schemes for the year 1977-78. I shall, therefore, try to avoid repeating those aspects and shall give some detailes occasion as well as of the changes that have been made subsequent to the presentation of the "Vote-on-Account.".

I had earlier made a review of the economic situation and as such I shall not cover the same ground again. I would only like to add that while at that time I had stated that as a result of dry spells in parts of the State and repeated cyclones in other areas, there had been a sharp decline in the production of the Khariff crop, it is now seen that subsequently the Rabi crop was also affected due to a decline in the area under rice as well as under millets and pulses. As a result of both the Khariff and Rabi crops being adversely affected, the total production of foodgrains for 1976-77 whould be considerable less than in 1975-76. This would naturally have an effect on the State income during that year though this will be partially off-set by the substantial gains made in the industrial sector and the steady growth of the tertiary sector.

I had also mentioned earlier that although there had been an upward trend in prices' after an initial decline till the early part of 1976 they were still at a level lower than the peak reached in 1975. Thus, though the Index Number of wholesale prices for agricultural commodities in Andhra Pradesh showed an upward trend during 1976-77, the annual average for the year was still 161.5 compared to the corresponding figure of 170.6 for 1975-76. The All India avarage for the Consumer Price Index for the year 1976-77 was 301 compared to 313 for 1975-76, The average for the centres in the State was 296 for 1976-77 compared to 308 for 1975-76. Nevertheless the behaviour of prices continues to be an aspect of the economy which requires to be carefully watched, particularly in respect of certain commodities like

edible oils, pulses etc., which are items of mass consumption, though many of the instruments available for controlling price trends are with the Central Government rather than the State Government.

Plan Outlays

I had mentioned in my earlier speech that during 1976-77 we had maintained the accelerated tempo of developmental activities so that the outlay on the Plan during that year was almost double the outlay in 1974-75. In the "Vote-on-Account" Budget, the outlay on the Annual Plan for 1977-78 was Rs. 365.75 crores compared to Rs. 290.38 crores in 1976-77. We have now further stepped up this outlay to Rs. 380.38 crores so as to increase the allocation for the core sectors of Power and Irrigation on the one hand and for programmes for the weaker sections on the other. The major increases are a further allocation of Rs. 5 crores for Rural Electrification, Rs. 4 crores for Medium Irrigation, Rs. 1 crore for Minor Irrigation, Rs. 1 crore for the Andhra Pradesh State Construction Corporation and Rs. 2.90 crores for Schemes for the welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Backward classes, Women and other Weaker Sections.

Sectoral Allocations

The allocation for Agriculture and allied services has been stepped up from Rs. 19.99 crores in 1976-77 to Rs. 28.58 crores in 1977-78. Under Co-operative Sector, there is a step up from Rs. 5.15 crores in 1976-77 to Rs. 6.50 crores in 1977-78. The allocation for Water and Power Development Sector during the year 1976-77 was Rs. 194 19 crores which is now stepped upto Rs. 256.17 crores. Under Industries and Minerals Sector, the allocation is Rs. 11.27 crores against Rs. 8.92 crores in 1976-77. For transport and Communications Sector, the allocation is Rs. 28.37 crores, which represents an increase of about Rs. 5 crores over last year, of which Rs. 8.80 crores is for Roads. Under Social and Community Services, the outlay last year was Rs. 37.87 crores and for the current year it is Rs. 47.56 crores. Under Economic and General Services, an outlay of Rs. 1.93 crores has been provided during 1977-78 while it was Rs. 1.20 crores during the last year.

Agriculture

The allocation for Agriculture this year is Rs. 6.90 crores compared to Rs. 5.18 crores in 1976-77. The strategy for agricultural development continues to be based on high-yielding varieties programme and considerable advance has been made so far in this regard. Larger targets have been fixed for coverage under highyielding varieties and have been exceeded except in respect of bajra. The other important imput for agricultural production is fertiliser for which there is no shortage now and the various varieties required by the farmers are being made

available in time. No doubt the seasonal conditions continue to play an important part in the achievement of the target for foodgrains production, and as I have mentioned earlier, when these conditions happened to be adverse there is an unavoidable decline in production. But the increase in the area of irrigation and the spread of high-yielding varieties will ensure that the impact of adverse seasonal conditions is mitigated to the extent possible. The agricultural production programmes are being integrated with various development programmes like Samll Farmers' Development Agency, Drought Prone Areas Programme, Marginal Farmer's and Agricultural Labourers and Intensive Tribal Development Agencies, with a view to seeing that the benefit of technology become available to the weaker sections also. The agriculeural administration in the State has been streamlined with the separation of the extention function on the one hand and input supply on the other and with greater delegation of powers etc , to various regional levels.

Animal Husbandry

In 1977-78, an amount of Rs. 1.32 crores has been provided under Plan for animal Husbandry Schemes as compared to an amount of Rs. 1 crore for 1976-77 representing a 32% increase in allocation for this sector.

In addition to this, we have taken up Special Livestock Programmes for Small and Marginal Farmers and Agricultural Labourers in 19 districts of our State which have been sponsored by the Government of India.

The National Commission on Agriculture has recommended adoption of Livesteck production programmes like Milk Production, Sheep rearing, Piggery and Polutry rearing as means to provide avenues of additional income to the weaker sections of the rural population. The Government of India have sponsored 19 such projects for Andhra Pradesh consisting of 5 Projects for Crossbreed Calf rearing. 6 for Sheep rearing, 5 for Poultry and 3 for Piggery, which will benefit 55,750 beneficiaries during the Fifth Plan period. Under this programme, the beneficiaries who are small and marginal farmers and agricultural labourers will be provided with poultry, sheep etc., on a subsidised basis. In the Calf rearing projects, the small and marginal farmers will get a subsidy of 50% and the agricultural labourers a subsidy of 66 % in the cost of the feed concentrate for rearing the cross-breed female calf. In all these schemes the balance amount of the investment will be arranged as loan from financing institution. Projects for Calf rearing have been taken up in Hyderabad, Visakhapatnam, Nalgonda, Chittoor and Khammam districts; Projects for Sheep rearing are taken up in Mahboonagar, Anantapur, Cuddapah, Medak and Srikakulam districts; Poultry development projects have been taken up in Nizamabad, Warangal

Kurnool, East Godavari and Karimnagar districts and piggery development in Krishna, Guntur and Visakhapatnam districts. In the current year's Budget, an amount of Rs. 1.84 crores has been provided for these programmes.

Fisheries

There has been a step up in the Plan allocation for fisheries during 1977-78 to a tune of Rs. 20 lakhs raising it from Rs.60 lakhs in 1976-77 to Rs. 80 lakhs in 1977-78. The increased allocations have made it possible to take up new schemes for the development of fisheries in the State. Besides this, we have taken up Centrally-sponsored Schemes for the Kakinada Fishing Harbour and infrastructural facilities at fishing villages. To improve berthing facilities at Kakinada, the Government of India have recently sanctioned Rs. 77 lakhs towards the construction of the Stage-II Fishing Harbour and the State Government have agreed to provide necessary facilities like roads, electricity water at a cost of Rs. 17 lakhs. The total cost of this project thus will be Rs. 94 lakhs and this scheme will provide landing and berthing facilities for about 150 mechanised boats. The estimated catch from the first and the second stage fishing harbours is about 15,000 tonnes per year of which about 3,000 tonnes would be prawns valued at Rs. 15 crores.

Since construction of fishing harbours will benefit only a few places and since even now indigenous fishing contributes 80% of the total marine fish catches, a new Centrally-sponsored Scheme has been taken up for providing infra-structural facilities like roads, water supply, fish curing yards, curing platforms, ice plants, cold storage, transport vehicles, community hall, co-operative society, office and stores etc., at selected villages along the coast, in a phased manner. For 1977-78, two villages have been selected viz., Vodacheepurupalli in Visakhapatnam district and Sorlangondi in Krishna district. This scheme would be implemented during the remaining period of the Fifth Plan with a total outlay of Rs. 42 lakhs.

Hon'ble Members are aware that the Andhra Pradesh Fisheries Corporation has already entered into an agreement for purchase of two Mexican Trawlers. These Trawlers will be arriving very shortly and for this purpose an alllocation of Rs. 20 lakhs has been made. The Andhra Pradesh Fisheries Corporation has also taken up export of prawns to foreign countries and has been able to earn valuable foreign exchange.

Forests

Under the Forests Sector, an amount of Rs. 88 lakhs was provided in the Annual Plan of 1976-77 which has been further stepped up to Rs. 1.10 crores in the Annual Plan of 1977-78. Besides the increase

in the Plan outlay in this sector, we have taken up Departmental extraction replacing the earlier contractor system in a phased manner in Khammam, East Godavari, West Godavari, Adilabad, Nizamabad, Mahboobnagar, Prakasam and Kurnool districts. An amount of Rs. 2.32 crores has been provided in the Budget for taking up Departmental extraction during 1977-78.

The Andhra Pradesh Forest Development Corporation was formed in June, 1975 to undertake raising of forest plantations to provide raw material to wood based industries in the State. At present, the Corporation is engaged in raising plantations over a six year period on 7,000 hectares with Eucalyptus in East Godavari district and 3,400 hectares of Eucalyptus and 6,600 hectares of Bamboo in Khammam district, involving a capital outlay of about Rs. 3 crores by way of equity contribution by State and Central Governments and loan assistance through Agricultural Refinance and Development Corporation amounting to Rs. 1.35 crore. Besides this, the Corporation has formulated a cashew plantation project covering 7,600 hectares in Guntur, Prakasam, Nellore and Chittoor districts costing about Rs. 6 crores. The scheme is under appraisal by the Agricultural Refinance and Development Corporation. A scheme to raise Eucalyptus plantations over 12,000 hectares spread over 8 year period in Warangal and Karimnagar districts to provide wood to the Rayon Factory coming up in Warangal district has also been formulated by the Corporation and is ready for appraisal by the Agricultural Refinance and Development Corporation.

Major Irrigation

I had given a detailed account of increase in the tempo of irrigation works during my "Vote-on-Account" Budget speech. Hon'ble Members may kindly recall that we have stepped up the provision for Nagarjunasagar from Rs. 22 crores to Rs. 37.50 crores during this year. Similarly, for Pochampad Project we have made a provision of Rs. 20 crores in this year's Plan against a provision of Rs. 18 crores during 1976-77.

I am happy to inform the Hon'ble Members that as stated by me during my Speech in the month of March, the breach in the Dowleswaram arm of the Anicut on River Godavari has been closed and the Anicut has been brought to pre-breach condition and water has been released to the eastern delta recently by the Chief Minister. We have made a provision of Rs. 11 crores in the current year's Budget for the accelerated completion of the work on the Godavari Barrage.

Medium and Minor Irrigation

Hon'ble Members are aware that we provided a total amount of Rs. 34.82 crores under Medium Irrigation for 1977-78 when I

presented the "Vote-on-Account" Budget. In view of the importance attached to these schemes, we have increased the allocation by another Rs. 3 crores now thus bringing the total provision for these schemes in this year's Plan to Rs. 37.82 crores. Besides this, an additional Rs. 1 crore is being allocated for the Tammileru Project.

The allocation is proposed to be spent on four Major Projects, viz.. Tungabhadra Project High Level Canal Stage-II, Vamsadhara, Nizamsagar and Somasila, 21 new and 9 spill-over Medium Irrigation schemes and towards Investigation, Engineering Research, Inland Water Transport, Establishment of State-wide Schemes such as Central Designs Organisation, Modernisation Cell and Metric system. It is anticipated that an additional Irrigation potential of 55,270 hectares will be created by the four Major Schemes during 1977-78. The Spill-over 9 Medium Schemes and the 21 new Medium Schemes are now under execution at various stages. Out of these 21 new Medium Irrigation Schemes, two schemes viz., Krishnapuram Reservoir and Kothapalli Lift Irrigation Schemes, were taken up under Drought Prone Areas Programme partially aided by Central Assistance. It is proposed to complete all the Fourth Plan Spill-over Medium Schemes during the Fifth Plan period. The allocation for Drainage schemes is Rs. 4.50 crores including Rs. 1 crore for Thammileru Project.

The Minor Irrigation Sector is given a special place in the Irrigation Plan in view of quick results it yields and the benefits being spread over a wide area. The allocarion for Minor Irrigation has, therefore, has been further increased from Rs. 7-03 crores to Rs. 8-03 crores. Besides this, an amount of Rs. 1 crore has been released from non-plan for repairs to cyclone damaged Minor Irrigation Works. For the exploration of our ground water resources, proper surveys are required and for this purpose the Ground Water Department was set up. The allocation for this department in the current year's plan is Rs. 60 lakhs.

The results of survey and exploration carried out by the Ground Water Department in the State emphasise the imperative need for stepping up exploration and exploitation of ground water resources through tube-wells and bore-wells. With intensive exploration, it is expected that the exploitation of ground water resources by tube-wells will gain momentum and stabilise the agricultural production of the State. This is one of the purposes for which the Andhra Pradesh State Irrigation Development Corporation was setup.

The Irrigation Development Corporation which started functioning in September, 1974, with an authorised share capital of Rs.10 crores, has taken up investigation and execution of a number of lift irrigation schemes and tube-wells which are intended to benefit the backward and tribal areas of the State. The Corporation has a programme of 250 tube-wells at an estimated cost of Rs. 2 93 crores in the State. The irrigation potential expected under the tube-wells is 5,000 hectares Kharif paddy and 10,000 hectares Rabi irrigated dry

during 1977-78. An amount of Rs. 1 crore has been provided under plan for release as share capital to the Corporation during 1977-78.

Power Projects:

Hon'ble Members are aware that we have provided Rs. 140 crores for the power sector in the "Vote-on-Account" Budget. This includes an allocation of Rs. 32 crores for Srisailam Project, Rs. 12.30 crores for Kothagudem, Rs.41 crores for Vijayawada Thermal Scheme and Rs. 12.85 crores for Rural Electrification and Rs. 23.80 crores for Transmission and Disbrioution. We have further increased the allocation for rural electrification by Rs. 5 crores making a total of Rs. 17.85 crores in order to expand this programme.

The seventh unit of 110 M.W. capacity at Kothagudem has been commissioned at the commissioning of another unit will follow in another few months. The third and fourth units at Lower Sileru will also be commissioned during this year.

The work on Nagarjunasagar Hydro-Electric Scheme is proceeding briskly and one conventional unit of 110 MW will be commissioned during this year. The tempo of work on the Srisailam Project is being maintained.

I am happy to inform the Hon'ble Members that Government of India and Government of Andhra Pradesh have signed the Loan and Project Agreements respectively on 2nd June 1977 with the Saudi Fund for Development of the Kingdom of Saudi Arabia under which the Saudi Fund willmake available loan assistanceof 353million Saudi Riyals (US 100 milion) for the execution of the hydro-electric projects in Srisilam and Nagarjunasagar. Andhra Pradesh is the first recipient of any loan assistance given to India by the Saudi Fund for Development.

Though the installed capacity has gone up, the State had to pass through a difficult power position in the past few months and cuts had to be imposed in power consumption by Industries owing to reduction in generation of Hydro-Electric Power on account of failure of monsoon last year in the catchments of Lower Sileru Basin and also as a result of reduced thermal power availability due to equipment troubles in Kothagudem units. All efforts are being made to get over this situation and it is hoped that very soon the supply position will improve and that normal supply will be restored.

Considerable attention is being given to electrification of villages and Harijanwadas. Out of a total number of 27,221 villages, 13,496 villages have been electrified so far. As a matter of policy all Harijanwadas are being electrified along with the main villages. During 1977-78, it is programmed to electrify 1,750 new villages and to energise 27,000 agricultural pumps sets.

Industries

I had spoken in some detail on the important steps taken by this Government for industrial development during the course of my

earlier speech. I would therefore only like to recapitulate that we have stepped up our outlay in the Plan for this sector from Rs. 7.57 crores in 1976-77 to Rs. 8.03 crores in 1977-78.

We have provided an amount of Rs. 4.21 crores, in addition to the above, for Co-operative Sugar Factories in the current year's Budget in view of the added importance being to this sector. During the current year,construction of six co-operative Sugar Factories located at Kovur of Nellore District, Palair of Khammam District, Nandyal of Kurnool District, Hanuman Junction of Krishna District and at Gurazala and Tenali in Guntur District, will be started with the allocations made in the Plan and under Six Point Formula. In addition, the Nizam Sugar Factory have recently started construction of their Sugar Factory at Hindupur in Ananthapur district. The Miryalaguda Sugar Factory has been commissioned in March this year and the Nizam Sugar Factory have a proposal to take up modernization of their Shakkarnagar unit with the assistance of a soft loan from the Industrial Development Bank of India.

Education

The allocation for Education under Plan is Rs. 6.15 crores of which Rs. 3.34 crores is for Primary Education under Minimum Needs Programme.

In the Primary Education Sector, it is programmed to additionally enroll 63,000 boys and 62,000 girls in classes 1-5 and an additional 38000 boys and 37,000 girls in classes 6 and 7. In order to achieve this target, it is proposed to create additional posts of teachers out of which a substantial number would be allotted for the opening of schools in school-less centres in Harijan cheris and in tribal areas. The Hon'ble Members are aware that all the trained graduates working under Half-a-Million Jobs Scheme as stipendiary candidates have been absorbed in regular posts sanctioned for this purpose and during the current year an amount of Rs. 1.36 croses has been provided for this purpose. To meet the educational needs of those children who have not been able to avail the regular schooling facilities due to poverty etc., a non-formal education programme has been introduced in Krishna, Khammam, Cuddapah and Adilabad districts. It is proposed to extend this programme to two more distring the current year, especially for Harijans and weaker sections of the soeiety.

Hon'ble Menber are aware that we have been implimenting the Farmers Education and Functional Literary Projects in Mahboobnagar, Nalagonda, Karimnagart, Hyderabad, West Godavari, Guntur, Kurnool Chittoor, Warngal aud Vishakhapatnam districs. The objective of the scheme is to impart literacy to the illiterate farmers, to enable them to prepare their own farm plans and to maintain simple Accounts and write simple letters on credit supplies etc. to the authorities whenever a need arises.

In addition to the on-going schemes of elementary education, an amount of Rs. 22.52 lakhs has been earmarked under the Minimum Needs Programme to give special incentive benefits to Scheduled Castes students by way of scholarships and cash incentives in the age group of 6-10' coching classes for Scheduled Castes students appearing for VII class examination and opening of Ashram Schools in Harijan cheris.

In the fieled of Secondary education, it is proposed to enroll 37,000 boys and 36 000 girls additionally during the current year in classes 8 10. It is also proposed to start Residential Schools for Scheduled Castes children at a cost of Rs. 6 lakhs and also start coaching classes for Scheduled Castes students appearing for X Class examination.

In the filed of Higher Education, an amount of Rs. 59 lakhs has been provided for Junior Colleges and Rs. 89·22 lakhs for University Education During the year 1976- 77 six Government Junior Colleges and one Degree College have been started in the State in addition to the Andhra Girls' College, Khammam which was taken over by the Government. In the current year's Plan Budget, an amount of Rs. 37 lakhs has been provided for construction of College buildings.

Hon'ble Members are aware that two new Universities have been established at Warangal and Guntur during last year. An amount of Rs. 20 lakhs was sanctioned for construction of buildings and strengthening of the departments in the two Universities last year and it is decided to allocate an amount of Rs. 35 lakhs for Kakatiya University and Rs. 20 lakhs for Nagarjuna University and an amount of Rs. 15 lakhs for Post-Graduate Centre at Aantapur this year under Six Point Formula funds.

A provision of Rs. lakhs has been made towards construction of Cultural Museum 'Telugu through Age's and Rs. 2 lakhs as grant the Urdu Academy for its development.

Government have decided that all schools and colleges in existence before 1-4-1977 wich fulfil the prescribed conditions and have completed the stipulated period of existence should be admitted to grants-in-aid under rules in a phased programme of three years. Government have also decided that the teachers in aided schools should be made eligible for the minimum pension. Necessary provisions for implementing these decisions have been included in the Budget. Government have alsc decided to provide for free education of girls upto Intermediate level during the current year for which provision has been made in the Budget.

Medical:

During the year 1976-77 the bed strength was increased in 17 Hospitals by adding 333 beds. 15 Dental Clinics were opened in Taluk Hospitals and 22 Ambulances were provided during 1976-77. Seats in Post-graduate courses have also been reserved for Backward Classes, Scheduled Tribes, Scheduled Castes with effect from 1976-77. About 250 beds are proposed to be increased in 10 Taluk Hospitals and 2 District Heacquuarters Hospitals in 1977-78. The Nizam's Orthopaedic Hospital which was taken over by Government, is being equlipped In phases to house the Super-specialities of Orthopaedics, Caidiology, Cardio - thorasic surgery, Neurology, Neuro-surgery and will be functioning with full compliment from 1977–78. The scale of expenditure on drugs and diet for patients was increased in 1976-77 involving an expenditure of Rs. 1-40 crores. Provision of drugs for the out-patient Departments is made during 1977-78 involving an expenditure of about 1.76 crores. To benefit the Scheduled Castes and Scheduled Tribes medical students, it is proposed to have a scheme involving an amount of Rs. 5 lakhs during 1977-78. Under this scheme, Rs. 2 lakhs will be for drugs to be supplied to Scheduled Castes and Scheduled Tribes Hostels and Rs. 3 lakhs for books and equipment to Scheduled Castes and Scheduled Tribes students in Medical Colleges.

To improve the quality of Medical Education in the State, orders have been issued for the formation of teaching cadres in the Andhra Pradesh Medical Services. Further action in pursuance of that order has been initiated.

The Kakatiya Medical College, Warangal has been taken over by the Government from February, 1977 and the management of the Rangaraya Medical College, Kakinada from end of April this year.

Public Health :

The immunisation Programme will be covered both by the eight Medical Colleges with all the staff including the medical students and also through the normal Public Health Workers, which include Multipurpose Workers to cover 20 lakh beneficiaries in 1977-78.

Under the new system of Health Care Delivery to the rural population, the Multi-purpose Health Workers Scheme which is assisted by the Government of India was implemented in 1976-77 in 4 districts of Andhra Pradesh and it is proposed to extend to 4 more districts in 1977-78.

For Leprosy Control, which is a Centrally Sponsored Scheme, an amount of Rs. 54.59 lakhs has been provided in the current year's Budget.

One more scheme of production of Anti-rabic vaccine was implemented in 1976-77 in the Institute of Preventive Medicine. It is proposed to take up Tetanus Toxoid Scheme in this organisation. It is also proposed to take up control of fluorosis on a pilot basis in Prakasam and Nalgonda districts.

Family Planning:

During 1976-77 the target was fixed at four lakhs and the cumulative total performance of sterilisation upto 31-3-1977 is 7,57,780. The sterilisations were done with involvement of all departments, voluntary agencies and non-official leadership in the villages. Certain incentives for Government servants have been adopted with a view to encourage Government employees to take to family planning. Three Taluk Hospitals and ten Primary Health Centres were assisted under British Aid Grant for improving Family Planning Services. Similar assistance will be provided to seventeen Taluk Hospitals and forty Primary Health Centres during 1977-78.

Rural and Urban Water Supply:

Under Rural Water Supply, it has been our endeavour to provide drinking water facilities not only to the main village but also to the hamlets and harijanwadas attached to the main village. During 1977-78, a sum of Rs. 4.25 crores has been provided for Rural Water Suupply Schemes. This includes a sum of Rs. 1.08 crores for Protected (piped) Water Supply Schemes. The current year allocation is being augmented by an amount of Rs. 1.17 crores from Six Point Formula Funds. For Urban Water Supply Schemes, we have provided an amount of Rs. 11.50 crores for this year.

For improving the water supply to the Twin cities, a provision of Rs. 7.54 crores has been made in the Plan. In addition to the Manjira Water Supply Scheme, which is already under execution, the Singur Project has also been taken up and it is proposed to provide Rs. 2.25 crores for this scheme from out of the above provision. The allocation for Water Supply Schemes in Municipalities is Rs. 3.23 crores in 1977–78.

Housing:

The Andhra Pradesh Housing Board has so far constructed about 7,000 houses and about 640 houses are under various stages of construction. The activities of the Board have now been extended to all the districts of the state. In order to devote special attention to housing needs in the rural areas, Andhra Pradesh Housing Board is setting up a Rural Housing Wing which will assess the demand for houses in the rural areas, evolve suitable building materials and methods and promote the construction of houses.

To enable Government Servants to build their own houses a scheme is being implemented in the Co-operative Sector. Construction of Low Income Group Houses will be taken up on behalf of the Government Servants Co-operative House Building Societies by the Andhra Pradesh Housing Board. Construction of Middle Income Group Houses by these Societies will be financed by the Co-operative Housing Societies Federation. The Government have agreed to provide House Building Advances to the extent of 25% of the cost.

A comprehensive scheme for the reconstruction of houses in slum areas and the rehabilitation of slum dwellers has been undertaken in the Twin Cities. While environmental improvements are made by the Municipal Corporation of Hyderabad and the Hyderabad Urban Development Authority, Commercial Banks advance loans upto Rs. 4,000 to individual slum dwellers for the reconstruction of their houses in accordanse with the approved layouts and designs. Similar schemes are also being undertaken in Visakhapatnam, Vijayawada and Guntur. The Hyderabad Urban Development Authority is planning the development of ring towns in Ramachandrapuram, Moulaali and other areas, which are fast developing into industrial centres and whose further growth has to be systematically regulated. The Hyderabad Urban Development Authority is also developing residential and commercial complexes and the Integrated Urban Development scheme assisted by the Government of India.

Women and Child Welfare:

An attempt has been made to reorient the activities of the Women and Child Welfare Department from a purely regulatory agency to that of an agency interested in the socio-economic development of Women and Children in the State. In accordance with this approach, the Andhra Pradesh Women's Co-operative Finance Corporation has been able to ground schemes involving an outlay of nearly Rs. 1.73 crores benefitting 16,437 women. An amount of Rs. 20 lakhs has been provided under plan as share capital contribution for this Corporation. Voluntary Organisations are encouraged to establish Working Women's Hostels to provide safe and congenial environment for Working Women and Destitute children.

The Government have sanctioned the Integrated Child Development Services which is introduced on an experimental basis in Kambadur Block of Anantapur and Utnoor Block of Adilabad districts. The scheme provides for an integrated package of services covering supplementary nutrition feeding, immunization, health care including referral services, nutrition education of mothers, pre-school education of mothers, pre-school education and recreation.

Recognising the urgent need for special measures to tackle the problem of malnutrition among the children and expectant and nursing mothers belonging to the lower socio-economic strata, the Government are implementing the Special Nutrition Programme in the urban slum areas in 20 Municipalities of the State covering 1.50,000 beneficiaries and in the tribal areas benefiting about 2,00,000 beneficiaries. Under these programmes, supplementary food intended to provide about 300 calories and 15 grams of protein is distributed to each beneficiary. Under Nutrition, a provision of Rs. 1.50 crores has been made under Plan.

In this year's Budget, we have provided a total amount of Rs. 55.15 lakhs for Women and Child Welfare under Plan besides the non-Plan expenditure of Rs. 1.35 crores for this purpose.

Welfare of Weaker Sections:

While presenting the "Vote-on-Account"Budget I had mentioned that an amount of Rs. 2.43 crores had been provided for the welfare of Scheduled Castes, Rs. 1.92 crores for the welfare of Schduled Tribes and Rs. 1.17 crores for the welfare of Backward Classes. Hon'ble Members are aware that Government is committed to the alround development of the weaker sections and in keeping with this policy, we have further stepped up the Plan allocations for these sections by an amount of Rs. 2.9 crores.

In the programme for aquisition of house-sites an amount of Rs. 4 crores was provided which has been now stepped up to Rs. 5 crores. Similarly, for the schemes to be implemented by the Andhra Pradesh Scheduled Castes Co-operative Finance Corporation, the allocation has been stepped up to 1.52 crores. Similarly, the allocation for the Andhra Pradesh Backward Classes Co-operative Finance Corporation has been stepped up to Rs. 1.01 crores. I am happy to mention that these Corporations have advanced considerable monies to the weaker sections of the society during past few months. The Andhra Pradesh Scheduled Castes Cooperative Finance Corporation has so far advanced Rs. 14.99 crores benefiting 1,00.982, the Andhra Pradesh Backward Classes Co-operative Finance Corporation Rs. 16.68 crores benefiting 99,643 and the Andhra Pradesh Scheduled Tribes Co-operative Finance Corporation an amount of Rs. 38.89 lakhs benefiting 3,567 persons.

As I had already informed, Government have recently enhanced the scale of food charges for the benefit of the Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Backward Classes Students availing hostel facilities in the State. The scale of dress for these students has also been enhanced to two pairs per year. Additional funds of the order of Rs. 1 crore have been provided for this purpose. Similarly, the stipend for

Scheduled Castes Students in the Industrial Training Institutes has been increased from Rs 40 to Rs. 75 per mensum. An additional amount of Rs. 45 lakhs has been provided in the plan for the welfare of economically backward classes.

Government have initiated a Rs. 2 crore programme for construction of hostels for students belonging to the Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Backward Classes with the aid of loans from Commercial Banks. An amount of Rs. 58.51 lakhs has been provided for free supply of nationalised Text-books to the students belonging to the Scheduled Castes, Scheduled tribes and Backward Classes. For the first time, 100% coverage has been achieved in text-books free of cost to the Scheduled Castes and Scheduled Tribes Students upto Matriculation level.

Schemes for Small Farmers, Marginal Farmers and Drought Prone Areas:

The Drought Prone Areas Programme which is being currently implemented in Anantapur, Kurnool, Cuddapah, Chittoor, Mahaboobnagar, Nalgonda and Prakasam districts is being continued during the current year also. The basic strategy adopted in these projects is integrated development of the area to combat the rigours of drought combined with providing economic occupation to the weaker sections of the Society. During the current year, an amount of Rs. 4.52 crores has been provided as State's matching contribution out of the current year's total programme of Rs. 9.04 crores.

Hon'ble Members are aware that we have set up 16 projects for Small Farmers, Marginal Farmers and Agricultural Labourers in our State. These Schemes envisage provision of credit to the needy small marginal farmers who are potentially viable and who, with assitance from the State, can undertake the investments in specific fields and become viable farmers over a period. These agencies are provided with funds by the Government of India for implementation of various schemes while the infrastructure has been created by the State Government.

Six Point Formula:

I had already mentioned in my earlier speech that the outlay on Six Point Formula Schemes during 1977—78 would be of the order of Rs. 21.50 crores. As against this, Rs. 18 crores have been provided for the Six Point Formula Programme for normal schemes, Rs. 3.50 crores for development of Twin Cities and Rs. 46 lakhs in the form of revalidation of the schemes sanctioned in the previous year thus totalling to Rs. 21.96 crores.

Maintenance Grants and Grants-in-Aid:

I had mentioned at the time of the "Vote-on-Account" that we had not only been stepping up developmental outlays substantially from year to year for the last three years but that we had been increasing the provisions under non-Plan also which were essential for the maintenance of assets already created, the proper functioning and modernisation of non-development departments and the welfare of Government employees. Thus we have enhanced the rates for irrigation schemes and increased the maintenance grant for roads from Rs. 10.86 crores to Rs. 14 crores.

An additional amount of Rs. 4.84 crores has been provided for increased grants-in-aid to the various local bodies at the enhanced rates which I had mentioned in my earlier speech. I have mentioned earlier the increase in the provision for purchase of medicines, diet charges for patients and medicines for out-patients.

Institutional Finances

Now I shall briefly outline the steps taken by this Government to improve the participation of financial institutions in the projects taken up in our State by better co-ordination with them.

The Co-ordination Committee on Institutional Finances set up at the State-level and its two Sub-Committees, one for Agricultural Credit and the other for non-Agricultural Credit, are continuing to meet frequently and the flow of finances from various financing agencies to the different sectors of development in the State is being reviewed while discussing and settling all mutual problems that impede such flows. The District Consultative Committees being convened by the lead banks continue to be very active.

They have pursued vigourously the formulation and implementation of District Credit Plans. The formulation of the Plan has been completed in seventeen districts and is expected to be completed in the remaining four districts very shortly. Where the Plans have been formulated, the Committees are monitoring the implementation of the schemes included in the Plan. All the banks have committed themselves to opening offices in many unbanked Service Centres in the next two years and the Committees are monitoring this as well.

During this year the Indian Banks Association deputed a team to study cyclone affected areas and schemes for assistance in these areas were suggested by team and followed up for sanction and disbursement of assistance by the banks.

I shall now turn to the financial transctions contained in the Budget.

Accounts 1975—76:

The revenue surplus was 147.14 crores against the anticipated surplus of Rs. 57.56 crores. The improvement was mainly due to increased collections under State Taxes and State's Share in central Taxes and also partly due to shortfall in expenditure.

The year ended with a closing balance of minus Rs. 29.11 crores. The minus balance is due to investment made in the Public Account.

Revised Estimates 1976—77:

The revenue surplus is estimated at Rs. 48.43 crores as against the surplus of Rs. 39.74 crores in the original estimates. This is mainly due to increased revenue receipts, particularly the State's Share of Central Taxes and better collection of State taxes.

There is an increase of about Rs. 35 crores in the capital expenditure during the year and it is entirely due to increase in Plan outlay. The year is expected to close with a cash balance of Rs. 1 crore against the anticipated minus balance of Rs. 42.69 crores.

Budget Estimates 1977- 78:

Compared to the "Vote-on-Account" Budget there is a net increase of 5 Rs. 5.74 crores in revenue receipts in the final Budget after reduction of Rs. crores under land revenue due to abolition of assessment on commercial crops. The increase is mainly attributable to the increase in the State is share in the Central Taxes and Central assistance for Centrally Sponsored Schemes.

There is a net increase of Rs. 10.85 crores in the Revenue expenditure in the final Budget compared to the provision made in the "Vote-on-Account" Budget. While there is an increase of Rs. 73.36 lakhs and Rs. 4.47 crores for State and Centrally Sponsored Schemes respectively, an additional expenditure of Rs. 5.64 crores has been provided for Non-Plan items accounting for the additional provision in the final Budget are increase in the grants to aided schools and colleges in pursuance of the Government's decision to admit such Institutions to grants, additional provision for scholarships, provision for free education of girls upto Intermediate, additional provision for medicines in hospitals, expenditure on the Kakatiya and Rangaraya Medical Colleges taken-over by the Government and additional provision to Scheduled Castes and Scheduled Tribes hostel for providing facilities to the boarders.

On the capital account, there is an increase of Rs. 7.18 crores and Rs. 3.52 crores on State and Centrally Sponsored Schemes respectively in the final Budget compared to the "Vote-on-Account" Budget

Under Loans and Advances also, the provision under State Plan and Centrally Sponsored Schemes has been increased by Rs. 10 17 crores and Rs. 56.95 lakhs in the final Budget.

An amount of Rs. 4.63 crores has been provided under revenue, capital and loans accounts for recoupment of advances sanctioned from Contingency Fund during 1976-77 for Plan and Non-Plan Schemes and corresponding amount has been taken credit under Contingency Fund.

As a result of the above, the final position in the Budget 1977-78 now presented to the Legislature as compared to the Revised Estimates 1976-77 is explained below:

The revenue receipts this year are estimated at Rs. 769.09 crores against the last year's Revised Estimate of Rs.688.07 crores. Tax revenues alone are expected to be Rs. 421·83 crores against the Revised Estimate of Rs. 367.67 crores.

The revenue expenditure in the Budget Estimates 1977-78 is anticipated at Rs. 708 40 crores as against the Revised Estimates 1976 77 of Rs, 639.62 crores. While revenue expenditure on the Plan has gone up by Rs. 14 crores in the current year over the Revised Estimates last year, increased provisions have been made in the Non-Plan Budget for the various items mentioned earlier.

The capital expenditure in 1977-78 is estimated at Rs.211.88 crores as against Rs. 163.90 crores provided in the Revised Estimates 1976-77. The increase is mainly attributable to the outlay on the Plan under State and Centrally Sponsored Schemes.

The net effect of the combined transactions in the year is expected to result in a closing balance of minus Rs. 61.86 crores which is expected to be covered by better collection of revenues and arrears, increase in Central assistance and drawal on reserves etc.

Conclusion

We have tried to balance various requirements whether they be under the Plan or Non-Plan, for Revenue items or for Capital expenditure, for productive schemes or for welfare schemes This has been possible due to the improvement of resources which has taken place during the last few years. But proper implementation is as essential for the achievement of Plan objectives as the mobilisation of resources or the ordering of priorities. I may assure the House that we shall make every endeavour to see that the various schemes, for whieh resources have been provided in a much larger measure han before, are implemented efficienty and expeditiouly. It is only then that we can hope to achieve our goal of growth with social justice in which task, I am sure we shall have the support of all sections of this House.

Sir, with these words, I commend the Budget to this House for its approval.

JAI HIND

APPENDIX -II

اردو ترجمہ

شری پی - رنگاریڈی - وزیر مالیہ نے ۱۷ جون - ۱۹۷۷ء کو مجلس مقننہ آندھرا پردیش میں ریاستی موازنہ بابت ۱۹۷۷-۷۸ پیش کرتے ہوئے حسب ذیل تقریر کی -

جناب عالی

میں آندھرا پردیش کا موازنہ بابت ۱۹۷۷-۷۸ پیش کرتا ہوں -

معزز اراکین واقف ہیں کہ مارچ ۱۹۷۷ میں مقننہ کے ایک مختصر اجلاس میں چار مہینے کی مدت کے لئے " علی الحساب موازنہ " کی منظوری حاصل کی گئی تھی کیونکہ اس وقت موازنہ پر تفصیلی غور و فکر کرنا ممکن نہیں تھا اور میں نے عرض کیا تھا کہ مختتم موازنہ بعد میں پیش کیا جائیگا -

معزز اراکین کو یاد ہوگا کہ علی الحساب موازنہ پیش کرتے ہوئے میں نے ۲۰ - نکاتی پروگرام کی عمل آوری کا مختصراً جائزہ لیا تھا اور سال ۱۹۷۷-۷۸ کی اسکیمات منصوبہ کے تعلق سے بعض زیادہ اہم تفصیلات پیش کی تھیں - اس لئے اب میں اس بات کی کوشش کرونگا کہ ان پہلوؤں کے اعادہ سے احتراز کروں اور دیگر پہلوؤں کی بعض تفصیلات کا ذکر کروں جن کا اس سے قبل تذکرہ نہیں کیا گیا تھا - اس کے علاوہ میں ان تبدیلیوں کا بھی اظہار کرونگا جو علی الحساب موازنہ کی پیش کشی کے بعد وقوع پذیر ہوئیں -

میں نے قبل ازیں معاشی صورت حال کا جائزہ لیا تھا اور اسلئے اب میں پھر اس کا تذکرہ نہیں کرونگا - میں صرف اتنا کہنا چاہونگا کہ اس وقت میں نے یہ کہا تھا کہ ریاست کے بعض حصوں میں خشک سالی اور دیگر حصوں میں مسلسل طوفان بادو باراں کی وجہ سے فصل خریف کی پیداوار میں بہت زیادہ کمی ہوئی اور اب یہ دیکھا جارہا ہیکہ چاول نیز باجرہ وغیرہ اور دالوں کے ذیر کاشت علاقہ میں کمی کی وجہ سے بعد میں ربیع کی فصل بھی متاثر ہوئی ہے - خریف اور ربیع دونوں فصلوں کو بری طرح متاثر ہونے کے نتیجہ میں سال ۱۹۷۶-۷۷ کی بابت غذائی اجناس کی جملہ پیداوار ۱۹۷۵-۷۶ کے مقابلہ میں قابل لحاظ طور پر کم ہوگی - قدرتی طور پر اس کا اثر اس سال کی ریاست کی آمدنی پر ہوا اگرچہ اسکی جزوی پابجائی صنعتی شعبہ میں ہونےوالے قابل لحاظ فائدوں اور دیگر شعبہ کی مسلسل ترقی کی وجہ سے ہوئی -

میں نے پہلے اس کا بھی ذکر کیا ہے کہ اگرچہ ۱۹۷۶ کے ابتدائی دور تک قیمتوں میں کمی کے بعد اس میں اضافہ کا رجحان ہوا ہے پھر بھی وہ ۱۹۷۰ کی انتہائی اضافہ شدہ قیمتوں کے مقابلہ میں کم ہی ہے اس طرح اگرچہ ۱۹۷۶-۷۷ کے دوران آندھرا پردیش میں زرعی اشیاء کی تھوک قیمتوں کے اشاریہ نشان میں اضافہ ہوا ہے لیکن اس سال کا سالانہ اوسط اب بھی ۱۶۱٫۰ رہا ہے جبکہ ۱۹۷۵-۷۶ میں یہ ۱۷۰٫۶ تھا۔سال ۱۹۷۶-۷۷ کی بابت اشاریہ اشیائے صارفین کا کل ہند اوسط ۳۰۱ تھا جبکہ ۱۹۷۵-۷۶ میں یہ اوسط ۳۱۳ رہا ہے۔ ریاست کے مراکز کے لئے اوسط، سال ۱۹۷۶-۷۷ میں ۲۹۶ تھا جبکہ ۱۹۷۵-۷۶ میں یہ اوسط ۳۰۸ رہا ہے۔ اس کے باوجود قیمتوں کا اتار چڑھاؤ معیشت کا ایک پہلو رہتا ہے جس پر خاص طور سے بعض اشیاء مثلاً خوردنی تیل، دالوں وغیرہ کے تعلق سے، جو تمام عوام کے استعمال کی چیزیں ہیں، بہت احتیاط سے نگرانی کی ضرورت ہے اگرچہ قیمتوں میں اضافہ کو روکنے کے لئے بہت سے ذرائع ریاستی حکومت کے مقابلہ میں مرکزی حکومت کو حاصل ہیں۔

مصارف منصوبہ :

میں نے اپنی سابقہ تقریر میں اس بات کا ذکر کیا ہے کہ ۱۹۷۶-۷۷ کے دوران ہم نے ترقیاتی سرگرمیوں کی ترقی کی تیز رفتاری کو برقرار رکھا جسکی وجہ سے ۱۹۷۴-۷۵ کے مصارف کے مقابلہ میں اس سال کے دوران مصارف اسکے تقریباً دو گنے ہو گئے۔ علی الحساب سوازنہ میں سال ۱۹۷۷-۷۸ کی بابت سالانہ منصوبہ کے مصارف کی مقدار ۳۶۵٫۷۰ کروڑ روپیہ رکھی گئی ہے جبکہ ۱۹۷۶-۷۷ میں اس کی مقدار ۲۹۰٫۳۸ کروڑ روپیہ تھی۔ ہم نے ان مصارف میں اضافہ کرکے انہیں اب ۳۸۰٫۳۸ کروڑ روپیہ کردیا ہے تا کہ ایک طرف تو برقی و آبپاشی کے کلیدی شعبوں کیلئے اور دوسری طرف کمزور طبقات کے پروگراموں کے لئے رقوم میں اضافہ کیاجاسکے۔ دیہاتوں کو برقی کی فراہمی کیلئے ۵ کروڑ روپیہ، اوسط آبپاشی کے لئے ۴ کروڑ روپیہ، چھوٹی آبپاشی کے لئے ایک کروڑ روپیہ، آندھرا پردیش اسٹیٹ کنسٹرکشن کارپوریشن کیلئے ایک کروڑ روپیہ اور درج فہرست اقوام، درج فہرست قبائل، پسماندہ طبقات، خواتین اور دیگر کمزور طبقات کی بہبودی کی اسکیمات کے لئے ۶٫۹۰ کروڑ روپیہ کے اضافوں کی وجہ سے مصارف میں اضافہ ہوا ہے۔

شعبہ واری الاٹمنٹ :

زراعت اور متعلقہ خدمات کے تعلق سے رقم کو جو ۱۹۷۶-۷۷ میں ۱۹٫۹۹ کروڑ روپیہ تھی، بڑھا کر ۱۹۷۷-۷۸ میں ۲۸٫۸۵ کروڑ روپیہ کردیا گیا ہے۔ شعبہ امداد باہمی کے تحت رقم کو جو ۱۹۷۶-۷۷ میں ۱۰٫۰ کروڑ روپیہ تھی، بڑھا کر ۱۹۷۷-۷۸ میں ۶٫۵۰ کروڑ روپیہ کردیا گیا ہے۔ ۱۹۷۶-۷۷ میں "برقی کی ترقیات کے شعبہ" کے تحت ۹۱٫۹۴ کروڑ روپیہ کی رقم رکھی گئی تھی جسکو

بڑھا کر ۷۸-۱۹۷۷ میں ۲۰۶۱۷ کروڑ روپیہ کردیا گیا ہے۔ صنعتوں اور معدنیات کے شعبہ ،، کے تحت ۷۷-۱۹۷۶ میں ۸،۹۲ کروڑ روپیہ کی رقم مختص کی گئی تھی جسے بڑھا کر اب ۱۱،۲۷ کروڑ روپیہ کردیا گیا ہے۔ '' حمل ونقل اور رسل و رسائل کے شعبہ ،، کے تحت ۲۸،۳۷ کروڑ روپیہ کی رقم رکھی گئی ہے جو گزشتہ سال کی رقم کے مقابلہ میں بقدر ۵ کروڑ روپیہ زائد ہے۔ اس میں سے ۸،۸۰ کروڑ روپیہ سڑکوں کے لئے رکھے گئے ہیں۔ '' سماجی و اجتماعی خدمات ،، کے تحت گذشتہ سال مصارف کی مقدار ۳۷،۸۷ کروڑ روپیہ تھی اور سال رواں میں اسکی مقدار ۴۷،۰۶ کروڑ روپیہ رکھی گئی ہے۔ '' معاشی اور عمومی خدمات ،، کے تحت ۷۸-۱۹۷۷ میں ۱،۹۳ کروڑ روپیہ کے مصارف کی گنجائش رکھی گئی ہے جبکہ گزشتہ سال کے دوران اسکی مقدار ۱،۲۰ کروڑ روپیہ تھی۔

زراعت :

زراعت کے لئے سال رواں میں مختص کردہ رقم ۶،۹۰ کروڑ روپیہ ہے جبکہ ۷۷-۱۹۷۶ میں یہ رقم ۵،۱۸ کروڑ روپیہ تھی۔ زرعی ترقی کی ہماری حکمت عملی اب بھی زیادہ پیداوار دینے والی اقسام اجناس کے پروگرام پر منحصر ہے اور اس سلسلے میں اب تک قابل لحاظ ترقی ہوئی ہے۔ زیادہ پیداوار دینے والی اقسام اجناس کے پروگرام کے تحت پیداوار کے بڑے بڑے نشانے مقرر کئے گئے ہیں اور بجز باجرا کے، ہم نے ان مقرر کردہ نشانوں کو پار کرلیا ہے۔ زرعی پیداوار کے لئے دیگر اہم چیز کیمیائی کھاد ہے جسکی اب کوئی قلت نہیں ہے اور کسانوں کو مطلوب مختلف قسم کی کھادیں بروقت سربراہ کی جارہی ہیں۔ اس میں شک نہیں کہ غذائی اجناس کی پیداوار کے لئے مقرر کردہ نشانے کے حصول میں موسمی حالات ایک اہم رول ادا کرتے ہیں، اور جیسا کہ میں پہلے کہہ چکا ہوں، جب یہ حالات ناموافق ہوجاتے ہیں تو پیداوار میں ناگزیر طور پر کمی ہوجاتی ہے۔ لیکن کاشت کے رقبہ میں اضافہ اور زیادہ پیداوار دینے والی اقسام اجناس کی کاشت میں توسیع کی وجہ سے اس بات کا یقین ہوتا ہے کہ ناموافق موسمی حالات کے اثرات ممکنہ حد تک زائل ہو جائیں گے۔ زرعی پیداوار کے پروگراموں کو مختلف ترقیاتی پروگراموں مثلاً ''چھوٹے کسانوں کی ترقیاتی ایجنسی،، ''قحط پذیر علاقوں کے پروگرام،، ''معمولی خود کفیل کسانوں اور زرعی مزدوروں اور قبائیلوں کی ترقیاتی ایجنسیوں ،، میں ضم کردیا جارہا ہے تاکہ ٹکنالوجی کے فوائد سے کمزور طبقات بھی مستفید ہوسکیں۔ ریاست میں زرعی نظم و نسق کو موثر بنایا گیا ہے اس لئے ایک طرف تو توسیعی فرائض کو اور دوسری طرف کیمیائی کھاد، بیجوں وغیرہ کی فراہمی کے شعبوں کو الگ کردیا گیا ہے نیز مختلف علاقائی سطحوں پر اختیارات بڑی حد تک تفویض کردئیے گئے ہیں۔

افزائش مویشیاں :

۷۸-۱۹۷۷ میں منصوبہ کے تحت اسکیمات افزائش مویشیاں کیلئے ۱٫۳۲ کروڑ روپیہ کی رقم رکھی گئی ہے جبکہ ۷۷-۱۹۷۶ میں یہ رقم ایک کروڑ روپیہ تھی - اس سے معلوم ہوتا ہے کہ اس شعبہ میں ۳۲ فیصد کا اضافہ ہوا ہے -

اس کے علاوہ ہم نے ہماری ریاست کے ۱۹ اضلاع میں چھوٹے اور معمولی خود کفیل کسانوں اور زرعی مزدوروں کے لئے مویشیوں کے خصوصی پروگرام آغاز کئے ہیں جنکی حکومت ہند نے ذمہ داری لی ہے -

'' زراعت کے قومی کمیشن ،، نے سفارش کی ہے کہ دیہی آبادی کے کمزور طبقات کو آمدنی کے مزید ذرائع فراہم کرنے کے لئے '' مویشیوں کی پیدائش کے پروگرام ،، مثلاً دودھ کی پیداوار ، بکریاں پالنے ، سوروں اور مرغیوں وغیرہ کو پالنے کے پروگرام شروع کئے جائیں - حکومت ہند نے آندھرا پردیش کے لئے ایسے ۱۹ پروجکٹ شروع کئے ہیں - ان پروجکٹوں میں '' دوغلی نسل کے بچھڑوں کی پرورش ،، کے ۵ پروجکٹ ، بکریوں کو پالنے کے ۶ ، مرغیوں وغیرہ کے ۵ اور سوروں کے ۳ پروجکٹ شامل ہیں - ان پروجکٹوں سے پانچویں منصوبہ کی مدت کے دوران ۵۰٫۷۵۰ لوگوں کو فائدہ پہنچیگا - اس پروگرام کے تحت ان پروجکٹوں سے مستفید ہونے والوں کو جو چھوٹے اور معمولی خود کفیل کسان اور زرعی مزدور ہیں ، مرغیاں ، بکریاں وغیرہ امدادی قیمتوں پر سربراہ کی جائینگی - بچھڑوں کو پالنے کے پروجکٹ میں چھوٹے اور معمولی خود کفیل کسانوں کو ۵۰ فیصد امداد اور زرعی مزدوروں کو دوغلی نسل کی بچھیاؤں کو پالنے کے لئے فیڈ کے مصارف کے تعلق سے ۶۶ ۲/۳ فیصد امداد دیجائیگی - ان تمام اسکیمات میں سابقی رقم ، مالیاتی اداروں سے بطور قرض فراہم کی جائیگی - اضلاع حیدرآباد ، وساکھا پٹنم ، نلگنڈہ ، چتور اور کھمم میں بچھڑے پالنے کے پروجکٹ ، اضلاع محبوب نگر ، اننت پور ، کڑپہ ، میدک اور سری کاکلم میں بکریاں پالنے کے پروجکٹ ، اضلاع نظام آباد ، ورنگل ، کرنول ، مشرقی گوداوری اور کریم نگر میں مرغیاں وغیرہ پالنے کے پروجکٹ اور اضلاع کرشنا ، گنٹور اور وساکھا پٹنم میں سوروں کو پالنے کے پروجکٹ شروع کئے گئے ہیں - سال رواں کے موازنہ میں ان پروگراموں کے لئے ۱٫۸۴ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے -

سمکیات :

۷۸-۱۹۷۷ کے دوران سمکیات سے متعلق منصوبہ کی رقم میں ۲۰ لاکھ روپیہ کا اضافہ کیا گیا ہے یعنی یہ رقم جو ۷۷-۱۹۷۶ میں ۶۰ لاکھ روپیہ تھی بڑھکر ۷۸-۱۹۷۷ میں ۸۰ لاکھ روپیہ ہوگئی ہے - اس اضافہ شدہ رقم کی وجہ سے ریاست میں ماھی گیری کی ترقی کیلئے نئی اسکیمات کا شروع کیا جانا ممکن ہوسکا -

اسکے علاوہ ہم نے کاکی ناڈا کی بندرگاہ ماہی گیری میں اور ان دیہاتوں میں جہاں ماہی گیری کی جاتی ہے، بنیادی سہولتوں کیلئے مرکزی اسکیمات کا آغاز کیا ہے۔ کاکی ناڈا میں مچھلیوں کو رکھنے کی سہولتوں کو بہتر بنانے کیلئے حکومت ہند نے حال ہی میں بندرگاہ ماہی گیری کے مرحلہ دوم کی تعمیر کیلئے ۷۷ لاکھ روپیہ کی منظوری عطا کی ہے اور ریاستی حکومت نے ۱۷ لاکھ روپیہ کے صرفہ سے ضروری سہولتوں مثلاً شوارع، برقی، پانی وغیرہ کی فراہمی سے اتفاق کرایا ہے۔ اس طرح اس پروجکٹ پر جملہ ۹۴ لاکھ روپیہ کے مصارف عائد ہونگے اور اس اسکیم سے ۱۵۰ میکانی کشتیوں کے ذریعہ مچھلیاں اتارنے اور رکھنے کی سہولتیں حاصل ہوجائینگی۔ پہلے اور دوسرے مرحلہ کی ماہی گیری کی بندرگاہوں سے ہر سال تقریباً ۱۵ ہزار ٹن مچھلی پکڑے جانے کی توقع ہے جس میں تقریباً تین ہزار ٹن جھینگے ہونگے جنکی مالیت ۱۵ کروڑ روپیہ ہوگی۔

چونکہ ماہی گیری کی بندرگاہوں کی تعمیر سے صرف چند مقامات والے ہی مستفید ہوسکیں گے اور چونکہ اب بھی مقامی ماہی گیری جملہ بحری ماہی گیری کا ۸۰ فیصد ہے، اس لئے ایک نئی مرکزی اسکیم شروع کی گئی ہے جس سے شوارع، سربراہی آب، مچھلیوں کے سکھانے کی جگہیں اور پلاٹ فارم، برف تیار کرنے کے پلانٹ، سرد خانے، ٹرانسپورٹ کی گاڑیاں، کمیونٹی ہال، انجمن امداد باہمی، دفتر اور اسٹورس وغیرہ جیسی بنیادی سہولتیں ایک مرحلہ وار طریقہ پر ساحل سمندر کے ساتھ منتخبہ مواضعات میں فراہم کی جائینگی۔ ۷۸-۱۹۷۷ کیلئے دو مواضعات یعنی وڈا چیپرو بلی۔ ضلع وساکھا پٹنم اور سورلا گنڈی۔ ضلع کرشنا کا انتخاب کیا گیا ہے۔ اس اسکیم کو جملہ ۴۲ لاکھ روپیہ کے مصارف سے پانچویں منصوبہ کی مابقی مدت کے دوران روبعمل لایا جائیگا۔

معزز اراکین واقف ہیں کہ ”سمکیاتی کارپوریشن آندھرا پردیش“ نے دو ”میکسیکن ٹرالرس“ (جال کھینچنے والی کشتیاں) خریدنے کا پہلے ہی معاہدہ کیا ہے۔ یہ کشتیاں عنقریب آنے والی ہیں اور اس غرض کیلئے ۲۰ لاکھ روپیہ کی رقم رکھی گئی ہے۔ ”سمکیاتی کارپوریشن آندھرا پردیش“ نے غیر ممالک کو جھینگوں کی برآمد بھی شروع کی ہے جس سے قیمتی خارجی زرمبادلہ حاصل ہوسکے گا۔

جنگلات:

”شعبہ جنگلات“ کے تحت سالانہ منصوبہ بابت ۷۷-۱۹۷۶ میں ۸۸ لاکھ روپیہ کی رقم رکھی گئی ہے جس کو مزید بڑھایا جا کر ۷۸-۱۹۷۷ کے سالانہ منصوبہ میں ۱٫۱۰ کروڑ روپیہ کردیا گیا ہے۔ اس شعبہ میں مصارف منصوبہ میں اضافہ کے علاوہ ہم نے اضلاع کھمم، مشرق گوداوری، مغربی

گوداوری ، عادل آباد ، نظام آباد ، محبوب نگر ، پرکاشم اور کرنول میں ایک مرحلہ وار پروگرام کے تحت موجودہ نظام ٹنہ داری کی بجائے محکمہ جنگلات ھی کی جانب سے کام کا آغاز کیا ھے - ۷۸-۱۹۷۷ کے دوران محکمہ کی جانب سے کام کی انجام دھی کے لئے موازنہ میں ۲٫۳۲ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ھے -

جون ۱۹۷۵ میں " صحرائی ترقیاتی کارپوریشن آندھرا پردیش" قائم کی گئی تا کہ ریاست میں لکڑی سے متعلقہ صنعتوں کو خام مال فراھم کرنے کیلئے جنگلات اگائے جائیں - فی الوقت کارپوریشن ایک چھ سالہ پروگرام کے تحت تقریباً ۳ کروڑ روپیہ کے مصارف سرمایہ سے ، جس میں ریاستی اور مرکزی حکومتوں کی مساوی رقم ھوگی ، اور " زرعی ری فینانس اور ترقیاتی کارپوریشن " کے توسط سے ۱٫۳۵ کروڑ روپیہ کے قرضہ سے ضلع مشرقی گوداوری میں ۷ ھزار ھیکٹر پر یوکلپٹس اور ضلع کھمم میں ۴٫۳۰۰ ھیکٹر پر یوکلپٹس اور ۶٫۶۰۰ ھیکٹر پر بانس کے درخت لگارھی ھے - اس کے علاوہ کارپوریشن تقریباً ۶ کروڑ روپیہ کے صرفہ سے اضلاع گنٹور پرکاشم، نیلور اور چتور میں ۷٫۶۰۰ ھیکٹر پر کاجو کے درخت اگانے کا ایک پروجکٹ تیار کیا ھے - " زرعی ری فینانس اور ترقیاتی کارپوریشن " اس اسکیم کا جائزہ لے رھی ھے - کارپوریشن نے ۸ سالہ پروگرام کے تحت اضلاع ورنگل اور کریم نگر میں ۱۲ ھزار ھیکٹر پر یوکلپٹس کی شجرکاری کیلئے ایک اسکیم وضع کی ھے تا کہ ضلع ورنگل میں قائم ھونے والی " ریان فیکٹری " کو لکڑی فراھم کی جاسکے اور وہ " زرعی ری فینانس اور ترقیاتی کارپوریشن " کی جانب سے جانچ کیلئے تیار ھے -

بڑی آبپاشی :

میں نے اپنی تقریر علی الحساب موازنہ میں کارھائے آبپاشی کی رفتار میں اضافہ کا تفصیلی ذکر کیا تھا - معزز اراکین کو یاد ھوگا کہ ھم نے اس سال کے دوران ناگارجونا ساگر کے لئے گنجائش کو ۲۲ کروڑ روپیہ سے بڑھا کر ۲۷٫۵۰ کروڑ روپیہ کردیا ھے - اسی طرح پوچم پاڈ پروجکٹ کیلئے اس سال کے منصوبہ میں ۲۰ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی تھی -

میں معزز اراکین کو مطلع کرتے ھوئے مسرت محسوس کرتا ھوں کہ جیسا کہ میں نے ماہ مارچ میں اپنی تقریر میں کہا تھا ، دریائے گوداوری پر انی کٹ کے دولیشورم بازو کے شگاف کو بند کردیا گیا ھے اور انی کٹ سابقہ حالت میں آگیا ھے اور حال ھی میں وزیر اعلی نے مشرقی ڈیلٹا سے پانی بھی چھوڑا ھے - ھم نے گوداوری بیریج پر کام کی عاجلانہ تکمیل کے لئے سال رواں کے موازنہ میں ۱۱ کروڑ روپیہ کی گنجائش فراھم کی ھے -

اوسط اور چھوٹی آبپاشی :

معزز اراکین جانتے ہیں کہ ہم نے ۷۸-۱۹۷۷ کیلئے اوسط آبپاشی کے تحت جملہ ۳۴٫۸۲ کروڑ روپیہ کی رقم فراہم کی تھی جبکہ میں نے علی الحساب سوازنہ پیش کیا تھا ۔ ان اسکیمات کی اہمیت کے پیش نظر اب ہم نے اسمیں مزید تین کروڑ روپیہ کا اضافہ کیا ہے ۔ اسطرح اس سال کے منصوبہ میں ان اسکیمات کیلئے جملہ ۳۷٫۸۲ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے ۔ اسکے علاوہ تمبلیرو پروجکٹ کے لئے مزید ایک کروڑ روپیہ کی رقم رکھی جارہی ہے ۔

اس رقم کو چار بڑے پروجکٹوں یعنی تنگبھدرا پروجکٹ ھائی لیول کنال مرحلہ دوم، وسسادھارا ، نظام ساگر اور سوماسیلا پروجکٹ کیلئے، ۲۱ نئی اور ۹ نامکمل اسکیمات اوسط آبپاشی کیلئے اور تحقیق ، انجینیرنگ ریسرچ ، داخلی آبی حمل و نقل ، ریاست گیر اسکیمات مثلاً مرکزی ڈیزائن ، آرگنائزیشن ، " عصری بنانے کا شعبہ " اور میٹری نظام کی اسکیمات کے لئے خرچ کرنے کی تجویز ہے ۔ توقع کی جاتی ہے کہ ۷۸-۱۹۷۷ کے دوران چار بڑی اسکیمات کے ذریعہ مزید ۵۵,۲۷۰ هیکٹر اراضی کو قابل آبپاشی بنایا جائیگا ۔ اس وقت ۹ نا مکمل اوسط اسکیمات اور ۲۱ نئی اوسط اسکیمات تکمیل کے مختلف مراحل سے گذر رهی هیں ۔ ان ۲۱ نئی اوسط اسکیمات آبپاشی میں سے دو اسکیمات یعنی کرشنا پورم خزانہ آب اور نوتہ پلی لفٹ اریگیشن اسکیمات کو مرکز کی جزوی اعانت کے ذریعہ قحط پذیر علاقوں کے پروگرام کے تحت شروع کیا گیا ہے ۔ پانچویں منصوبہ کی مدت کے دوران چوتھے منصوبہ کی تمام نا مکمل اوسط اسکیمات کو مکمل کرنے کی تجویز ہے ۔ اسکیمات ڈرینیج کے لئے ۴٫۵ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے جس میں تمبلیرو پروجکٹ کیلئے ایک کروڑ روپیہ کی گنجائش شامل ہے ۔

چھوٹی آبپاشی کے شعبہ کو منصوبہ آبپاشی میں ایک خصوصی مقام دیا گیا ہے کیونکہ اس سے نتائج بہت جلد نکلتے ہیں اور اسکے فوائد سے ایک کثیر علاقہ متمتع هوتا ہے ۔ اس لئے چھوٹی آبپاشی کیلئے گنجائش کو ۳٫۰۷ کروڑ روپیہ سے بڑھا کر ۸٫۰۳ کروڑ روپیہ کردیا گیا ہے ۔ اسکے علاوہ غیر منصوبہ جاتی مد سے ایک کروڑ روپیہ کی رقم جاری کی گئی ہے تاکہ چھوٹی آبپاشی کے کاموں کو جنکو طوفان باد و باراں سے نقصان پہنچا ہے ، ٹھیک کیا جائے ۔ زیر زمین آبی وسائل کی کھوج کے لئے مناسب سروے کی ضرورت ہے اور اس غرض کیلئے " محکمہ زیر زمین آب " قائم کیا گیا ہے سال رواں کے منصوبہ میں اس محکمہ کے لئے ۶۰ لاکھ روپیہ کی رقم رکھی گئی ہے ۔

ریاست میں محکمہ زیر زمین آب کی جانب سے کئے جانے والے سروے اور کھوج کے نتائج سے اس امر کی ضرورت واضح هوتی ہے کہ ٹیوب ویلس اور

بورویلس کے ذریعہ زیر زمین آبی وسائل کی اتھاہ اور ان سے استفادہ میں مزید اضافہ کیا جائے۔ شدید تھوج کے ذریعہ توقع کی جاتی ہے کہ ٹیوب ویلس کے ذریعہ زیر زمین آبی وسائل سے استفادہ میں تیزی پیدا ہوگی اور ریاست کی زرعی پیداوار میں استحکام پیدا ہوگا۔ اس غرض کیلئے '' ریاستی آبپاشی ترقیاتی کارپوریشن آندھرا پردیش قائم کی گئی ہے۔

آبپاشی ترقیاتی کارپوریشن نے، جس نے ۱۰ کروڑ روپیہ کے منظورہ سرمایہ حصص کے ساتھ ستمبر ۱۹۷۴ سے کام کا آغاز کردیا ہے، متعدد لفٹ اریگیشن اسکیمات اور ٹیوب ویلس کی چھان بین اور تکمیل کا کام شروع کیا ہے جنکا مقصد ریاست کے پسماندہ اور قبائلی علاقوں کو فائدہ پہنچانا ہے۔ کارپوریشن کے پاس ریاست میں ۲٫۹۳ کروڑ روپیہ کے تخمینی مصارف سے ۲۵۰ ٹیوب ویلس کا پروگرام ہے۔ ۱۹۷۷-۷۸ کے دوران ٹیوب ویلس کے تحت ۵ ہزار ہکٹر پر دھان اور دس ہزار ہیکٹر پر ربیع کی خشکی کی فصل اگائی جاسکے گی۔ ۱۹۷۷-۷۸ کے دوران کارپوریشن کو سرمایہ حصص کے طور پر جاری رکھنے کیلئے منصوبہ کے تحت ایک کروڑ روپیہ فراہم کیا گیا ہے۔

برقی کے پروجکٹس :

معزز اراکین واقف ہیں کہ ہم نے علی الحساب موازنہ برقی میں برقی کے شعبہ کے لئے ۱۰۴ کروڑ روپیہ فراہم کئے ہیں۔ اسمیں سری سیلم پروجکٹ کیلئے ۳۲ کروڑ روپیہ، کوتہ گوڑم کیلئے ۱۳٫۳۰ کروڑ روپیہ، وجئے واڑہ تھرمل اسکیم کے لئے ۱۴ کروڑ روپیہ اور دیہاتوں کو برقی کی سربراہی کیلئے ۱۲٫۸۵ کروڑ روپیہ اور برقی کی ترسیل و تقسیم کیلئے ۲۳٫۸۰ کروڑ روپیہ شامل ہیں۔ ہم نے دیہاتوں کو برقی کی سربراہی کے لئے رقم میں مزید ۵ کروڑ روپیہ کا اضافہ کیا ہے جس سے اس مد پر جملہ رقم ۱۷٫۹۵ کروڑ روپیہ ہوجاتی ہے۔ اس سے پروگرام کی توسیع عمل میں آسکے گی۔

کتہ گوڑم میں ۱۱۰ میگاواٹ کی صلاحیت کے ساتویں یونٹ کو چالو کردیا گیا ہے اور چند ہی مہینوں میں دوسرا یونٹ چالو ہوجائے گا۔ لوئر سیلیرو میں تیسرے اور چوتھے یونٹوں کو بھی اس سال کے دوران چالو کردیا جائیگا۔

ناگرجونا ساگر ہائیڈرو الکٹرک اسکیم پر کام نہایت تیزی سے جاری ہے اور اس سال کے دوران ۱۱۰ میگاواٹ والا ایک یونٹ چالو کیا جائیگا۔ سری سیلم پروجکٹ پر کام کی رفتار کو برقرار رکھا گیا ہے۔

میں معزز اراکین کو یہ اطلاع دیتے ہوئے خوشی محسوس کرتا ہوں کہ حکومت ہند اور حکومت آندھرا پردیش نے '' سعودی سرمایہ برائے ترقیات مملکت سعودی عرب '' سے قرض اور پروجکٹ کے علی الترتیب دو معاہدوں پر ۲ - جون

۱۹۷۷ کو دستخط کئے ھیں جنکے تحت ''سعودی سرمایا'' سے سری سیلم اور ناگر جونا ساگر میں ھائیڈرو الکٹرک پروجکٹس کی تکمیل کیلئے ۳۰۳ ملین سعودی ریال (دس کروڑ امریکی ڈالر) کا قرض مل سکے گا۔ آندھرا پردیش وہ پہلی ریاست ھے جسے سعودی سرمایہ سے ھندوستان کو دیا گیا قرضہ ملا۔

اگرچہ برقی کی تنصیبی صلاحیت میں اضافہ ھوا ھے لیکن ریاست کو گذشتہ چند مہینوں کے دوران برقی کے تعلق سے مشکل صورت حال سے دوچار ھونا پڑا اور لوئر سیلیرو کے طاس کے آب گیر رقبہ میں گذشتہ سال بارش کی کمی کی وجہ سے ھائیڈرو الکٹرک پاور کی پیدائش میں کمی نیز کوتہ گوڑم یونٹوں میں آلات کی خرابی کے نتیجہ میں تھرمل پاور کی کمی کی وجہ سے بھی صنعتوں کے لئے بجلی کے صرفہ پر مختلف تحدیدات عائد کرنا پڑیں۔ اس صورتحال پر قابو پانے کے لئے تمام ممکنہ کوشش کی جارھی ھے اور توقع کی جاتی ھے کہ برقی کی سربراھی کا موقف بہت جلد بہتر ھوجائیگا اور حسب معمول سربراھی جاری رھے گی۔

دیہاتوں اور ھریجن واڑوں کو بجلی کی سربراھی پر خاصی توجہ کی جارھی ھے۔ جملہ ۲۷،۲۲۱ دیہاتوں میں سے اب تک ۱۳،۴۹۶ دیہاتوں کو برقایا گیا ھے۔ طئے شدہ پالیسی کے مطابق اصل دیہاتوں کے ساتھ تمام ھریجن واڑوں کو بجلی سربراہ کی جارھی ھے۔ ۷۸-۱۹۷۷ کے دوران ۱۷۰۰ نئے دیہاتوں کو اور ۲۷ ھزار زرعی پمپ سٹوں کو برقانے کا پروگرام ھے۔

صنعتیں :

میں نے اپنی پہلی تقریر کے دوران صنعتی ترقی کے تعلق سے اس حکومت کی جانب سے کئے گئے اھم اقدامات پر کچھ تفصیل سے روشنی ڈالی تھی۔ اب میں اتنا ھی کہنا پسند کرونگا کہ ھم نے اس شعبہ کے لئے منصوبہ میں ھمارے مصارف کو جو ۷۷-۱۹۷۶ میں ۷،۰۵ کروڑ روپیہ تھے، بڑھا کر ۷۸-۱۹۷۷ میں ۸،۰۳ کروڑ روپیہ کردیا۔ اس شعبہ کی مزید اھمیت کے پیش نظر سال رواں کے موازنہ میں کوآپریٹیو شوگر فیکٹریز کے لئے مذکورہ بالا رقم کے علاوہ ۲،۴۱ کروڑ روپیہ کی رقم فراھم کی ھے۔ سال جاریہ کے دوران کوورہ ضلع نیلور، پالیر۔ ضلع کھمم، تندیال ضلع کرنول، ھنومان جنکشن۔ ضلع کرشنا اور گرزالا اور تنالی۔ ضلع گنٹور میں چھ کوآپریٹیو شوگر فیکٹریز کی تعمیر شروع کردی جائیگی جسکے لئے منصوبہ میں اور چھ نکاتی فارمولہ کے تحت رقم فراھم کی گئی ھے۔ اس کے علاوہ نظام شوگر فیکٹری نے حال ھی میں ھندو پور۔ ضلع اننت پور میں اسکی شوگر فیکٹری کی تعمیر شروع کی ھے۔ اس سال ماہ مارچ میں مریال گوڑہ شوگر فیکٹری چالو کی جاچکی ھے اور نظام شوگر فیکٹری اسکے شکر نگر یونٹ کو ''صنعتی ترقیاتی بنک آف انڈیا'' کے آسان قرضہ سے عصری بنانے کی تجویز رکھتی ھے۔

تعلیم :

منصوبہ کے تحت تعلیم کے لئے ۱۰٫۶ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے جس میں سے ۳٫۳۴ کروڑ روپیہ ''اقل ترین ضروریات کے پروگرام،، کے تحت تحتانوی تعلیم کے لئے رکھے گئے ہیں۔

تحتانوی تعلیم کے شعبہ میں جماعت ہائے اول تا پنجم میں مزید ۶۳ ہزار لڑکوں اور ۶۲ ہزار لڑکیوں کو اور جماعت ہائے ششم و ہفتم میں مزید ۳۸ ہزار لڑکوں اور ۳۷ ہزار لڑکیوں کو شریک کرنے کا پروگرام ہے۔ اس نشانہ کے حصول کے لئے اساتذہ کی مزید جائدادیں قائم کرنے کی تجویز ہے جس میں سے ایک قابل لحاظ تعداد کو ہریجنوں کے علاقوں میں اور ان قبائلی علاقوں میں جہاں کوئی مدارس نہیں ہیں، کھولے جانے والے مدارس کیلئے الاٹ کیا جائیگا۔ معزز اراکین واقف ہیں کہ ''۵ لاکھ ملازمتوں کی اسکیم،، کے تحت وظیفہ پانے والے امیدواروں کے طور پر کام کرنے والے تمام ٹرینڈ گریجویٹس کو اس غرض کیلئے منظور کردہ باقاعدہ جائدادوں پر جذب کرلیا گیا ہے اور سال رواں کے دوران ۱٫۳۶ کروڑ روپیہ اس غرض کیلئے فراہم کئے گئے ہیں۔ ان بچوں کی جو غربت و افلاس وغیرہ کی وجہ سے باقاعدہ مدارس جانے کی سہولتوں سے استفادہ نہیں کرسکتے، تعلیمی ضروریات کی پابجائی کیلئے اضلاع کرشنا، کھمم، کڑپہ اور عادل آباد میں غیر رسمی تعلیمی پروگرام شروع کیا گیا ہے۔ سال رواں کے دوران مزید دو اضلاع میں خصوصاً ہریجنوں اور سماج کے کمزور طبقات کے اس پروگرام کو توسیع دینے کی تجویز ہے۔

معزز اراکین کو معلوم ہے کہ ہم اضلاع محبوب نگر، نلگنڈہ، کریم نگر حیدرآباد، مغربی گوداوری، گنٹور، کرنول، چتور، ورنگل اور وساکھا پٹنم میں کسانوں کی تعلیم اور خواندگی کے پروجکٹوں کو روبعمل لارہے ہیں۔ اس اسکیم کا مقصد ناخواندہ کسانوں کو خواندہ بنانا ان کو انکے کھیتوں کے تعلق سے منصوبے تیار کرنے اور سادہ حساب مرتب رکھنے اور جب کبھی ضرورت ہو حکام کو قرضہ پر اشیاء کی فراہمی کیلئے آسان مراسلے لکھنے کے قابل بنانا ہے۔

ابتدائی تعلیم کی جاریہ اسکیمات کے علاوہ ''اقل ترین ضروریات کے پروگرام،، کے تحت ۲۲٫۵۲ لاکھ روپیہ کی رقم مختص کی گئی ہے تاکہ درج فہرست اقوام سے تعلق رکھنے والے ۶ تا ۱۰ سال کی عمر کے گروپ کے طلبہ کو تعلیمی وظائف اور نقد رقم دیتے ہوئے، ساتویں جماعت کے امتحان میں بیٹھنے والے درج فہرست اقوام کے طلبہ کیلئے کوچنگ کلاسس اور ہریجنوں کے علاقوں میں آشرم مدارس قائم کرتے ہوئے انہیں خصوصی فوائد پہنچائے جائیں۔

ثانوی تعلیم کے میدان میں سال رواں کے دوران جماعت ہائے ششم تا دھم میں مزید ۳۷ ہزار لڑکوں اور ۳۹ ہزار لڑکیوں کو شریک مدارس کرنے کی تجویز ہے۔

چھ لاکھ روپیہ کے مصارف سے درج فہرست اقوام کے بچوں کے لئے رہائشی مدارس شروع کرنے کی اور جماعت دھم کے امتحان میں بیٹھنے والے درج فہرست اقوام کے طلبہ کے لئے کوچنگ کلاسس شروع کرنے کی بھی تجویز ہے۔

اعلی تعلیم کے میدان میں جونیر کالجوں کیلئے ۹۰ لاکھ روپیہ کی رقم اور جامعاتی تعلیم کے لئے ۸۹,۲۲ لاکھ روپیہ کی رقم فراہم کی گئی ہے۔ ۷۷-۱۹۷۶ کے دوران آندھرا گرلز کالج کھمم کے علاوہ جسے حکومت نے اپنی نگرانی میں لے لیا ہے، چھ سرکاری جونیر کالج اور ایک ڈگری کالج قائم کیا گیا ہے۔ سال رواں کے موازنہ منصوبہ میں کالج کی عمارات کی تعمیر کیلئے ۳۷ لاکھ روپیہ کی رقم رکھی گئی ہے۔

معزز اراکین آگاہ ہیں کہ گذشتہ سال ورنگل اور گنٹور میں دو نئی جامعات قائم کی گئی ہیں۔ گذشتہ سال عمارات کی تعمیر اور دونوں جامعات کے شعبوں کو مستحکم کرنے کیلئے ۲۰ لاکھ روپیہ کی رقم منظور کی گئی اور یہ فیصلہ کیا گیا ہے کہ اس سال چھ نکاتی فارمولہ کے فنڈ سے کاکتیہ یونیورسٹی کے لئے ۳۰ لاکھ روپیہ اور ناگار جونا یونیورسٹی کیلئے ۲۰ لاکھ روپیہ اور پوسٹ گریجویٹ سنٹر۔ اننت پور کیلئے ۱۰ لاکھ روپیہ الاٹ کئے جائیں۔

کلچرل میوزیم "تلگو کے ادوار" کی تعمیر کیلئے ۵ لاکھ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے اور اردو اکیڈیمی کو اسکی ترقی کیلئے ۲ لاکھ روپیہ بطور گرانٹ دیئے گئے ہیں۔

حکومت نے فیصلہ کیا ہے کہ ان تمام مدارس اور کالجس کو جو یکم اپریل ۱۹۷۷ سے پہلے موجود تھے اور مقررہ شرائط پوری کر رہے تھے اور اپنے وجود کی مقررہ مدت کی تکمیل کرچکے تھے، تین سال کے ایک مرحلہ وار پروگرام کے تحت قواعد کے مطابق گرانٹ دینے کیلئے تسلیم کیا جائے۔ حکومت نے یہ بھی فیصلہ کیا ہے کہ امدادی مدارس کے مدرسین کو اقل ترین وظیفہ کا مستحق قرار دیا جائے ان فیصلوں کو روبعمل لانے کیلئے موازنہ میں ضروری گنجائش رکھی گئی ہے۔ حکومت نے یہ بھی فیصلہ کیا ہے کہ سال رواں کے دوران انٹرمیڈیٹ کی سطح تک لڑکیوں کو مفت تعلیم دی جائے جس کے لئے موازنہ میں گنجائش رکھی گئی ہے۔

طبابت:

۷۷-۱۹۷۶ کے دوران ۱۷ ہسپتالوں میں بستروں کی تعداد میں ۳۳۳ کا اضافہ کیا گیا ہے۔ ۷۷-۱۹۷۶ کے دوران تعلقہ ہسپتالوں میں ۱۵ " دانتوں کے کلینک " کھولے گئے اور ۲۲ امبولنس گاڑیاں فراہم کی گئیں۔ ۷۷-۱۹۷۶ سے پوسٹ گریجویٹ کورسس میں پسماندہ طبقات، درج فہرست قبائل، درج فہرست اقوام کے

چھ لاکھ روپیہ کے مصارف سے درج فہرست اقوام کے بچوں کے لئے رھائشی مدارس شروع کرنے کی اور جماعت دھم کے امتحان میں بیٹھنے والے درج فہرست اقوام کے طلبہ کے لئے کوچنگ کلاسس شروع کرنے کی بھی تجویز ہے۔

اعلی تعلیم کے میدان میں جونیر کالجوں کیلئے ۹۰ لاکھ روپیہ کی رقم اور جامعاتی تعلیم کے لئے ۸۹٫۲۲ لاکھ روپیہ کی رقم فراھم کی گئی ہے۔ ۷۷-۱۹۷۶ کے دوران آندھرا گرلز کالج کھمم کے علاوہ جسے حکومت نے اپنی نگرانی میں لے لیا ہے ، چھ سرکاری جونیر کالج اور ایک ڈگری کالج قائم کیا گیا ہے ۔ سال رواں کے موازنہ منصوبہ میں کالج کی عمارات کی تعمیر کیلئے ۳۷ لاکھ روپیہ کی رقم رکھی گئی ہے ۔

معزز اراکین آگاہ ھیں کہ گذشتہ سال ورنگل اور گنٹور میں دو نئی جامعات قائم کی گئی ھیں ۔ گذشتہ سال عمارات کی تعمیر اور دونوں جامعات کے شعبوں کو مستحکم کرنے کیلئے ۲۰ لاکھ روپیہ کی رقم منظور کی گئی اور یہ فیصلہ کیا گیا ھے کہ اس سال چھ نکاتی فارمولہ کے فنڈ سے کاکتیہ یونیورسٹی کے لئے ۳۵ لاکھ روپیہ اور ناگارجونا یونیورسٹی کیلئے ۲۰ لاکھ روپیہ اور پوسٹ گریجویٹ سنٹر ۔ اننت پور کیلئے ۱۰ لاکھ روپیہ الاٹ کئے جائیں ۔

کلچرل میوزیم "تلگو کے ادوار" کی تعمیر کیلئے ۵ لاکھ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے اور اردو اکیڈیمی کو اسکی ترقی کیلئے ۲ لاکھ روپیہ بطور گرانٹ دیئے گئے ھیں ۔

حکومت نے فیصلہ کیا ہے کہ ان تمام مدارس اور کالجس کو جو یکم اپریل ۱۹۷۷ سے پہلے موجود تھے اور مقررہ شرائط پوری کر رہے تھے اور اپنے وجود کی مقررہ مدت کی تکمیل کرچکے تھے ، تین سال کے ایک مرحلہ وار پروگرام کے تحت قواعد کے مطابق گرانٹ دینے کیلئے تسلیم کیا جائے ۔ حکومت نے یہ بھی فیصلہ کیا ہے کہ امدادی مدارس کے مدرسین کو اقل ترین وظیفہ کا مستحق قرار دیا جائے ان فیصلوں کو روبعمل لانے کیلئے موازنہ میں ضروری گنجائش رکھی گئی ہے ۔ حکومت نے یہ بھی فیصلہ کیا ہے کہ سال رواں کے دوران انٹرمیڈیٹ کی سطح تک لڑکیوں کو مفت تعلیم دی جائے جس کے لئے موازنہ میں گنجائش رکھی گئی ہے ۔

طبابت :

۷۷-۱۹۷۶ کے دوران ۱۷ ہسپتالوں میں بستروں کی تعداد میں ۳۳۳ کا اضافہ کیا گیا ہے ۔ ۷۷-۱۹۷۶ کے دوران تعلقہ ھسپتالوں میں ۱۰ " دانتوں کے کلینک " کھولے گئے اور ۲۲ امبولنس گاڑیاں فراھم کی گئیں ۔ ۷۷-۱۹۷۶ سے پوسٹ گریجویٹ کورسس میں پسماندہ طبقات ، درج فہرست قبائل ، درج فہرست اقوام کے

لئے نشستیں محفوظ کی گئی ہیں۔ ۱۹۷۷-۷۸ میں ۱۰ تعلقہ ہسپتالوں اور ضلع مستقر کے دو ہسپتالوں میں تقریباً ۲۰۰ بستروں کا اضافہ کرنے کی تجویز ہے۔ نظام آرتھو پیڈک ہسپتال کو جسے حکومت نے اپنی نگرانی میں لے لیا ہے، مختلف مراحل میں آلات وغیرہ سے لیس کیا جارہا ہے تاکہ اس میں آرتھو پیڈکس، کارڈیالوجی، کارڈیو تھوریزک سرجری، علم الاعصاب، نیورو سرجری سے متعلق خصوصی شعبے قائم کئے جاسکیں۔ یہ ہسپتال ۱۹۷۷-۷۸ سے پوری طرح کام کرنے لگے گا۔ ۱۹۷۶-۷۷ میں ادویہ اور مریضوں کو غذا کے اخراجات میں اضافہ کیا گیا ہے جس پر ۱٫۳۰ کروڑ روپیہ کا خرچ لاحق ہوگا۔ غیر مقیم مریضوں کے لئے ۱۹۷۷-۷۸ کے دوران دواؤں کے لئے تقریباً ۱٫۷۶ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے۔ ۱۹۷۷-۷۸ کے دوران درج فہرست اقوام اور درج فہرست قبائل کے طب کے طالب علموں کے فائدہ کے لئے ۵ لاکھ روپیہ کے مصارف سے ایک اسکیم روبعمل لانے کی تجویز ہے۔ اس اسکیم کے تحت درج فہرست اقوام اور درج فہرست قبائل کے ہاسٹلوں کو دواؤں کی سربراہی کے لئے ۲ لاکھ روپیہ اور طبی کالجوں میں درج فہرست اقوام اور درج فہرست قبائل کے طلبہ کو کتابوں اور آلات کے لئے ۳ لاکھ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے۔

ریاست میں طب کی تعلیم کے معیار کو بہتر بنانے کے لئے " آندھرا پردیش میڈیکل سرویسس " میں تدریسی کیڈروں کے قیام کے لئے احکام جاری کئے گئے ہیں۔ اس حکم کی متابعت میں مزید کارروائی کی جارہی ہے۔

حکومت نے فبروری ۱۹۷۷ سے کاکتیہ میڈیکل کالج ورنگل کو اور اس سال اپریل سے رنگا رایا میڈیکل کالج کے انتظام کو اپنی نگرانی میں لے لیا ہے۔

صحت عامہ:

بیماریوں سے محفوظ رکھنے کے پروگرام کو آٹھ میڈیکل کالجوں میں تمام عملہ کے ذریعہ، جن میں طب کے طلبہ شامل ہونگے، اور عام کارکنان صحت عامہ کے ذریعہ، جن میں ہمہ مقصدی کارکن شامل ہونگے، روبعمل لایا جائے تاکہ ۱۹۷۷-۷۸ میں ۲۰ لاکھ لوگوں کو فائدہ پہنچایا جاسکے۔

دیہاتی آبادی کی صحت کی دیکھ بھال کے لئے نظام کے تحت " ہمہ مقصدی اسکیم کارکنان صحت " کو جسکو حکومت ہند کی امداد حاصل ہے، آندھرا پردیش کے ۴ اضلاع میں ۱۹۷۶-۷۷ میں روبعمل لایا گیا اور اسکو ۱۹۷۷-۷۸ کے دوران مزید ۴ اضلاع تک توسیع دینے کی تجویز ہے۔

جذام کی روک تھام کی اسکیم کے لئے جو مرکز کی شروع کردہ اسکیم ہے، سال رواں کے موازنہ میں ۹۰٫۳۰ لاکھ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے۔

سگ گزیدگی کے ٹیکہ کی تیاری کی ایک اور اسکیم کو ''ادارہ اندفاعی ادویہ،، میں ۷۷-۱۹۷۶ میں روبعمل لایا گیا۔ اس ادارہ میں ''ٹٹانس ٹاکسائڈ اسکیم،، شروع کرنے کی تجویز ہے۔ اضلاع پرکاشم اور نلگنڈہ میں بطور شروعات فلوریسس کی روک تھام کرنے کی بھی تجویز ہے۔

خاندانی منصوبہ بندی:

۷۷-۱۹۷۶ کے دوران ۴ لاکھ کا نشانہ مقرر کیا گیا تھا اور ۳۱ مارچ ۱۹۷۷ تک جملہ ۰ ۸،۷ ۰ ۷ اسٹریلائزیشن آپریشن کئے گئے۔ یہ اسٹریلائزیشن آپریشن تمام محکموں، رضاکارانہ اداروں اور دیہاتوں میں غیر سرکاری قیادت کے تعاون سے انجام دیئے گئے۔ سرکاری ملازمین کے لئے بعض ترغیبات کا اعلان کیا گیا تاکہ سرکاری ملازمین کی خاندانی منصوبہ بندی پر عمل کرنے کے تعلق سے ہمت افزائی کی جاسکے۔ ''فیملی پلاننگ پلاننگ سرویسس،، کو بہتر بنانے کیلئے ''برٹش ایڈ گرانٹ،، کے تحت تین تعلقہ ہسپتالوں اور دس ابتدائی مراکز صحت کی اعانت کی گئی۔ ۷۸-۱۹۷۷ کے دوران سترہ تعلقہ ہسپتالوں اور چالیس ابتدائی مراکز صحت کو بھی اس قسم کی امداد دی جائے گی۔

دیہی و شہری سربراہی آب:

دیہی سربراہی آب کے تحت ہماری یہ کوشش ہے کہ نہ صرف اصلی مواضعات کو بلکہ قریوں اور اصل مواضعات سے وابستہ ہریجن واڑوں کو بھی پینے کے پانی کی سہولتیں فراہم کی جائیں۔ ۷۸-۱۹۷۷ کے دوران اسکیمات دیہی سربراہی آب کے لئے ۴،۲۵ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے اس میں ۱،۰۸ کروڑ روپیہ کی وہ رقم شامل ہے جو اسکیمات سربراہی محفوظ آب (ذریعہ پائپ) کے لئے مقصود ہے۔ چھ نکاتی فارمولہ فنڈ سے اس سال گنجائش میں ۱،۷ کروڑ روپیہ کا اضافہ کیا گیا ہے۔ اسکیمات شہری سربراہی آب کیلئے ہم نے اس سال کیلئے ۱۱،۵۰ کروڑ روپیہ کی رقم فراہم کی ہے۔ دونوں میں پانی کی سربراہی کو بہتر بنانے کیلئے منصوبہ میں ۴،۵۷ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے۔ مانجیرا سربراہی آب کی اسکیم کے علاوہ جس پر کام جاری ہے، سنگور پروجکٹ پر کام شروع کیا گیا ہے اور مذکورہ بالا گنجائش میں سے اس اسکیم کیلئے ۲،۲۵ کروڑ روپیہ کی گنجائش فراہم کرنے کی تجویز ہے۔ ۷۸-۱۹۷۷ میں بلدیات میں اسکیمات سربراہی آب کیلئے ۲،۲۳ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے۔

تعمیر امکنہ :

ہاوزنگ بورڈ آندھراپردیش نے اب تک تقریباً ۷ ہزار مکانات تعمیر کروائے ہیں اور تقریباً ۶۴۰۰ مکانات تعمیر کے مختلف مراحل سے گزررہے ہیں ۔ اب بورڈ کی سرگرمیوں کو ریاست کے تمام اضلاع تک وسعت دی گئی ہے ۔ دیہی علاقوں میں مکانات کی ضروریات پر خصوصی توجہہ مبذول کرنے کے لئے ہاوزنگ بورڈ آندھرا پردیش ایک " شعبہ دیہی تعمیر امکنہ " قائم کررہا ہے جو دیہاتی علاقوں میں مکانات کے مطالبہ کا جائزہ لے گا ، عمارات کے لئے موزوں مال مسالہ اور طریقوں کو دریافت کرے گا اور مکانات کی تعمیر کو فروغ دیگا ۔

ملازمین سرکار کو ان کے اپنے مکانات تعمیر کرنے کے قابل بنانے کیلئے " شعبہ امداد باھمی " میں ایک اسکیم کو روبعمل لایا جارہا ہے ۔ سرکاری ملازمین انجمن ھائے امداد باھمی برائے تعمیر مکانات کی جانب سے ہاوزنگ بورڈ آندھرا پردیش ، لو انکم گروپ کے مکانات کی تعمیر انجام دیگا ۔ ان انجمنوں کی جانب سے مڈل انکم گروپ کے مکانات کی تعمیر کیلئے کوآپریٹیو ہاوزنگ سوسائٹیز فیڈریشن مالیہ فراہم کرے گا ۔ حکومت نے مصارف کے ۲۰ فی صد کی حد تک مکانات کی تعمیر کے لئے قرضے دینے سے اتفاق کیا ہے ۔ دونوں شہروں میں گندی بستیوں میں مکانات کی تعمیر جدید اور گندی بستیوں کے باسیوں کی بازآبادکاری کی ایک جامع اسکیم شروع کی گئی ہے ۔ جبکہ ماحول کی بہتری کے لئے مجلس بلدیہ حیدرآباد اور " شہری ترقیاتی ادارہ حیدرآباد " ذمہ دار ہیں ، وہیں تجارتی بنک، گندی بستی کے کسی باسی کو منظورہ لے آوٹ اور ڈیزائن کے مطابق مکان کی تعمیر جدید کیلئے ۴ ہزار روپیہ تک قرضہ منظور کرتے ہیں ۔ وساکھاپٹنم، وجئے واڑہ اور گنٹور میں بھی اسی قسم کی اسکیمات شروع کی جارہی ہیں ۔ شہری ترقیاتی ادارہ حیدرآباد ، راجندراپورم ، مولاعلی اور دیگر علاقوں میں " رنگ ٹاؤنس " کی ترقی کیلئے جو تیزی سے صنعتی مراکز میں بدلتے جارہے ہیں اور جن کے مزید پھیلاؤ کو باقاعدہ طورپر منضبط کرنا ہے ، منصوبے تیار کررھا ہے ۔

شہری ترقیاتی ادارہ حیدرآباد ، حکومت ھند کی مدد سے رہائشی اور تجارتی کامپلکس اور متحدہ شہری ترقیاتی اسکیم کو فروغ دے رہا ہے ۔

بہبودی نسواں و اطفال :

محکمہ بہبودی نسواں و اطفال کی سرگرمیوں میں باقاعدگی پیدا کرنے والے ادارہ کے ذریعہ جیسے ریاست میں عورتوں اور بچوں کی سماجی و معاشی ترقی سے دلچسپی ہے ، نیا رنگ و آہنگ عطا کرنے کے لئے کوشش کی گئی ہے ۔ اس نقطہ نظر کی مطابقت میں " آندھراپردیش ویمنس کوآپریٹیو فینانس کارپوریشن " نے تقریباً ۳ء۱ کروڑ روپیہ کے صرفہ سے اسکیمات شروع کی ہیں جن سے ۱۶,۴۳۵ عورتوں

کو فائدہ پہنچے گا - اس کارپوریشن کے سرمایہ حصص میں شریک کرنے کے لئے منصوبہ کے تحت ۲۰ لاکھ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے - رضاکارانہ اداروں کی ہمت افزائی کی جاتی ہے کہ وہ ملازم پیشہ خواتین کے ہاسٹل قائم کریں تاکہ ان خواتین کو محفوظ اور خوشگوار ماحول مل سکے نیز وہ بے سہارا بچوں کی دیکھ بھال کیلئے محتاج گھر بھی قائم کرسکیں -

حکومت نے ”ترقی اطفال سے متعلق متحدہ خدمات“ کی منظوری دی ہے جسے تجرباتی طور پر ضلع اننت پور کے کمبادر بلاک اور ضلع عادل‌آباد کے اتنور بلاک میں رائج کیا جارہا ہے - یہ اسکیم متحدہ خدمات فراہم کرتی ہے جس میں تقویت بخش غذا، بیماریوں سے محفوظ رکھنا، صحت کی دیکھ بھال بشمول مشاورتی خدمات، ماؤں کی غذا کے تعلق سے تربیت، ماقبل مدرسہ تعلیم وتفریح شامل ہے -

پست سماجی و معاشی طبقات سے تعلق رکھنے والے بچوں اور حاملہ اور دودھ پلانے والی عورتوں میں کمی تغذیہ کے پروگرام کو روبعمل لانے کے لئے خصوصی مسئلہ کی فوری یکسوئی کی ضرورت کو تسلیم کرتے ہوئے حکومت ریاست کی ۲۰ بلدیات میں شہری گندی بستیوں میں رہنے والے ۱,۵۰,۰۰۰ لوگوں اور قبائلی علاقوں میں ۲ لاکھ لوگوں کے تعلق سے تغذیہ کے خصوصی پروگرام کو روبعمل لارہی ہے - ان پروگراموں کے تحت ہر ایک کو ۳۰۰ حراروں والی اور ۱۰ گرام پروٹین والی غذا تقسیم کی جارہی ہے - تغذیہ کے تحت منصوبہ میں ۵ء۱ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے -

اس سال کے موازنہ میں ہم نے منصوبہ کے تحت عورتوں اور بچوں کی بہبودی کیلئے جملہ ۱۵,۰۰ لاکھ روپیہ کی گنجائش رکھی ہے اور یہ گنجائش اس غرض کیلئے فراہم کردہ ۳۰ء۱ کروڑ روپیہ کی غیر منصوبہ جاتی گنجائش کے علاوہ ہے -

کمزور طبقات کی بھلائی :

میں نے علی الحساب موازنہ پیش کرتے ہوئے یہ کہا تھا کہ درج فہرست اقوام کی بہبودی کے لئے ۴۳ء۲ کروڑ روپیہ، درج فہرست قبائل کی بہبودی کے لئے ۹۲ء۱ کروڑ روپیہ اور پسماندہ طبقات کی بہبودی کے لئے ۱۷ء۱ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے - معزز اراکین واقف ہیں کہ حکومت نے کمزور طبقات کی ہمہ جہتی ترقی کا وعدہ کر رکھا ہے اور اس پالیسی کی مطابقت میں ہم نے ان طبقات کیلئے منصوبہ میں مزید ۲,۹ کروڑ روپیہ کا اضافہ کیا ہے -

مکانات کی تعمیر کے لئے قطعات اراضی کے حصول کے پروگرام کو روبعمل لانے کے لئے ۴ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے جس کو اب بڑھا کر ۵ کروڑ روپیہ کردیا گیا ہے - اسی طرح آندھراپردیش شیڈولڈ کاسٹس کوآپریٹیو فینانس کارپوریشن کے ذریعہ روبعمل لائی جانے والی اسکیمات کے لئے گنجائش کو

بڑھا کر ۱٫۰۲ کروڑ روپیہ کردیا گیا ہے۔ اسی طرح آندھرا پردیش بیاک ورڈ کلاسس کوآپریٹیو فینانس کارپوریشن کے لئے گنجائش کو بڑھا کر ۱٫۰۱ کروڑ روپیہ کردیا گیا ہے۔ مجھے یہ کہتے ہوئے مسرت ہوتی ہیکہ ان کارپوریشنوں نے گزشتہ چند مہینوں کے دوران سماج کے ان کمزور طبقات کو قابل لحاظ رقوم بطور قرض دی ہیں۔ آندھراپردیش شیڈولڈ کاسٹس کوآپریٹیو فینانس کارپوریشن نے اب تک ۱۳٫۹۹ کروڑ روپیہ بطور قرض دئے ہیں جس سے ۱٫۰۰٫۹۸۲ لوگوں کو فائدہ پہنچا، آندھرا پردیش بیک ورڈ کلاسس کوآپریٹیو فینانس کارپوریشن نے ۱۶٫۶۸ کروڑ روپیہ بطور قرض دیئے ہیں جس سے ۹۹٫۶۴۳ لوگوں نے استفادہ کیا، اور آندھرا پردیش شیڈولڈ ٹرائبس کوآپریٹیو فینانس کارپوریشن نے ۳۸٫۸۹ لاکھ روپیہ بطور قرض دیئے جس سے ۳٫۵۶۷ اشخاص نے فائدہ اٹھایا۔

جیسا کہ میں پہلے مطلع کرچکا ہوں حکومت نے حال ہی میں درج فہرست اقوام، درج فہرست قبائل اور پسماندہ طبقات کے ان طلبہ کے فائدہ کے لئے جو ریاست میں ہاسٹلوں کی سہولتوں سے استفادہ کرتے ہیں، اخراجات طعام میں اضافہ کیا ہے۔ ان طلبہ کے لئے مقررہ لباس میں بھی اضافہ کیا گیا ہے یعنی انہیں ہر سال دو جوڑے دیئے جاتے ہیں۔ اس غرض کیلئے ایک کروڑ روپیہ کی مزید رقم رکھی گئی ہے۔ اسی طرح صنعتی تربیتی اداروں (I. T. Is.) میں تربیت حاصل کرنے والے درج فہرست اقوام کے طلبہ کو پہلے ۴۰ روپیہ فی ماہ وظیفہ دیا جاتا تھا جسے اب بڑھا کر ۷۵ روپیہ فی ماہ کردیا گیا ہے۔ معاشی طور پر پسماندہ طبقات کی بھلائی کے لئے منصوبہ میں مزید ۴۵ لاکھ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے۔

حکومت نے تجارتی بنکوں کے قرضوں کی مدد سے درج فہرست اقوام، درج فہرست قبائل اور پسماندہ طبقات سے تعلق رکھنے والے طلبہ کے لئے ہاسٹلوں کی تعمیر کے لئے ۲ کروڑ روپیہ کے ایک پروگرام کا آغاز کیا ہے۔ درج فہرست اقوام، درج فہرست قبائل اور پسماندہ طبقات سے تعلق رکھنے والے طلبہ کو قوسیائی ہوئی نصابی کتابوں کی مفت فراہمی کیلئے ۱٫۵۸ لاکھ روپیہ کی گنجائش فراہم کی گئی ہے۔ پہلی مرتبہ میٹریکولیشن کی سطح تک درج فہرست اقوام اور درج فہرست قبائل کے تمام طلبہ کو نصابی کتابیں مفت سربراہ کی گئیں۔

چھوٹے کسانوں، معمولی خودکفیل کسانوں اور قحط پذیر علاقوں کیلئے اسکیمات:

قحط پذیر علاقوں کے پروگرام کو جو اس وقت اضلاع اننت پور، کرنول، کڑپہ، چتور، محبوب نگر، نلگنڈہ اور پرکاسم میں روبعمل لایا جارہا ہے، سال رواں کے دوران بھی جاری رکھا جائیگا۔ ان پروجکٹوں کے تعلق سے جو بنیادی حکمت عملی اختیار کی گئی ہے وہ علاقہ کی متحدہ ترقی ہے تاکہ قحط سالی کی مشکلات سے نپٹا جاسکے اور ساتھ ہی ساتھ سماج کے کمزور طبقات کو روزگار فراہم کیا جاسکے۔ سال رواں کے دوران، جاریہ سال کے پروگرام سے متعلق جملہ ۴٫۹۰ کروڑ روپیہ میں سے ریاست کے حصہ کے طور پر ۴٫۰۲ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے۔

معزز ارا کین واقف ہیں کہ ہم نے ہماری ریاست میں چھوٹے کسانوں، معمولی خود کفیل کسانوں اور زرعی مزدوروں کے لئے ۱۶ پروجکٹ قائم کئے ہیں۔ ان اسکیمات کا مقصد ایسے ضرورت مند معمولی کسانوں کو قرضے فراہم کرنا ہے جن میں پنپنے کی صلاحیت ہو اور جو ریاست کی امداد سے مخصوص میدانوں میں سرمایہ لگا کر ایک خاص مدت میں پوری طرح خود مکتفی ہوسکتے ہیں۔ ان اداروں کو مختلف اسکیمات کی عمل آوری کے لئے حکومت ہند کی جانب سے سرمایہ فراہم کیا جاتا ہے جبکہ ریاستی حکومت بنیادی سہولتیں فراہم کرتی ہے۔

چھ نکاتی فارسولہ :

میں نے قبل ازیں اپنی تقریر میں ذکر کیا ہے کہ ۱۹۷۷-۷۸ کے دوران چھ نکاتی فارسولہ سے متعلقہ اسکیمات پر ۲۱٫۵۰ کروڑ روپیہ کے مصارف لاحق ہوں گے۔ اس کے مقابلہ میں اب مقررہ اسکیمات کے لئے چھ نکاتی فارسولہ کے پروگرام کی بابت ۱۸ کروڑ روپیہ، دونوں شہروں کی ترقی کے لئے ۳٫۵۰ کروڑ روپیہ اور گزشتہ سال کی منظورہ اسکیمات کے لئے ۴۶ لاکھ روپیہ کی رقم رکھی گئی ہے۔ اسطرح جملہ ۲۱٫۹۶ کروڑ روپیہ کی رقم فراہم کی گئی ہے۔

نگہداشت کے لئے گرانٹس اور گرانٹس-ان-ایڈ :

میں نے علی الحساب موازنہ پیش کرتے ہوئے کہا تھا کہ ہم گزشتہ تین سال سے ترقیاتی مصارف میں نہ صرف معتدبہ اضافہ کررہے ہیں بلکہ غیر منصوبہ جاتی مد کے تحت بھی گنجائشوں میں اضافہ کررہے ہیں جو پہلے ہی سے پیدا کردہ اثاثہ جات کی نگہداشت، غیر ترقیاتی محکمہ جات کی مناسب کارکردگی اور ان کو عصری بنانے نیز سرکاری ملازمین کی بہبودی کے لئے ضروری ہیں۔ اس طرح ہم نے اسکیمات آبپاشی کی شرح میں اضافہ کیا ہے اور سڑکوں کی نگہداشت سے متعلقہ گرانٹ کو ۱۰٫۸۶ کروڑ روپیہ سے بڑھا کر ۱۴ کروڑ روپیہ کردیا ہے۔

مختلف لوکل باڈیز کو اضافہ شدہ شرحوں سے زیادہ گرانٹ-ان-ایڈ کے لئے مزید ۴٫۸۳ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے جسکا میں اپنی پہلی تقریر میں ذکر کرچکا ہوں۔ میں نے دواؤں کی خریدی، مریضوں کی غذا کے اخراجات اور غیر مقیم مریضوں کے لئے دواؤں کے لئے گنجائش میں اضافہ کا بھی پہلے تذکرہ کیا ہے۔

ادارہ جاتی مالیہ :

اب میں ان اقدامات کا مختصر تذکرہ کرونگا جو اس حکومت نے ہماری ریاست میں شروع کردہ پروجکٹوں میں مالیاتی اداروں سے بہتر ارتباط کے ذریعہ ان کے اشتراکی عمل کو بہتر بنانے کیلئے کئے ہیں۔

ریاستی سطح پر قائم کردہ " ارتباطی کمیٹی برائے ادارہ جاتی مالیہ " اور اسکی دو ذیلی کمیٹیاں ایک زرعی قرضے کیلئے اور دوسری غیر زرعی قرضے کیلئے۔ اکثر و بیشتر اپنے اجلاس منعقد کررہی ہیں، اور مختلف مالیاتی اداروں سے ریاست کے مختلف ترقیاتی شعبوں کو مالیہ کے حصول کا جائزہ لیا جارہا ہے۔ اسکے ساتھ ان تمام باہمی مسائل پر بحث کی جاتی اور انہیں طے کیا جاتا ہے جو ایسے سرمایہ کے حصول میں رکاوٹ بنتے ہیں۔ سرکردہ بنکوں کی جانب سے طلب کردہ " اضلاعی مشاورتی کمیٹی " بہت زیادہ سرگرم عمل ہے۔ اس نے اضلاعی قرضوں کے منصوبوں کو مرتب کرکے انہیں سختی سے روبعمل لایا ہے۔ سترہ اضلاع میں منصوبہ کی ترتیب کا کام مکمل ہوچکا ہے اور ماباقی چار اضلاع میں بھی اسکے بہت جلد ختم ہونے کی توقع ہے۔ جہاں منصوبے مرتب کئے گئے ہیں، کمیٹیاں منصوبہ میں شامل اسکیمات کو روبعمل لانے میں رہنمائی کررہی ہیں۔ تمام بنکوں نے وعدہ کیا ہے کہ وہ آئندہ دو برسوں میں ان مقامات پر بنک قائم کریں گے جہاں بنک موجود نہیں ہیں اور کمیٹیاں انہیں بھی روبعمل لانے میں رہبری کررہی ہیں۔ اس سال کے دوران انڈین بنک اسوسی ایشن نے ایک ٹیم کو طوفان بادوباراں سے متاثرہ علاقوں کا دورہ کرنے کیلئے روانہ کیا اور ٹیم نے ان علاقوں میں امداد کیلئے اسکیمات کی تجویز پیش کی اور بنکوں کے پاس امداد کی منظوری اور تقسیم کے لئے کارروائی بھی کی۔

اب میں موازنہ کے مندرجہ مالیاتی دادوستد کا ذکر کروں گا۔

حسابات بابت ۱۹۷۵-۷۶ :

آمدنی میں ۱۳٫۱۳ کروڑ روپیہ کی بچت ہوئی جبکہ ۵٫۰۶ کروڑ روپیہ کی بچت کا اندازہ کیا گیا تھا۔ اس بہتری کی بڑی وجہ ریاستی محاصل کی زیادہ مقدار میں وصولی اور مرکزی محاصل میں ریاست کے حصہ میں اضافہ اور جزوی طور پر اخراجات میں کمی ہے۔

سال کی اختتامی سلک منفی ۲۹٫۱۱ کروڑ روپیہ تھی۔ منفی سلک کی وجہ پبلک اکاؤنٹ میں سرمایہ کاری ہے۔

مرممہ موازنہ بابت ۱۹۷۶-۷۷ :

آمدنی میں بچت کا اندازہ ۴۸٫۴۳ کروڑ روپیہ کیا گیا ہے جبکہ ابتدائی موازنہ میں ۳۹٫۷۴ کروڑ روپیہ کی بچت کا اندازہ کیا گیا تھا۔ اسکی بڑی وجہ آمدنی خصوصاً مرکزی محاصل میں ریاست کے حصہ میں اضافہ اور ریاستی محاصل کی بہتر طور پر وصولی ہے۔

سال کے دوران اخراجات سرمایہ میں تقریباً ۳۵ کروڑ روپیہ کا اضافہ ہوا اور اسکی بالکلیہ وجہ مصارف منصوبہ میں اضافہ ہے۔ اس سال کے ختم پر ایک

کروڑ روپیہ کی سالک کی توقع ہے جبکہ ۴۲٫۶۹ کروڑ روپیہ کی منفی سلک کی توقع کی گئی تھی ۔

اندازہ سوازنہ بابت ۱۹۷۷-۷۸ :

علی الحساب سوازنہ کے مقابلہ میں مختتم سوازنہ میں آمدنی میں ۰ کروڑ روپیہ کی کمی کے بعد بھی ، جو تجارتی فصلوں پر دھارے کی برخواستگی کی وجہ سے ہوئی ہے ۵٫۷۳ کروڑ روپیہ کا خالص اضافہ ہوا ۔ اس اضافہ کا بڑا سبب مرکزی محاصل میں ریاستی حصہ میں اضافہ اور مرکزی اسکیمات کے لئے مرکزی امداد ہے۔

علی الحساب سوازنہ کے مقابلہ میں مختتم سوازنہ میں اخراجات میں ۱۰٫۸۵ کروڑ روپیہ کا خالص اضافہ عمل میں آیا ۔ جبکہ ریاستی اور مرکزی اسکیمات کے لئے علی الترتیب ۷۳٫۳۶ لاکھ روپیہ ۴٫۴۷ کروڑ روپیہ کا اضافہ ہوا ، وہیں غیر منصوبہ جاتی مدات کے تحت ۰٫۶۴ کروڑ روپیہ کے زائد خرچ کی گنجائش رکھی گئی ہے ۔ مختتم سوازنہ میں اصل غیر منصوبہ جاتی مدات کے تحت جو زائد گنجائش رکھی گئی ہے ، وہ امدادی مدارس اور کالجس کو حکومت کی جانب سے ایسے اداروں کو گرانٹ دینے کے فیصلے کی مطابقت میں گرانٹس میں اضافہ ، تعلیمی وظائف کیلئے زائد گنجائش ، انٹرمیڈیٹ تک لڑکیوں کو مفت تعلیم کیلئے فراہم کردہ گنجائش ، ہسپتالوں میں دواؤں کے لئے زائد رقمی گنجائش ، حکومت کی نگرانی میں لئے گئے کاکتیہ اور رنگارایا میڈیکل کالجوں پر خرچ اور درج فہرست اقوام اور درج فہرست قبائل کے بچوں کو سہولتوں کی فراہمی کیلئے ہاسٹلوں کے لئے مزید رقمی گنجائش کی فراہمی کی وجہ سے ہے۔

حساب سرمایہ کی مد میں علی الحساب سوازنہ کے مقابلہ میں مختتم سوازنہ میں ریاستی اور مرکزی اسکیمات پر علی الترتیب ۷٫۱۸ کروڑ روپیہ اور ۳٫۰۲ کروڑ روپیہ کا اضافہ ہوا ہے ۔

مختتم سوازنہ میں قرضہ جات اور پیشگیات کے تحت ریاستی منصوبہ اور مرکزی اسکیمات کے تحت گنجائش میں ۷۱٫۰۱ کروڑ روپیہ اور ۰۶٫۹۰ لاکھ روپیہ کا اضافہ عمل میں آیا ہے ۔

۱۰

۱۹۷۶-۸۷ کے دوران منصوبہ جاتی اور غیر منصوبہ جاتی اسکیمات کیلئے "گنجائش سربستہ" سے منظور کردہ پیشگیات کی پابجائی کیلئے آمدنی ، سرمایہ اور قرضہ کے حسابات کے تحت ۴٫۶۳ کروڑ روپیہ کی گنجائش رکھی گئی ہے اور گنجائش سربستہ کے تحت مماثل رقم جمع کردی گئی ہے ۔

مذکورہ بالا دادوستد کے نتیجہ میں مرسمہ سوازنہ بابت ۱۹۷۶-۷۷ کے مقابلہ میں سوازنہ بابت ۱۹۷۷-۷۸ کی ، جسے اب مقننہ میں پیش کیا جارہا ہے ، قطعی صورت حال کی وضاحت ذیل میں کی جاتی ہے۔

اس سال آمدنی کا اندازہ ۶۹۰٫۰۹ کروڑ روپیہ کیا گیا ہے جبکہ گزشتہ سال کے مرسمہ موازنہ میں ۶۸۸٫۰۷ کروڑ روپیہ کی آمدنی کا اندازہ کیا گیا تھا ۔ صرف محاصل سے ہی ۳۲۱٫۸۳ کروڑ روپیہ کی آمدنی کی توقع ہے جبکہ مرسمہ موازنہ میں ۳۶۷٫۶۷ کروڑ روپیہ کا اندازہ کیا گیا ہے۔

اندازہ موازنہ بابت ۱۹۷۷-۷۸ میں خرچ کا اندازہ ۷۰۸٫۳۰ کروڑ روپیہ کیا گیا ہے جبکہ مرسمہ موازنہ بابت ۱۹۷۶-۷۷ میں ۶۳۹٫۶۳ کروڑ روپیہ کا اندازہ کیا گیا تھا ۔ جہاں گزشتہ سال کے مرسمہ موازنہ کے مقابلہ میں سال رواں میں منصوبہ پر اخراجات آمدنی میں ۱۳ کروڑ روپیہ کا اضافہ ہوا ہے ، وہیں پہلے بتلائے گئے مختلف مدات کے لئے غیر منصوبہ جاتی موازنہ میں اضافہ شدہ رقمی گنجائش رکھی گئی ہیں ۔

۱۹۷۷-۷۸ میں اخراجات سرمایہ کا اندازہ ۲۱۱٫۸۸ کروڑ روپیہ کیا گیا ہے جبکہ مرسمہ موازنہ بابت ۱۹۷۶-۷۷ میں ۱۶۳٫۹۰ کروڑ روپیہ کا اندازہ کیا گیا تھا ۔ اس اضافہ کا اہم سبب ریاستی اور مرکزی اسکیمات کے تحت منصوبہ کے مصارف میں اضافہ ہے ۔

اس سال مشترکہ دادوستد کے نتیجہ میں اختتامی سلک منفی ۶۱٫۸۶ کروڑ روپیہ ہوگی ۔ توقع ہے کہ آمدنی اور بقایاجات کی بہتر وصولی ، مرکزی امداد میں اضافہ اور محفوظات سے رقوم کے حصول وغیرہ کے ذریعہ اسکی پابجائی ہوسکیگی ۔

اختتام :

ہم نے مختلف ضروریات میں توازن پیدا کرنے کی کوشش کی ہے خواہ وہ منصوبہ جاتی مد کے تحت ہوں یا غیر منصوبہ جاتی مد کے تحت آمدنی کے مدات کے لئے ہوں یا اخراجات سرمایہ کیلئے پیداواری اسکیمات کیلئے ہوں یا اسکیمات بہبودی کیلئے ۔ وسائل میں بہتری کی وجہ سے ایسا ممکن ہوسکا جو گزشتہ چند برسوں کے دوران عمل میں آئی ۔ لیکن منصوبہ کے مقاصد کے حصول کے لئے مناسب عمل آوری اتنی ہی ضروری ہے جتنا کہ وسائل کو متحرک کرنا یا ترجیحات کو مقرر کرنا ضروری ہے ۔ میں ایوان کو یقین دلاتا ہوں کہ مختلف اسکیمات کو جنکے لئے سابق کے مقابلہ میں زیادہ بڑے پیمانہ پر وسائل فراہم کئے گئے ہیں ، بہ حسن و خوبی اور عاجلانہ طور پر روبعمل لایا جائیگا ۔ تب ہی ہم یہ توقع کرسکتے ہیں کہ ہم سماجی انصاف کے ساتھ ترقی کے ہمارے نصب العین کو حاصل کرسکیں گے اور مجھے یقین ہے کہ اس عظیم کام میں اس ایوان کے تمام طبقات کی تائید و اعانت حاصل ہوگی ۔

جناب عالی! میں ان کلمات کے ساتھ موازنہ کو اس ایوان کی منظوری کے لئے پیش کرتا ہوں ۔

جئے ہند